

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: 1897—1932:
STAUBER JOZSEF

52. ÉVFOLYAM 290. SZÁM.
1937. DECEMBER 24. PÉNTEK

Felelős-szerkesztő:
Dr. STAUBER JÁNOS

Választások után

A számológépek munkája befejezéshez közeledik, rövid időn belül nyilvánosságra kerül úgy a képviselő, mint a szenátorválasztás végső eredménye és előreláthatólag megoldódik rövid időn belül az a kérdés is amelyet ez az eredmény felvet: az új parlamenti összeállítás mellett milyen formában folytassa tovább munkáját az ország kormánya.

A választások előtt és a választások alatt a politikai szenvedélyek küzdöttek meg egymással. A szavazás napjai előtt ezer és ezer népgyűlésen igyekeztek hangoztatni a maguk igazát az egyes politikai pártok, az érvek, vagy talán még az érveknél is nyomatékosabban beszélő tettlegesség erejével meggyőzni a választó-tömegeket. Küzdelem folyt és minden küzdelemnek az a természete, hogy abban győzők és legyőzöttek vannak.

Mint említettük, most fejeződik be a fővárosban a mandátumok elosztásának kiszámítása. Szinte ugyanekkor köszönt ránk az az ünnep, amely nem a szenvedélyek, nem a hangos és gyakran gyűlölködő szavak, hanem a megértés és a szeretet ünnepe. Az ország lakossága most önkéntelenül is ennek a kettős eseménynek hatása alatt áll.

Az egyik oldalon az egymással még mindig farkasszemet néző pártok, a kérdés, hogy mi lesz, miképpen osszák meg egymás között a hatalmat, ki ki ellen forduljon és ki kivel haladjon? A másik oldalon pedig a karácsonyfa ma este kigyuladó fénye, amely eltereli a gondolatokat a sokszor elfajult küzdelmekről!

A polgár, akire ennek a kettős eseménynek varázsa nehezedik, természetesen szintén felteszi magának a kérdést, hogy mit hoz a jövő és mint ilyenkor, karácsony idején szokás, kívánságokba is foglalja azt, amit ettől a jövőtől kapni szeretne. A polgár tudja, hogy amint a választások napja elmúlt, az ünnep magabeszálló és áhítatos hangulata is a múlté lesz. Számára a hétköznapok maradnak meg és ő ott marad ezekben a hétköznapokban. Kívánságai tehát a hétköznapokra vonatkoznak.

Ezek a kívánságok pedig néhány rövid mondatban foglalhatók össze: Nyugodt légkör, amelyben a polgár, — aki a szavazópolgárból ismét egyszerű dolgos polgárá vedlik vissza, — zavartalanul, háborítatlanul, a törvények által biztosított jogok és kötelességek tudatában folytathassa hasznos munkáját a maga és a közösség érdekében. Ez a polgár most meg akar feledkezni arról, hogy pártokra szakadt, mert tudatában van annak, hogy az alkotmányos küzdelemnek, amely a elmúlt napokban lefolyt, célja semmi esetre sem a feszült légkör, a választási jelszavaknak a hétköznapokba való átvitele lehet, hanem az, hogy miután a választás napjai elmúltak, a törvényhozás, amely az ország összes polgárainak képviselése, ennek az összeségnek békés, harmonikus együttműködését, munkáját biztosítsa.

A közelgő karácsony hangulatában a polgár azt szeretné, hogy ne a győző és ne a legyőzött fogalma kerüljön ezuttal előtérbe, de ha ez mégis elkerülhetetlen lenne, akkor győzőként a szenvedélyek okozta ellentéteken túl a megértés, a nyugalom és a munka eszméi kerüljenek ki. A polgár, amikor szavazott, jogát gyakorolta. A törvénytisztelő ember tudja, hogy jogok nincsenek kötelezettségek nélkül. A polgár most kötelezettségét is teljesíteni akarja: dolgozni akar

Száznyolcvanhat mandátumot kap a kormány a Kamarában

A Vaida-Voevod-blokk 29 képviselői helyet kap a kormány kontingenséből — A szenátorválasztások részletes eredményei —

Tizenkét biztos mandátum jut a Magyar Párt részére

Bucurestiből jelentik: Mértékadó tényezők számítása szerint a mandátumok elosztása a következő arányban történik: Kormánypárt 186, nemzeti parasztpárt 86. Tetel pentru Tară 64 mandátum. A többi pártok mandátumainak elosztása még nem történt meg. A 186 kormánypárti mandátumból a vaidisták kapnak 29-et, a jorgisták pedig 7-et.

Hatvanegy kerületben szerzett többséget a kormány a szenátorválasztásokon

A szenátorválasztások során a 72 választási kerületből 61-ben győzött a liberális párt, 11 megyében pedig ellenzéki szenátorok nyerték el a többséget. A nemzeti parasztpárt Muscel-megyében 1, Salaj—Szilágy-megyében 2, Arges megyében, ahol Sichițiu tábornok volt vezérkari főnököt választották meg, 2, Someș—Szamos megyében 2, Cernautiban 2, és Storoinet megyében 1 szenatori mandátumot kapott. A „Mindent a Hazáért” párt Aradon nyert három mandátumot, a Magyar Párt szenatorai pedig:

Treiscaune—Háromszék-megyében Sándor József, Ciuc—Csik-megyében Gyáriás Elemér, Odorheiu—Székelyudvarhely megyében Sebesi János.

A „Mindent a Hazáért” párt újabb jelentés szerint Neamt megyében is többséget kapott, ahol Manoliescu is jelöltként szerepelt. A Vaidisták részéről 2 szenátor került be a törvényhozásba, Aurel Vlad (Hunedoara—Hunyad-megye) és Georgescu-Barlad (Tutova) személyében.

Idősb Cuza lesz az új Kamara korelnöke

A Lupta a következőket írja: Liberális körökben most már nagyobb nyugalommal tekintenek az események fejlődése elé. A törvényhozás február 17-én ül össze és korelnökké az öreg Cuzat nyilvánítják, aki az igazolási eljárás során elnököl majd. Előreláthatóan az igazolási eljárás igen bonyolult lesz, különösen akkor, ha a kormánynak nem sikerül együttműködést létesítenie valamelyik pártcsoporttal. Állítólag a kormány biztos értesülések birtokába jutott, hogy

a nemzeti parasztpárt mindent elkövet a kamara megalakulásának meggyorsítására, mert ilyen módon akarja elérni, hogy a liberális párt távozzék a kormányról.

Ebben az esetben a törvényhozás március 15-ig tárgyalja az igazolásokat, amikor az első rendes ülészakot véget ér. Ezt az alkotmány pontosan

Koalíciót vagy koncentrációt vár Vaida-Voevod

Cluj—Kolozsvárról jelentések érkeznek Vaida-Voevod érdekes sajtónyilatkozatáról, amelyet Tatarescuval folytatott beszélgetése után mondott. Az újságírók megkérdezték a volt miniszterelnöktől, mi a véleménye a választások eredményéről, mire a „Román Arcvonal” vezére így szólt:

— A kormány a választások eredményével visszaállította a liberális párt reputációját, amennyiben bebizonyította, hogy a régi liberális módszereket elhagyta. Legfontosabb tünnet a nemzeti áramlatok megerősödése. Elégtétellel állapítom meg, hogy ennek a folyamatnak megindításánál hatékonyan dolgoztam a Román Arcvonal megteremtésével

előírja. Az első ülészakot nem hosszabbítják meg, úgy, hogy a következő ülészakokra összesen kerül sor. Ekkor a kormány alkalmazni kívánja az elhalasztás jogát és október 15-ike helyett csak november 15-re hívják össze a most megválasztott képviselőket és szenátorokat. Mindenesetre állíthatjuk, — írja a Lupta — hogy az 1938—39. évi költségvetésen már dolgoznak és ezt a költségvetést nem terjesztik a törvényhozás elé, hanem rendeleti úton alkalmazzák.

A fővárosi lapok közlik a Viitorul című kormány-felhivatalos cikkét, amelyben a választások eredményéből a következő következtetéseket vonja le: a mai körülmények között, amikor a törvényhozó testülete toly sok demagóg kezdeményezés ostromolja, mindennél fontosabb lenne, hogy a komoly és felelősségteljes pártok minden erejükkel politikai és erkölcsi feket alkalmaznának, nehogy az ország bármely oldalról felidézett anarkiába zuhanjon. Másodsorban viszont itt az alkalom, hogy megállapítsuk: a törvényhozó testület megválasztása önmagában véve a legtökéletesebb szabadság jegyében folyt le.

Ezzel szemben a Dreptatea, a nemzeti parasztpárt lapja a következő megállapításokat teszi: Most, a választások után az ország higgadtan várja a törvényességhez és alkotmányosságához való visszatérést. Nem alkalmas az idő más megoldásra. Súlyos idöket élünk. Holnap vagy holnapután megtörténhetik, hogy ettől a néptől új áldozatokat, új kötelességek teljesítését kérik. Nem hihető és a nép sem fogadhatja el igaz hűséges szívvel ezt a hívást akkor, amikor jogaitól megfosztják. Az embereknek tudniuk kell, miért harcolnak. Csak így valósítható meg tartós győzelem.

Tatarescu miniszterelnök még szerdán több munkatársával tanácskozott, majd felkereste Jorgát, ezután pedig Vaida-Voevod Alexandruval beszélte távbeszélőn. Csütörtökön Dinu Bratianuval találkozott a kormányelnök.

és a „numerus valahicus” népszerűsítésével. Bármilyen kormány jön, figyelembe kell vennie ezeket a tényeket és intézményesen kell megvalósítania ezeket a követelményeket.

Az újságírók ezután megkérdezték Vaidától, hogyan látja a jelenlegi helyzet kibontakozását és a válság megoldását, mire a következő feleletet kapták:

— Ha most megválasztott képviselők igazi képviselői a nemzet akaratának, választóikkal és a legfőbb alkotmányos fórummal szemben kötelességük az alkotmány szellemében eljárni. Ez azt jelenti, hogy kormánykoalíciót kell létrehozni, vagy pedig meg

Kellemes Karácsony, kedélyes Szilveszter

„LICHTWITZ“ vagy **„FLORA“** márkájú

**rummal,
konyakkal,
likőrrel**

kell teremteni a nemzeti koncentrációt. Miután Maniu, Brătianu és Argetoianu meg nem támadási egyezményt kötöttek a választás tartamára Zelea Codreanu pártjával, ideológiailag is annyira közeledtek a „Mindent a hazáért” párthoz, hogy ez még a Román Arcvonal taktikáját is meghaladja. Ezek után nem látszik lehetetlennek, hogy a Maniu által annyiszor hangoztatott alkotmányosság nevében a nemzeti-parasztpárt a román megvalósítások alapján álló koalíció kormányának megvalósítását javasolja azuralkodónak. Ezek a megvalósítások kulturális, gazdasági és faji célkitűzéseken alapulnak és biztosítják a jóakaratu ellenzéknek a támogatását, így a liberális pártnak, a nemzeti kereszténypártnak és a Román Arcvonalnak.

— Mi történne akkor — tette fel a kérdést a hírlapíró, — ha mindezek az elgondolások és megoldások hiátavalóknak mutatkoznak?

— Ebben az esetben — válaszolta Vaida — a nemzet szabadon választott képviselői önmaguknak adnak bizalmatlansági votumot,

tanúságot tesznek képtelenségükről és alacsonylelkűségükről és elvesztik a jogot arra, hogy kezdeményezők legyenek a válság megoldására. Akkor a legfelsőbb alkotmányos tényezőnek kell olyan megoldást találnia, amely az országot megmenti. Ha a nép az ő képviselői által gyöngének és hazajáratlannak mutatkozik és az értelmes elemekben nincsen meg a képesség arra, hogy az alsóbbrendű politikai érdektől, hiúságtól elkülönítse az ország érdekét, az állam megmentének feladata az uralkodóra hárul.

Még mindig csak „átmeneti eredmények”-ről beszélnek Bucurestiben

A belügyminisztérium közli, hogy minden eddigi választási eredmény csak átmeneti, mert a kamarai választások összegét sem lehetett felállítani, mert még mindig van egy választókerület, amely az eredményt nem közölte. Dr. Sabin Manuila a központi választási bizottság titkára, aki a választási statisztikák szakértője, a Timpul című lapnak a következőket mondotta:

— A kamarai mandátumok elosztását illetően az eljárás az, hogy minden, a választásban résztvevő pártot kisebbség pártjának kell tekinteni, mert

a választójogi törvény értelmében vett többségi párt nem létezik. A mandátumok elosztásának technikája már most az, hogy minden pártot tekintetbe kell venni és a megfelelő mandátumhoz kell juttatni elnyert szavazatai arányában. Azokban a megyékben, ahol valamelyik párt a relatív többséget elnyerte, elsősorban kapja meg a mandátumok megfelelő arányát. Amennyi mandátum az ilyen kiosztás után megmarad, az azok között a csoportok között osztandó fel, amelyek sehol nem nyertek el többséget. Előfordulhatnak anomáliák, mert egyes kerületekben a többségi pártok kimerítik a meglevő mandátumokat, a bizottság azonban azon lesz, hogy minden tekintetben a kérdést igazságszerűen oldja meg.

A Magyar Párt szavazatai

Az Ardeal—Erdélyi vármegyék választási eredményeiről a Magyar Pártra vonatkozólag eddig beérkezett adatokat alább adjuk:

Cluj—Kolozsmegyében 9474, Cluj—Kolozsváron 2948.

Aradmegyében összesen 90 ezer szavazat esett a négy év előtti 76 ezerrel szemben. A Magyar Párt a megyében 10,897 szavazatot kapott, Arad városában viszont 2829 szavazatot.

Trei-Scaune — Háromszék megyében: 13596. Ez a szám az összes szavazatok 56,2 százalékáa.

Ciuc—Csikmegye: 13334. Abszolút többség.

Odorheiu—Udvarhely megye: 8333.

Mures—Marosmegye: 11.285, Targu Mures—Marosvásárhely: 1959.

Hunedoara—Hunyad megye: 3081, Deva 491.

Maramures—Máramaros: 898.

Sibiu—Szeben megye: 1242.

Satmar—Szatmár megye: 6189, Satmare—Szatmár: 2123, Baia-Mare—Nagybánya: 648.

Nasaud—Naszód megye: 1009.

Somes—Szamos megye: 3989.

**Harisnyák,
köttárak**

Bérsény

Férfi Szövetek legjobb és legolcsóbbak

Consum és
Inlesnirea-
tag

Nápolyi kaland

Irtá: PECZELY BÉLA

Bruno Baldi, a fiatal mérnök, az állomás épületében megvásárolja az újságját és ismét beszáll a vasúti kocsiába. Kellemes meglepetés várja: az ő helyével szemben ragyogó szép fiatal nő ül.

„Csak ne alkalmatlankodjon senki!” — gondolta Bruno a szép kaland reményében. Elégeden mosolyog, amidőn a vonat végre megindul. Az „Express” meg sem áll Nápolyig, — most már bizonyos lehet, hogy nem jelentkezik a „meglepetés” egy váratlan utitárs személyében.

Élénk érdeklődéssel nézi a nőt, aki rá sem hederít, — megszóka a férfiak gyönyörködő pillantásait. Bruno Baldi szomorúan gondolja, hogy a szép nő talán egy szerelmes férfi epedő hívására siet. Irigységet érez, — ő el kell temesse magát egy eldugott városkában, hogy utakat, hidakat, vízműveket építsen és hegyeket furjon át alagutal. Nápolyban csak néhány percig időzhet, megvárja az összeköttetést, azután tovább utazni Kalábriába . . .

Szomorú gondolataiból utitársa riasztja fel, — de akarja csukni az ablakot; a férfi udvariasan siet segítségére, hogy egy kedves mosolyt és egy „merci”-t kapjon cserébe. Rövid szünet, — végre az asszony szól meg mosolyogva:

— Va très vite, — állapítja meg a vonatkukra vonatkozólag.

— C'est un expresse — magyarázza a férfi. Azzal a közvetlenséggel, ami az utasok között pár órára létrejön, folytatódik a beszélgetés:

— Française?

— Non, hongroise . . . és olaszul folytatja: Gyönyörű az önnök földje,

— Nagyon szép — helyesel a férfi. — Először van Olaszországban?

— Nem! — Láttam már Velencét, Rómát és most . . .

— Nápolyba?

— Nem. Capriba, Pihenni, — Szép?

— Gyönyörű! — villan a férfi szeme, mintha bókolna. — De ma este lehetetlen, nincs hajó-összeköttetése.

A párbeszéd során egy előre nem sejtett kaland lehetőségé ötlök fel a fiatal mérnökben, amely felforgathatja utitervét. Hirtelen elhatározással dönt:

— Nem folytatom tovább az utamat. — maradok! Csak holnap utazom. — Ma este, — ha megengedi, — elkísérem egy nápolyi sétára. Együtt vacsorázunk a „Posillipo”, megbámuljuk az alacsonyba boruló tengert és a feltűnő csillagokat . . .

Az asszony mosolyogva hallgatja a fiatal férfi lelkendezését, de nem felel. Utitáskájából narancsot vesz elő és szórakozottan hámozza. Megkínálja a fiatalembert is:

— Kóstolja meg, nagyon szép.

— Helytelenül fejezte ki, — úgy kell mondani, hogy nagyon jó.

— Igen, nagyon jó. Furcsa a maguk nyelve . . . Utazásom előtt számtalan szót megtanultam: „bello, brutto, si, no, ho fame . . .” — Óh, én mindig éhes vagyok, — kacag ingerkedően, vidáman. — „Permesso, ancora, subito, caro mio . . .” és még valamit megtanultam: Buon giorno, caro mio! Jó napot kedvesem.

Amidőn a vonat a nápolyi pályaudvarra berobog, a férfi elhatározza: vakmerő lesz. Leszállás közben úgy viselkedik, mintha nászutasok volnának. Rendelkezik a bórindók elszállításáról, bérgepkocsit rendel és megjelöli a szálloda címét. Az asszony hidegen, de kedvesen mosolyog, mintha semmit sem venne észre. A szálloda felvonója előtt bucsuzásra nyújtja a kezét:

— Caro mio — köszönöm az udvariasságát.

— Ne bucsuzzon — könyörög a férfi — nem utazom tovább csak holnap. Én is lefogaltam egy szobát. — Elmegyünk megnézni a lemenő nap sugaraiiban tündöklő nápolyi tengert? . . .

— Fáradt vagyok — szabadkozók határozottan a nő, — korán lefekszem. A férfi arcán olyan élénk a csalódás, hogy az asszony nem tudja elfojtani a mosolygását.

— Olyan mint egy kétségbeesett gyerek! Aldozatra szánom el magam, — elkísérhet egy tengerparti sétára.

Sejtelmes éjszaka borult Nápolyra, amidőn elhagyják a szállodát. A bérkocsi romantikus keskeny utcákon baktat a tenger part felé. Megállnak a felbukkanó hold fényében és Bruno a messziségbe mutat:

— Ott van Capri . . .

Az asszony merengve néz, mintha örökre emlékezetébe akarná vésni a csodálatos tengerparti éjszakát. Azután észreveszi, hogy a férfi nem a holdfényben tündöklő tengerben gyönyörködik, hanem őt bámulja rajongó csodálattal.

— Szerelmes? — kérdi hidegen s tárgyilagosan.

Bruno zavartan dadog egy bókot, — az idegenül csengő hang lehüti. Amidőn ismét a kocsi-ban ülnek, kábult és tényleg nagyon szerelmes. A kis olasz vendéglő szőke bora adja csak vissza a bátorságát:

— Szeretem.

— Nagyon szemtelen, caro mio! — jelenti ki fölényesen az elshajtott vallomásra.

Semmi több. Némán ülnek egymás mellett s amidőn visszatérnek a szállodába hidegen bucsuznak. A férfi fokozottabb mértékben érzi egyedüllétét, amidőn csalódottan roskad a karosszékre. Azután ingerül és ideges: a szomszéd szobából áthallatszanak az asszony könnyű léptei, a mosdóba hulló víz csobogása. — Türemlenlensége megnö, mint a tengerből felbukkanó hold. Felugrik, kimegy folyosóra. Sehol senki. Az asszony ajtaján halkank kopog. Visszafojtott lélekzettel vár a feleltre.

— Ki az?

— Bocsáson meg asszonyom, — táskámat a vasutnál felejtettem. . .

— Na, és? . . .

— Beláthatja . . . így nem lehet a nap izgalmait kipihenni. Ne haragudjon hogy zavarom: adjon kölcsön egy hálókabátot.

— Az enyémet? — egy halk kacagás muzsikál — Magának?

— A szállodapincértől nem kérhetem kölcsön.

Erre a nevetés erősebben cseng. Amidőn a kacagás elhal, idegesítő a csend. Végre a kulcs csikorgása, — az ajtó nesztelenül nyílik:

— Jöjjön . . .

Amikor a rap sugara a függöny résein betéved a nőt már nem találja az oldalán. A csipkés párnán még bódító illat — és egy keskeny összehajtott papír. Négy bucsuzó maradt utána:

„Buon giorno, mio caro” — „Jó napot kedvesem!”.

CORSO slágermozgó

TELEFON: 2065

d. u. 3 és 5 órákor 20 és 16 teljes helyárrakkal kaczagó délután, gyermekek és felnöttek részére:

4 $\frac{1}{2}$ Muskétás

Utóéletesetlen józamatu vigjáték. Szereplök a régi mindenki által szeretett legjobb gárda:

SZÖKE SZAKALL, VEREBES ERNO,
HALMAI TIBOR, HUSZAR PUFI
és OTTO WALLBURG

Háromnyelvű felirattal!

Ertesítés!

Tiszteletesebbükre és alkalmazottainkra való tekintettel, tisztelettel értesítjük i. t. vevőközönségünket, hogy ma pénteken a pont estere való tekintettel, üzletházunk összes helyiségeit este pontosan 7 órakor zárjuk, miért is kérjük, szíveskedjenek bevásárlásaikat feltétlenül ezen időpontig eszközölni, hogy módot adjunk teljes személyzetünknek, hogy a szeretet ezen szép ünnepét ők is csakúgy körorében tölthessék.

Teljes tisztelettel:

SZABO ALBERT

üveg- és porcellán nagyáruháza

Timis—Temesmegye: 10531.

Turda—Tordamegye: 5663.

Brasov—Brassómege: 5291.

Bihar—Biharmegye: 8160.

Tarnava-Mare—Nagyküüllőmege: 2572.

Tarnava Mica—Kisküüllőmege: 2490.

Fagaras—Fogarasmegye: 414.

Severin—Szorénymege: 2461.

Salaj—Szilágymege: 11029. Az összes szavazatoknak 20 százaléka.

Kormánykörökben bizakodással itélik meg a helyzetet, annak dacára, hogy nem sikerült elérnie a kormánypártnak a kamarában a 40 százaléket. A kormány helyzetét lényegesen megerősítette az a fényes győzelem, amelyet tegnap a szenátorválasztásokon országsszerter aratott. A 72 vármegye közül 66 vármegyében többséget szerzett a liberális párt, amelynek ekként

órlási többsége lesz a szenátusban.

A szenátusi győzelem megközelíti a négy év előtt

elért eredményt. A kormányhoz közelálló körökben remélik, hogy februárig, amikor a parlamentnek össze kell ülnie fognak olyan megoldást találni, amely lehetővé teszi a további kormányzást. Aradmegyében a Totul pentru Tará győzött. Ion Moța M., Manoilescu és Ion Zelea Codreanu fogják a pártot a szenátusban képviselni.

Uj magyar képviselők a Kamarában

A Magyar Párt képviselői az eddigi kommentárok szerint a következő magyar politikusok lesznek:

Gróf Bethlen György, báró Szentkeresztány Béla, Pál Gábor, Jósika János, Gál Miklós, Szabó Béni, Parecz Béla dr., Gyáriás Elemér, Soós István dr. Willer József, Bethlen György valószínűleg a Cojocna-i mandátumot tartja meg, így helyébe Odorheiu-n Willer József... és Parecz György Satumaren—Szatmáron és Laár Ferenc Muresben kerül be. Ez esetben Willer József helyét Timismegyében Oberst Zoltán foglalja el. Gyáriás Elemért Ciuc—Csikban szenátorra választották és helyébe Barabás Béla kapja a mandátumot.

Összehívja a kormány

a prefektusokat és városvezetőket

Csütörtökön délelőtt Tatarescu elnökletével minisztertanácsot tartottak a kormány tagjai, amelyről a következő hivatalos közleményt adták ki:

A minisztertanács meghatározta azokat az irányvonalakat, amelyek alapján az 1938. évi költségvetési előirányzatot 1938. február 15-ig összeállítják, hogy lóváhagyás végett a képviselőház elé terjesszék. Tatarescu miniszterelnök ezután közölte, hogy januárban nagyobb közgazgatási értekezletet hívnak össze a fővárosba. Ezen az értekezleten résztvesznek az összes prefektusok, polgármesterek és szolgálati főnökök, akiknek megadják a szükséges utasításokat az új közgazgatási évre vonatkozólag.

Karácsonyaünnepélyt rendezett a Patronázs Egyesület az aradi fogházban

Bisorca Ioan, a Podgoria—Hegyalja volt banditája vezényelte a rabok ének-karát

Csütörtök délután öt órakor lélekemelő karácsonya-ünnepély színhelye volt az aradi ügyészség fogházának hatalmas lépcsőháza. Az aradi patronázs egyesület, amelynek elnöke Orezeanu Romulus törvényszéki főelnök, meghívókat küldött szét az aradi hatósági vezetőknél, a nőegyletek elnökönél, a sajtó képviselőinek, amelyben tudatta, hogy a nyolc

hónap óta lelkesen munkálkodó patronázs egyesület szeretetadományokat gyűjtött tagjai által és azokat karácsonya-ünnepély keretében juttatja el az ügyészségi fogház lakói számára.

Öt órára szőlt a meghívó, de már a jóval a kitűzött idő előtt megjelent az előkelő közönség a törvényszéken az főelnöki szobában, hogy jelen legyen a fogházban tartandó ünnepélyen. Megjelentek a nőegyletek elnöknői, a bírói kar számos tagja. Cotoiu Romulus dr. polgármester és számosan az aradi közelet vezetői közül. A meghívottak együttesen vonultak le a börtön folyosón keresztül a belső lépcsőházba. A folyosón diszruhás fegyőrök sorakoztak és a rabok által készített gyékények vezettek a hatalmas karácsonyfaig, amely előtt kényelmes nádkarosszékeket állítottak a közönség részére. A karácsonya mögött helyezkedtek el a rabok és amikor megérkezett a főelnök, valamint Vulpe Constantin vezető-ügyész, megkezdődött az ünnepély.

A gazdag programot dr. Siclovan Simion, a fogház papjának szertartása vezette be. meggyulladtak a karácsonya gyertyái, majd pedig felhangzott a királyhimnusz. Ezután Siclovan felszentelte az első emeleten lévő két termet, amelyek a kiskorú hűnözők részére készültek. Siclovan dr. értékes beszéde következett, amelyben a szeretet ünnepéről beszélt a rabokhoz, majd pedig köszönettel adóztott a patronázs-egyesületnek, amiért valóra váltotta a II. Caró törvénykönyv humánus rendelkezését és felkarolja az elesettek ügyét. N. J. kiskorú, aki a fogház őrzetében van, verset adott elő, majd a fogház kórusának lélekszáma következett. Ennek különös érdekessége, hogy a kórust Bisorca Ioan, a hírhedt Podgoria—hegyalja bandita vezényelte — nagy

Amit eddig lehetetlennek tartottunk!

Amikor a „Vig Özvegy“, „Sanfrancisco“, a „Rose Marie“ világsikert arattak, akkor a kritikusok megállapították, hogy Jeanette Mac-Donald nem fejlődhet tovább. Ekkor jött az „Orgonavirágzás“, amelyben a nagyszerű énekesnő pompás drámai színésznőnek is bizonyult. Az „Orgonavirágzás“ sikere mindenki előtt ismeretes, mikor is az Urania mozi valószínűs nép-vándorlás színhelye volt. Pedig Jeanette Mac-Donald tovább fejlődött. A „Taran-tella“ minden eddigi produkcióját felülmúlja. Azok a szemképrázttató, tökéletes és izgalmas tömegjelenetek, amelyek Napoleon spanyolországi hadjáratát mutatják be, méltó keretként szolgálnak Jeanette Mac-Donald páratlan szépségének és művészetének. Partnere ezúttal Allan Jones a „Metropolitan“ tüneményes hangú tenoristája. Külön érdekessége az aradi bemutatónak, hogy az egyuttal európai premiernek is számít, mivel a világ fővárosai nem számítottak arra, hogy a filmet még ebben az évben befejezik és így csak a jövő évre tűzték játszásra.

A „Taran-tella“ szebb látványosabb, tartalmasabb és zeneileg tökéletesebb, mint a „Rose Marie“, vagy az „Orgonavirágzás“. Az 1937-es karácsony örök élménye marad a csodálatos filmeknek.

MEGHÍVÓ

Végtelen örömünkre szólna, ha Ön is részt venne ma déli 12 órakor üzletházunk helyiségeiben megtartandó ajándékozási akciónkon, amikor is a sors szerencsése folytán szétosztásra kerül 100 drb. szebbnél-szebb ajándék-tárgy között a teljesen komplett konyhatátor és konyha-berendezési felszerelés.

Ajándékozási akciónk pártatlanságát következő, városunk társadalmi kívá-lóságából álló bizottság fogja garantálni:

Dr. Beles Eugen ur, királyi közjegyző.
Dabici Joahim ur, tanár,
Domán Sándor ur, az Országos Kereskedelmi Szövetség elnöke,
Dömötör Bertalan ur, főmérnök.
Krivus János ur divatszalon tulajdonos
Dr. Lőcs Rezső ur, ügyvéd.
Maio Vasiliu ur, őrnagy,
Major Béla ur, főszerkesztő.
Martin Ioan ur, főszerkesztő.
Pacurar Brutus ur, Kamarai főtákar.
Dr. Stauber János ur, főszerkesztő,
Dr. Szalai Vilmos ur, ügyvéd.
Szenes Henrik ur, nagykereskedő.
Dr. Vörös László ur, főszerkesztő.
Vulpe Iosif ur, polgármester.

Igen örvendenénk, ha ezen ünnepélyes ajándékozási akciónkon vevőközönségünk minél nagyobb számban jelenne meg. A sors szerencsése által meghatározott szelvény tulajdonosok az ajándékokat üzletházunkban azonnal át is vehetik.

Szabó Albert

üveg- és porcellán nagyáruháza

sikerrel. Egyébként a kórus a műsor folyamán többször szerepelt és Bisorca minden alkalommal nagy tapsot aratott. S. M. és B. P. két kiskorú leány szintén verseket adott elő, majd az országörök a strazser-himnusz énekelték el. Orezeanu főelnök rövid záróbeszédében ismertette az alig nyolchónapos patronázs-egyesület kitartó munkásságát, valamint az egyesület tulajdonképpeni célját.

Arról beszélt, hogy további programjukat különböző ipari-műhely felállítására és kisebb föld-gazdaság létesítése képezi, hogy a raboknak alkalmuk legyen mesterséget tanulni és a földmunkások is saját foglalkozásukat művelhessék. Megköszönte a jelenlevők valamint az adakozók jószívűségét és néhány szóval megmagyarázta a raboknak is, hogy mi az, amit a patronázs-egyesület értük tett. Bozgan fogház-igazgató hálás szívvel köszönte meg külön Orezeanu Romulus főelnöknek, Vulpe Constantinn fűtővezetőnek és a patronázs-egyesületnek munkájukat.

A beszédek elhangzása után vette kezdetét a szeretet-csomagok kiosztása és ez alkalommal minden jóviseletű rab ruhát, élelmiszert, dohányt és egyéb ajándékot kapott. Bisorca Ioan, Istrati Emilian, a volt szerzetes, Csermák Ferenc mind hálás szívvel köszönték meg a szeretet-csomagokat.

„URANIA“ mozi 3-kor ingyenes előadás a szegény gyermekek részére. (7-kor mérsék.)

„Mária Nővér“

a „Wiener Sängerknaben“ kórusal

Az 1937-es Karácsony örökértékű ajándéka

„TARANTELLA“

Jeanette Mac-Donald legújabb filmje URANIABAN

Ajándék-tárgyak

csinos kivitelben
legolcsóbban

Vojtek és Weisz

drogueriájában

Kérjük kirakatainkat megtekinteni! Tulajd.: Ordelt László.

Waldo Robeson

ciport - sorozata

Világhírvő

nők,

kalandok

A harcosszűfrazsettek vezére, a feminizmus apostola:

Mrs. Pankhurst

A századeleji vicclapok és ujságkarikaturák egyik leghálásabb témája volt a bukj-el-szoknyás, hatalmas kalapu dühös hölgy, aki ernyőjével hadonászva küzd a hatalmas londoni rendőrrel, vagy ugyanez a hölgy, amint finnyásan ül a börtönben a betörők és szélhámosok társaságában. Ez a hölgy rendszerint Mrs. Pankhurst volt, akinek az arcát abban az időben valamirevaló karikatúrista akkor is le tudta volna rajzolni, ha e célból éjjel álmából verik fel. A „nőietlen” harcoss hölgy, a kékharisnya, aki „azt akarja, hogy a nők olyanok legyenek, mint a férfiak”: Mrs. Pankhurst volt a harcosszűfrazsettek vezére, kit Anglia miniszterelnöke egyszer közönséges büntetesként lecsukatott, évekkel később pedig odajárult londoni szobra elé, hogy tisztelegjen emlékének. A feminizmus hősi korszakának két nagy állomása közül azonban a vicclapok csak egyet örökítettek meg: az indulást, azt az estét, amikor Annie Kenny vékonyka hangja felcsendült az Albert Hallban, hogy Campbell-Bannerman miniszterelnöktől a nők választójogát követelje. Ezt a közbeszólást és utána azt a jelenetet, amikor a rendőrök durván kivezetik az Albert Hallból, sok karikatúrista lerajzolta, de a guny és a felületes fölény hallgatott, amikor bekövetkezett az, amiért Mrs. Pankhurst küzdött: a nők választójoga.

A FANATIKUS NŐ MAGÁNÉLETE

Mrs. Pankhurst, kinek londoni szobrát ma is és mindenkor friss virág díszíti, a huszadik század legértékesebb nőtipusának volt a megtestesítője. Nagy célt tűzött ki maga elé, nagyon nagyot és el is érte. De a fanatikus szűfrazsett — aki nemcsak a nők választójogáért, de gazdasági és társadalmi felszabadításáért is küzdött, akinek első sorban köszönhető a Married Woman's Property Act, a férjes asszonyokat gazdasági rabszolgaságukból felszabadító törvény megszületése — nem volt egyoldalú. Színes, mozgalmas élete szép és teljes volt. A sors megadta neki, hogy boldog felesége legyen egy egyenértékű, megértő férfinak. Lányai nemcsak az édesanyát tisztelték benne, hanem vezetőjüket is, kik küzdelmeikben híven követtek. Lányjaival együtt harcolt azért az ügyért, amely egyben férje ügye is volt, hiszen amikor 1877-ben megismerte dr. Richard Marsden Pankhurstöt, az már tagja volt az első Nők Választójogi Szövetségének, amelyet még John Stuart Mill alapított.

ABLAKCSATA A DOWNING-STREETEN

Mrs. Pankhurst 1859-ben született Manchesterben, Párisban nevelkedett és huszéves korában

ment férjhez Pankhursthoz, a sokatigéző fiatal radikális politikushoz. A házaspár együtt küzdött a nők felszabadításáért és ebben a küzdelemben csakhamar az asszony vette át a vezető szerepet. Az angol közélet megismerte Mrs. Pankhurstöt. Ha a lapok a nők harcias gyűléséről, a női tüntetők erőszakosságairól vagy tömeges felvonulásáról a Westminster elé, számoltak be, a tudósítások mindig Mrs. Pankhurst nevével kezdődtek. Ő volt az, aki a Carlton Hallban tartott egyik gyűlésen anyyira fanatizálta a nők tömegét, hogy azok a parlament elé vonulva hangos tüntetéssel követelték a bebocsátást. És ő volt az, aki — mikor a bebocsátást megtagadták — a már ezrekre rugó tömeget elvezette Asquith miniszterelnök lakása elé a Downing Streetre, ahol az összes ablakokat beverték. És ahogy mult az idő, a szűfrazsettek tüntetéseiről szóló beszámolóiban második Pankhurst-

név is feltűnt, Christabel Pankhursté, Pankhurst asszony ügyvéd-leányáé, aki még harciasabb volt, az édesanyjánál s nagyszerűen értette a módját, hogyan játssza ki a rendőrséget.

AZ ELSŐ BÖRTÖN

A küzdelmekben a harmadik Pankhurst is résztvett, a másik lány, Sylvia, de ő anyjától eltérően csak szűfrazsist volt. A szűfrazsistet a szűfrazsistől csak a módszer választotta el. Az előbbi semmilyen erőszakos eszköztől sem riadt vissza a nagy célok elérése érdekében, míg az utóbbi csak törvényes eszközökkel, békés módon igyekezett harcolni a nők felszabadításáért. Ezt az utóbbi, szűfrazsist módszert választotta különben a Nők Választójogi Szövetsége, amely 1904-ben alakult meg.

A nagy feminista apostol sokáig büntetlenül folytatta küzdelmét. Férje halála után 1899-ben még fontos közhivatalt is kapott, kinevezték „anyakönyvvezetői regisztrátornak” és sok fontos szociális munkát bízta rá. 1908-ban történt, hogy első alkalommal mint közönséges büntetett határidő fogságra ítélték, mert egy nagyobb női küldöttséget vezetett a parlament elé és erőszakkal be akart jutni. Ezért a bűnéért nem mint politikai bűnöst ítélték el, hanem úgy bántak vele, mint bármelyik közönséges elítélttel.

(Utánnomlás tilos.) Következő cikkünk: „A FEMINIZMUS HŐSI KORSZAKA.”

Vidám hangulatban indultak el

Aradról a Venus-sportvonal utasai

Csütörtökön délelőtt szokatlanul megélénkült az aradi pályaudvar forgalma: ma indult a Venus bucurestii futball-egyesület hieit szállító különvonat Budapest felé, hogy a népszerű bajnokságot nemzetközi küzdelméit itteni drukkerok is minél nagyobb számban nézhessék végig. Az ország több városából indítottak egy időben vonatokat és Timisoara-Temesvár, valamint Arad utasai számára 13 vagonból álló különvonatot állítottak össze.

A tizenhárom vasuti kocsi közöttük két kényelmes, másodosztályú Pullman-vagon, már várta Timisoara-temesvári és aradi utasait és a nyolcszáz utas minden nehézség nélkül, szinte percek alatt helyezkedett el. A Wagon Lits körültekintő rendezése folytán számozott, kényelmes helyeket biztosítottak mindenki számára úgy, hogy a hatórás ut kellemesen telt el és valamennyi utas, mint a budapesti jelentésünk erről az esti órákban beszámol, a legjobb egészségben érkezett célhoz.

A Venus mostani társasutazása iránt nemcsak a sportszerető közönség körében nyilvánult meg kivételes érdeklődés, hanem a nagyközönség szélesrétegében is, mert a tiznapos

utazás kitünő szórakozási lehetőséget kínált. Az utasok nagyrésze Bécsbe utazik néhány napra és így a karácsonyi ünnepeket ott töltik el. A különvonatot egyébként Ponta Cornel, a Wagon Lits aradi igazgatója kísérte el, aki nemcsak az egész uton, hanem Budapesten és Bécsben is rendelkezésére áll az utasoknak, ha szükségük van valamire.

A kitünő hangulat már a vonat kiindulása előtt kibontakozott és az itthonmaradtak fájó szívvel lobogtatták hozzátartozóik után zsebkendőiket, s ha fájt is, hogy nem lehettek a vonaton, vigasztalta őket a tudat, hogy legalább a társasutazás utasainak néhány érdekes élményben lesz részük.

Három katona

a d adalmas hőse a bengál lánzsások és a lázadó hinduk harcainak. A

Három katona

Victor Mc. Laglen, C. Aubrey Smith Shirley Temple Az angol regényirodalom diszének

RUDYARD KIPLING c. művének a hősei.

A film címe:

„India lángokban”

CORSO SLIGERMOZGO

karácsonyi műsora

Saját érdekében ma jegyezze elő jegyét!

A film csak 5 napig maradhat Aradon!

Olcsó karácsonyi hét

Svetterek, ingek
harisnyák,
retikülök

Gólya-áruház

ARAD,
Metianu 1.

December 31-én üzletünk megszűnik. Minden vevő már 35 lei bevásárlásnál szép ajándékot kap.

Ridikulók, Bébi és Kötöttárak
50%-al olcsóbban lesznek elárusítva
Használja ki az alkalmat! Üzletberendezés eladó!

Illencz és Friedrich

Piata Avram Iancu 21.

Victor Mc. Laglen, Shirley Temple, C. Aubrey Smith

India lángokban

„CORSO” slágermozgó karácsonyi szenzációja

elragadó film három katonái. Arad gyermektársadalmá lánban van az új Shirley Temple-film miatt, annál is inkább, mert a szülők sem bánják meg, hogy gyermekikkal együtt megnézték. Ilyen film még nem volt, mert felnőtten, gyermeket egyaránt minden tekintetben kiejt.

Jegyelövét máj 1 d. e. 11-től este 7-ig.
1e eton 20-65

Megváltás

Irtó: Tápay-Szabó László

XIII. Benedek pápa, akit a római egyház nem ismer el pápának (viszont az ő korában a spanyolok, franciák és skótok a római pápát nem ismerték el pápának), ötszázhuszonkét évvel ezelőtt elhatározta, hogy dűlőre viszi azt a kérdést, hogy Jézust a zsidóknak is el kell-e ismernie Messiasnak, vagy csak a keresztényeknek? Ez a XIII. Benedek nem volt a keresztényi erények foglalata; de ugyanakkor a többi ellenpápa sem voltak jobbak a Deákné vásznánál; az akkoriban Rómában uralkodó VI. Urbán pápa tetteit pedig nem igen lehet egyébbel mentgetni, minthogy megzavarodott a feje. Persze, nem vagyok XIII. Benedek-parti, de tudom, hogy nagy hive, sőt: nagy-penitenciáriusa volt neki Ferrer Ferenc, akit Rómában avattak szentté. Ha ez a dominikánus attól még szent lehetett, hogy XIII. Benedeket pártolta, bár őt VI. Urbán kiátkozta, akkor majd csak megbocsátja az Ur nekem is, ha azt mondom, hogy XIII. Benedek okos ember volt.

Ő a megváltás kérdését nem hatalmi szóval akarta elintézni. Azt mondta, hogy ezt a dolgot meg kell beszélni. Az olyan nagy gyülekezettek, melyeken az egyház és a hit dolgait meg szokták vitatni, általában zsinatoknak nevezik. Azonban az 1413. februárban a XIII. Benedek által Tortosa városában rendezett tanácskozást, mely csaknem egy évig tartott, nem lehet zsinatnak nevezni, mert a zsidók is nagy számban vettek részt benne. Hatvankilenc ülésben vitatkoztak; a jegyzőkönyvek mind megvannak az Escorial-ban; a fontosabbakat már ki is nyomatták. XIII. Benedek nem azért nevezem okos embernek, mert ezt az elsősorban a zsidókat érdeklő kérdést a zsidókkal alaposan megbeszélte (ő maga is résztvett a tanácskozásokban), hanem azért, mert a rabbikkal olyan hittudósokat állított szembe, akik azelőtt maguk is zsidók voltak. A zsidó pártot a Szefer Ikkarim szerzője, Albo József vezette, kit a spanyol-zsidó irodalom Isteni Bölcs néven emleget, míg a keresztény párt fő szószólója Padre Geronimo de Santa Fé volt, kit azelőtt Reb Josua Lorgui néven a zsidók is nagyon jól ismertek. A nagy szellemi mérkőzés döntetlenül végződött; a keresztények azt mondják, hogy ők győztek, mert a tortosai tanácskozás után ötezer zsidó megkeresztelkedett. De hogy annak az ötezer zsidónak a szíve ránciban mi volt, azt én hogyan tudhatnám, mikor egyiküket sem ismertem?

Hiszek a Megváltóban és hiszek a megváltásban. De miért? Ne mondja senki, hogy azért, mert így születtem. Hiszen nagyon kevés ember születik kereszténynek: azok, akiket pár órával a születésük előtt megkeresztelnek, mert az orvos azt mondta, hogy az anyja a gyermek világrajöttének pillanatában már valószínűleg nem fog élni és nagyon könnyen meglehet, hogy a magzat is életét veszti a születés alatt. Csak ezek a „született keresztények”; a keresztény szülők minden más gyermeke pogányoknak születik és csak utólag válik kereszténnyé. Azok közül, akiket szabályszerűen megkereszteltek s a keresztény vallásban fel is neveltek, milliók meg milliók (de talán százmilliók), nem hisznek a Megváltóban és a megváltásban. Miért hiszek én? Mert jól tanultam? Mások még jobban tanultak és nem hisznek. Mert jó voltam? Ugyan kérem, mások sokkal jobbak és nem hisznek. Az ilyesmit magyarázni képtelenség; mert azt hiszem, amit nem értek.

Azt mondják, hogy hiábavaló minden erőlködés, hogy a hit dolgait megértjük. Ezt azonban én nem írom alá, mert ez egy volna az értelem halálos ítéletéve. Ami mozog, az élő; és ami halad, annak a pályája nem reménytelen. Bölcsseinknek elhiszem, hogy nem lehet mindent tudni, mert egyedül Isten mindentudó; de ha az emberiség Istentől jött, miért ne térhetne vissza Istentől?

A megváltásra vonatkozó eszméink a primitív emberek lelkének eszméi, naiv formákban, hogy szemléltethők legyenek és a képzeletre hассanak.

„Jézus Krisztus az Isten egyszülött fia”. Nem vigos-e ebben a zsidó elméhez való alkalmazkodás? A fiutód semmi más fajnál nem olyan jelentős, mint a zsidónál. Egy fia volt s az egyszülöttet odaadta! Az egyszülöttnel kinhalála, kiontott vére mosta le az emberiség büneit! A zsidó „áldozat”, a zsidó „véres áldozat”, mely Ábrahám és Izsák esetében már surolja az ősi, pogány emberáldozat borzalmát. Mily szörnyű büntetést lehetett az a végzetes almaevés, ha miatta minden ember, ha millió évek múlva születik is, halálbüntetésben részesül s még a halálbüntetés kiállása után, a más- világon is csak akkor részesül kegyelemben, ha egy Isten kész volt vétét ontani, szenvedni és meghalni érte... Lehet ezt érteni? Nem lehet. Ezt csak hinni lehet, érteni nem.

De a megváltást így, ahogy elmondtam, a primitív elme gondolja el. A primitív elme a „bűn és bűnhődés” kardinális kapcsolatát, melyre a vallások és filozófiák felépítették az erkölcsök világát, csak úgy tudja elképzelni, hogy a legnagyobb bűnhődés a halál, a legeslegnagyobb bűnhődés pedig a mi világunkban már szokatlanul kinos halál: keresztrefeszítés...

Ó, az borzalmas lehetett... De mit mond ez nekem, aki már nem vagyok egészen primitív lélek és tudom, hogy vannak „természetes” betegségek, melyekben a halálaknak időtartama is, kinkvantuma is még nagyobb?

A megváltásban a keresztihal borzalmasan nagy dolog. De én tudok valamit, ami ennél még nagyobb: emberré lenni!

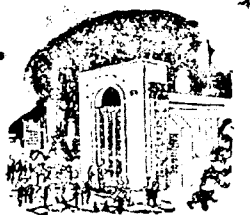
Hogy az Isten fia emberré lett, az az én nem-primitív lelkemnek még nagyobb dolog, mint hogy érettünk, bűnösökért meghalt.

Kinokban szült bennünket az anyánk; bizonyos, hogy ugyanakkor mi is mondhatatlan kinokat szenvedtünk. Ha az egy napos csecsemő beszélni tudna, a szenvedésekről egy Dante is tanulhatna tőle.

Istentől nem meghalni, hanem emberré lenni a legnagyobb áldozat. De erre már csak egy olyan

A párisi világiállítas román pavillonja nagyszerű gazdasági propaganda volt.

Országunk mérhetetlen gazdaságát mutatja be Románia pavillonja, amelyet a franciák és idegenek milliói látogatnak. Az elért sikerek között is figyelemreméltó a Rhein pezsgő és borok sikere, amelyet éppen abban az országban arattak, ahol a borászat több a specialitásnál; nemzeti büszkeség.

Várható volt, hogy a román kaviártelkesedéssel fogadják, de a Rhein termékek sikere, amely a román vendéglátóipar számára fel minden várakozást felülmúlt.

Rhein pezsgő egyetlen ünnepről sem hiányzik. A Rhein borok-kehér és vörös cabinet - muskotály-kövészülő-felülmul-hatatlakok.

Rhein diadalmaskodik

világban kezdünk ráeszmélni, amelyben milliók hiába kérdik: „Miért születtem?”

Tanítják és tanuljuk, hogy miért kellett a Megváltó? Ádám, Éva, az alma, meg a kígyó. Jó. Megvan a Megváltó, ki megvált attól az eredendő bűntől. De ha az egész emberiség vállat von, vagy hátat fordít, mikor már százazrek és milliók kérdik, hogy „miért vagyok” — ezeknek hol az eredendő bűnük és ezeket ki váltja meg?

Ma a világ egy nagy országot, melyen fényes autók robognak és rozzant kordék nyikorognak tova az Élet birtokosaival s az elgázoltak, a félrelököttek, a kocsirol leesettek milliói kezüket-lábuikat törten fetrengenek az utcéselen és senki sem tudja, helyzetük reménytelensége borzasztóbb-e, vagy azoknak részvétlensége, akik elrobognak mellettük?

... A szent estén így gondolkolni a megváltásról, a világ mai helyzetében, úgy-e, nem egészen időszerűtlen?

Három halott áldozata van a Vox-színház tüzkatasztrófájának

Feülvizsgálják országsszerte tüzrendészeti szempontból a színház-épületeket

Bucurestiből jelentik: A fővárosi Vox-varitészínházban kitört tüzzel kapcsolatos újabb jelentések szerint, amidőn a tűz kitört, a színeszek köztümben és maszkban menekültek az uccára, majd onnan a szomszédos Regal-kávéházba. Sokan éppen öltözködtek és úgy, ahogyan voltak.

ingben, mezítláb futottak ki az égő épületből.

A tüzoltók megérkezésének pillanatában a Vox-palota tetején már előtörtek a lángok és annak ellenére, hogy nagy erővel kezdték meg a mentési munkálatokat, a lángok egyre jobban terjedtek és veszélyeztették a szomszédos épületeket is. Az egész környéket csendőrfalal vették körül, de az összeverődött hatalmas tömeg még így zavarta a tüzoltók hajnalig tartó megfeszített munkáját. Végre

hajnali 4 órakor eltűntek a lángok és a tüzoltók behatolhattak az épületbe. A színház nézőtere és színpada csupa szén és hamu volt. A színpadon a tüzoltók két megszenesedett női holttestet találtak.

A színházi személyzet elképzelése szerint egy ruhatárosnő és egy színházi varrónő esett áldozatul a tűznek, a két halott személyazonosságát azonban nem sikerült megállapítani. A hatósági vizsgálat szerint a tüzet rövidzárlat okozta. A kellektár egyik szobájában szikra pattant ki és lángra lobbantotta az ott felhalmozott nagymennyiségű gyúlékony anyagot, a lángok pedig pillanatok alatt elérték a színpadot. Tanaset kórházba szállították, azon-

ban a orvosi vizsgálat megállapítása szerint az ijedtség kivül nem történt egyéb baja.

A Vox színházban történt tüzesettel kapcsolatosan a belügyminiszterium elhatározta, hogy különleges bizottságot alakít, amelynek feladata lesz, hogy az összes fővárosi színházakat és látványosság helyeket feülvizsgálja abból a szempontból, hogy a tüzrendészeti szabályoknak megfelelnek-e. Ez a bizottság utasítást ad a vidéki színházak és szórakozóhelyiségek feülvizsgálására is.

Ma délután a leégett színház romjai között megtaláltak a harmadik holttestet és így a tűzvész három halálos áldozatot, 18 súlyos és 20 könnyebb sebesültet követelt. A kár hozzávetőlegesen mintegy 64 millió lei.

Ma délután megállapították a színpadon talált két széné égett áldozat személyazonosságát. Az egyik Schmidt Jozefin 46 éves ruhatárosnő, a másik Moga Olga 27 éves cernauti leány, a harmadik Saulescu Cristea husz esztendő lakatos.

Ujabb halálosítéletek a szovjetben

Varsóból jelentik: Moszkvából érkezett jelentések szerint a Szovjetben a tisztogatási akció még mindig folyik. Tifliszben halálra ítélték a georgiai gabonatermelési központ 5 tisztviselőjét. Archangelskben pedig ugyanezekben a napokban az illami erdőgazdaság 8 tisztviselőjét államellenes üzemek miatt ítélték halálra.

Select: holnap karácsony első napján

Az egész országban nálunk mutatják be legelőször

Rökk Marika

csupa ötlet, csupa szellemesség, zenés vigjátéka,

Karusse

Jegyelővétel

már ma délelött 11:30-1 óráig!

Ha Karácsonykor igazán jól akar szórakozni, úgy ne mulassa el a

Select és Central

pompás, szórakoztató, ünnepl műsorait!

CENTRAL:

Holnap Karácsony első napján

PREMIER!

A vérző Spanyolország

Lehull a lepel a spanyol vitokról! Az évtized leg zgalmasabb filmje!

LORETTA YOUNG és DON AMECHE

a főszerepeken.

Közreműködik a Borah Minevitoh szájharmonika-jazz is.

HIREK

Az Aradi Közlöny automata-telefonszámai:

- Szerkesztőség 20-14
 Kiadóhivatal... ..11-51
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Arad, Bulev. Reg. Ferdinand 4

Rádió-viták

Az amerikai rádió több magántársaság kezében van s ezek egymást akarják tullicitálni újabb és újabb ötletekkel. Hiszen kétségtelen, hogy ez a nemes verseny néha igen egészséges ujtásokat termel, de az is bizonyos, hogy a rádiószpikerek olykor elhagyják a tapintat és jóízűs területét. Majdnem mindegyik amerikai rádiótársaság tart ugynevezett pletyka-negyedórákat, ilyenkor a be-mondó elmeséli legújabb értesítéseit, a politikai, társadalmi, gazdasági és művészi élet szereplőinek életéről. Miután a közönség fantáziáját legjobban a hollywoodi hímsztárok izgatják, tehát a rádió pletyka-negyedórák legnagyobb részét a hímművészek és művésznők körül események foglalják le. Ebből a rossz szokásból most két komoly alier támadt.

A tehetséges és szép Luise Rainer a legerészebben tiltakozott az ellen, hogy a rádiótársaság millió és millió rádióhaligat fülébe duruzsolja a szerinte valótlán viselt dolgait. A rádió szpikerje legutóbb Luise Rainerről beszélve, elárulta, hogy az ifjú művésznőt a műteremben „Madcap”-nek nevezik, ami „bolondos sapkát” jelent. Ez lefordítatlanul amerikai szleng, olyan személyekre használják, akik enyhén szólva, kissé szertelen természetűek. A kelekótyának minősített filmművésznőről elmondották a rádióban, hogy a műteremben állandóan botránkokat rendez. Amikor felvétele van, repülőgépre ül és elutazik New-Yorkba, úgyhogy Molnár Ferenc „Az ismeretlen lány” című darabjának filmváltozatában reáosztott szerepet elvették tőle. A szép Luise Rainer éktelen dühbe gurult a rádiópletka miatt, telefonon felhívta a szpikert s alaposan odamondogatott neki. A művész tiltakozása olyan erővel volt, hogy a rádió másnap visszavonta a pletykát és a nagy nyilvánosság előtt bocsánatot kért Luise Rainertől.

A filmszínész nő ezzel megtörte a jeget s most példáján felbuzdulva, kollégái és kolléganői szintén felvették a harcot a pletyka ellen. Marlene Dietrich például beperelte a rádiótársaságot, mert egy ilyen pletyka-negyedórában foglalkozott személynél. A szpiker azt állította az isteni Marlene-ről, hogy a filmberek, akikhez a művésznőt szerződés köti, már beleírádtak szeszélyeibe és igen tekintélyes végkielégítést akarnak neki adni, ha szerződését békés úton felbontaná velük. A rádiószpiker szerint különösen az „Angyal” című film felvételei közben viselkedett lehetetlenül a világ bálványozott Dietriche. Annál botránym rendezett ruhái és kalapjai miatt, hogy a felvételek emiatt nagyon elhúzódtak és így a film költsége az előírányszott összeget százezer dollárral túlhaladta. . . . Marlene Dietrich már nem elégedett meg a nyilvános bocsánatkérésrel, ő perelt. Aki pedig az amerikai jogszolgáltatást ismeri, az tudja, hogy ez a per nagyon sok pénzébe kerülhet a rádiótársaságnak. Még egy ilyen kártérítési per s az amerikai rádiótársaság pletyka-negyedóráját beszűntetik.

IDŐJÓSLAT. Az Institutul Meteorologic Central Bucuresti jelentése szerint a következő 24 órára derült idő, észak, északkeleti szél, a hőmérséklet csökkenése és a hőmérséklet további csökkenése várható.

ZÜRICHÍ ZÁRLAT: Páris 14.68, London 21.60 és háromnyolcad, Newyork 432.25, Milano 22.74, Amszterdam 240.32 és fél, Berlin 174.10, Prága 15.19, Varsó 81.90, Belgrád 10.00, Bucaresti 3.25.

Mackensen nem vállalta Vilmos excsászár képviseletét. Megirtuk, hogy Vilmos excsászár Mackensen tábornagyot kérte fel a Ludendorff tábornok temetésén való képviseletére. A tábornagy azonban elhárította magától a megbízást azzal, hogy egészségi állapota miatt nem tehet annak eleget.

— Alhir Robu cuzista vezér meggyilkolásáról. Cernautiból jelentik: Hivatalos helyen megállapítják, nem felel meg a valóságnak, hogy Nichifor Robu, a Goga—Cuza-párt volt képviselőjét meggyilkolták. A Curentul magánforrásból nyert értesülése szerint a radaui ügyészség leatrtoztatási vézést adott ki súlyos választási kilengések miatt Robu és három társa ellen, akik a zavargások során állítólag két ember halálát okozták. A két áldozat a „Mindent a Hazáért” párt tagja volt.

Az ellenfél fogja a futballista homloksebében

Londonból jelentik: A wimbledoni labdarugó pályán folyó mérkőzések során Greenway Károly játékos hevesen összeütközött az ellenfél csapatának egyik tagjával, aki állkapcsával teljes erővel homlokra sújtotta. A mérkőzés befejeztével Greenway elvesztette eszméletét. Kórházba vitték, ahol az orvos megvizsgálta a homlokra látható sebet, melyben az ellenfél egyik fogát találta beágyazva.

— Ravel súlyos beteg. Párisból jelentik: Maurice Ravel, a híres zeneszerző váratlanul súlyoson megbetegedett. Ravelt kórházba szállították, ahol műtétet hajtottak végre rajta.

Gramofonok, lemezek Kerpelmél.
 — Vigh Ernő színész meghalt. Vigh Ernő táncoskomikus, aki mint színigazgató is megfordult kis társulatával Aradon, most Targu-lacués—Kézdivásárhelyen 37 éves korában elhunyt. A fiatalon elhunyt színész tehetséges táncos volt, azonban kezdődő szívbaja miatt a táncolást abba kellett hagynia. Társulatot szervezett, amellyel bejárta a kisebb városokat. Néhány hónapja feloszlatta társulatát és könyvek terjesztésével foglalkozott. A szerencsétlen színész, agyhártyagyulladásban megbetegedett és gyenge szíve nem tudott megbirkózni a betegséggel.

— A mai izgalmas élet küzdelmeiben kifáradt egyének, akik csaknem kivétel nélkül idült székrekedésben és ennek következtében mindenféle emésztési nehézségben szenvedne, igyanak reggelenként elgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez az ideális hashajtó összes jellemző tulajdonságait egyesíti magában. Kérdezze meg orvosát.

— Legszebb karácsonyi ajándék egy szép fűző-melltartó vagy harisnyatartó a Salvator-cégtől, Arad, Piata Avram lancu 21. Telefon 15—71.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! Az Aradi Közlöny nb. hirdetőit ezúton kérjük, hogy karácsony-ünnepi lapszámunkba szánt hirdetési megbízásaikkal pénteken legkésőbb déli 12 óráig sziveskedjenek kiadóhivatalainkat felkeresni, mert a fenti időpontra túl hirdetéseket felvenni — ünnepi lapszámunk hatalmas terjedelmének előállítása miatt — a legnagyobb sajnálatunkra sem lesz módunkban.

— Meggyilkolt filmszínész. Hollywoodból jelentik: Ted Healy ismert filmszínész tegnap meghalt. A rendőrség azt hiszi, hogy gyilkosságnak esett áldozatul. Az orvos, aki a halált megállapította, nem volt hajlandó a temetési engedélyhez szükséges okiratot kiállítani.

A karácsonyi ajándék

— Mi az, Emil, mit hoztál?
 — Egy mókuska, drágám. Hiszen te mondtad, hogy menniye szeretnél egy praktikus önműködő diótörőt.

Szerezzen be az ünnepekre néhány üveg lipovai

„Apollo vizet”

Elsőrendű asztali és gyógyviz. Kapható minden fűszerüzletben.

Főlerakat Kardos Miklós utócai Arad, Str. Eminescu 16. Telefon 16-86.

— „FEJTSÜK MEG EGYÜTT” című letorna-pályázatunk legutóbbi feladványunkkal lezárult. Szombaton reggel megjelenő, gazdag ünnepi számunkban közöljük az eddigi pályázók eredményeit, továbbá azokat a szerencsés pályázóink nyereményeit, akik a nemes verseny első három értékes díját megnyerik.

12. számú feladványunk megfejtése

A GYORS. Ha az ut 80 kilométeres sebességgel egy óráig tart, akkor az ut 80 kilométer hosszú. Ha tehát a felég (40 kilométerig) csak 40 kilométeres sebességgel ment a gyors, akkor ez a félut.

— Karácsonyi mesedélután a Minorita Kulturházban. Ma délután négy órai kezdettel az urilányok Mária Kongregációja karácsonyi mesedélután rendez. A tartalmas műsor keretében prólógot mond Öry Huba. Szavalnak: Manea Sanyika és Manea Erzsike, Szabadi Béla, táncolnak: Ambrus Olgi és Balatoni Lili. Balajti Zoltán, Csikos Lajos, Czédly Józsi, Illési László, Stahl György és Szabadi Béla a katolikus elemi iskola növendékei egyfelvonásos szórakoztató színjátékot adnak elő. Korcsolya táncot ad elő: Valda Ildikó. Hírek meseországból. Előadók: Steiner Terike és Manea Sanyika, Balatoni Klári, Hegedűs Magdi, Horváth Évi, Tóth Ildikó, Variassi Anni, Surescu Évi, Bogos Fruinu táncszámot adnak elő, Hegedűi Szikora Laci, zongorán kíséri: Baranyi Bella. Mesét mond: Czédly Irén. A műsort élőkép zárja be.

— Kloroformos rablás a vonaton. Oradea—Nagyváradról jelentik: Goldstein Cecilia, egy gatrai ügyvéd huga tegnap Bucurestiből Oradea—Nagyváradra utazott. Copşa-mica után egyedül maradt a fülkében, ezt az alkalmat ismeretlen tettesek arra használták fel, hogy az egyedül utazó nő kloroform segítségével kifosszák. A nő Oradea—Nagyváradon ébredt fel, amikor megdöbbenve vette észre, hogy tízezer leit tartalmazó pénztárcáját a tolvajok ellopták. Jelentést tett a rendőrségen.

— Egy örült megölte az anyját és megette a szivét. Kairóból jelentik: A tejsőgyiptomi Gingében egy örült borzalmas gyilkosságot követett el. Ahmed Bekit hirtelen dühöngési rohamában megölte anyját, késsel felszakította mellét, megette anyja szivét és megitta azt a vért, ami a sebekből kiömlött. Az örültet az uccán fogták el, miközben vértől csöpögő ruhájában át akart menni az uttest egyik oldaláról a másikra.

— A kiutasított Hertz Márton visszatérhet az országba; de csak vagyonának felszámolásáig. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a belügy-minisztérium pár hónappal ezelőtt megsemmisítette Hertz Márton fővárosi könyvkereskedő állam polgárságát és kiutasították az országból. Előzőleg a nagy könyvkereskedésben házkutatást tartottak az állambiztonsági hivatal közegei és itt hivatalos jelentés szerint olyan könyveket találtak, amelyeknek terjesztése veszélyes a közrendre. Az üzletet lepecsételték és azóta katonai őrszem áll az üzlet előtt. Mint most az Informația című lap közli, a belügyminisztérium feloldotta a zár alól az üzletet és engedélyt adott Hertz Mártonnak, hogy visszatérjen az országba. A lap megjegyzi, hogy nincs szó Hertz Márton végleges letelepedéséről, hanem csak addig maradhat itt, amíg a vagyonát likvidálja és azután ismét el kell hagynia az országot.

Gyönyörű
vágott és cserepes virágok
Scharm Mária
 virágüzletében szerezhetők be
 Ceauadi bankpalota

Január 8-án Magyar Bál a Fehér Keresztben!

Egyévi fogházra

Itélték Bugnariu Cluj-kolozsvári tanárt

Cluj-Kolozsvárról jelentik: A katonai törvényszék tegnap hirdetett ítéletet Bugnariu Teodor és felesége, Balázs Kató ellen folyó államellenes igazgatási bűnperében.

Még a nyár folyamán történt, hogy a Cluj-kolozsvári hatóságokhoz feljelentés érkezett, amelyben egy Bugnariu nevű diákot azzal vádolták meg, hogy kommunista röpiratokat rejtőteget lakásán. Miután a nevezettet nem tartták meg, az a gyamu merült fel, hogy a feljelentésben elírás történt és abban Bugnariu tanárról van szó, akit már több ízben elítéltek államellenes igazgatásért. Bugnariu lakásán több olyan könyvet, folyóiratot és jegyzetet találtak, amiket rendfelforgatóknak és államellenesnek minősítettek. Ezek alapján államellenes igazgatás címen indult meg az eljárás a tanár és felesége ellen. A tárgyalás során a tanár hangoztatta, hogy sohasem követett el államellenes cselekményt és nem kommunista-hanem antifasiszta. Bugnariuné is tiltakozott a vád ellen és kijelentette, hogy mindössze férje néhány jegyzetét másolta le, de azok nem voltak államellenesek. A vád- és védbeszédek elhangzása után a katonai törvényszék kihirdette ítéletét. A törvényszék bűnösnek találta a vádlottakat és ezért Bugnariut egy évi, míg feleségét hét havi fogházra ítélte.

Kommunisták támadása a paraguayi hadügyi-miniszterium ellen. Asuncion, (Rador.) Az iteni rendőrhatalóság hivatalos jelentése szerint a kommunisták ma délelőtt megkísérelték, hogy lefegyverezzék a paraguayi hadügyi-miniszterium őrségét. A történetről nyomban értesítették a karhatalmat, amely percek alatt megjelent a helyszínen és harcba bocsátkozott a támadó kommunistákkal, akiket csakhamar leverte. A kommunistákra leadott sortüz nyomán a zendülők vezetője, Estigarribia volt őrnagy életét veszítette.

Karácsonyra

ajánlja kitűnő palackozott borait

Öz. Fischer Kálmán Drauti-i szőlőgazdasága
Borpince: Arad, Str. Mărăș et 82. sz.

Fogorvosok műszereit és várószoba berendezéseit nem lehet lefoglalni. Cluj-Kolozsvárról jelentik: Egy Cluj-kolozsvári fogorvos türemetlen hitelezője lefoglaltatta adósa fogorvosi székét, laboratóriumi eszközeit, sőt a várószoba bútorait is. A végrehajtás ellen a fogorvos felfolyamodással élt a Cluj-kolozsvári törvényszékhez, amely helyet adva a felfolyamodónak, men esítette a foglalás alól nemcsak a fogorvosi székét és laboratóriumi szerszámokat, hanem a várószoba bútorait is, azzal az indokollással, hogy a várószoba bútorai nélkülözhetetlen kellekai a fogorvosi rendelőnek.

Rádiók

hálózati és telepén készülékek 125 lei betti részlejtetésre kaphatók gyári lorakinnál. Használatt készletek beszerelésnek.
Str. I. Ghendi 9. udvari raktárban

Karácsonyi kirándulások. A Carpatinã Egyesület aradi Czáran osztálya a közelezi ünnepek alkalmából Arad-Podgoriára az alábbi kirándulásokat rendezi: Az I. csoport dec. 25-én reggel 8 órakor villamoson indul. Menetirány: kis cladova—kladovai völgy Căsoaia—kaszójai menház. Visszatérés dec. 30-án. Vezető: Gréb Lenke. A II. csoport ugyanezen utvonalon, visszatérés indul 27-én. Vezető: Orosz György. A III. csoport dec. 26-án reggel 8 órakor indul villamoson. Menetirány: nagy cladova—kladovai völgy, Schmidt-forrás. Visszatérés este. Vezető: Szauer Elly. A beérkezett jelentés szerint Căsoaia—Kaszóján 10 cm. hó van, s így a ródli pálya használható. A menház összes termei kályhakkal bírnak. Tagok által bevezetett vendégek szívesen láttatnak.

A Muschong-művek kulturházat épített. A Lugoj-lugosi Muschong-művek a munkásság kulturális igényeinek kielégítése és fejlesztése céljából téglagyárában egy tágas kulturházat épített, amelyet megfelelően berendezte most avattak fel ünnepélyesen. A felavatás-ünnepségen nagy sikerrel működött közre a Lugoj-lugosi Magyar Dal- és Zeneegyesület is.

Halálozás. Öz. Kripp Jánosné szül. Eberlein Ilona f. évi december hó 22-én elhunyt. Temetése e hó 24-én délután 3 órakor lesz az Eternitatea (felsőtemető) halottas csarnokából.

Örízetbe vették három Satumare—Szatmári ember rejtélyes halálának gyanúsítottjait. Néhány nappal ezelőtt rejtélyes körülmények között meghalt Nagy Ede Satumare—szatmári lakos, majd rövid idő múlva Endre és Juci nevű gyermekei. A rendőrség bevezette a nyomozást, de eredménytelenül. Most névtelen feljelentés alapján a rendőrség örízetbe vette a család volt cselédjét és annak barátját, mert az a gyanu, hogy ők mérgezték meg Nagy Edét és gyermekeit. A nyomozás érdekében a rendőrség még nem közli a gyanúsítottak nevet.

Deviza-registerek 1, 2, 3, a CULTURA könyvkereskedésben kaphatók.

Január 11-én a Kulturpalotában Jean Prosteanu hangversenyez. A kitűnő művész alackia napokkal ezelőtt tűnt fel az aradi kávéházban. Régi barátai örömmel üdvözlöttek Prosteanut, aki már teljesen kiheverte lábtorését és aki most is éppen olyan elsőrangban hegédül, mint annak előtte. Jean Prosteanu maga rendezi aradi hgversenyét, melyre január 11-én a Kulturpalotában kerül sor. A művész programjába főként Paganini-számokat illesztett, amelynek mestere.

KARÁCSONYFA-DISZTEK KERPELNÉL.

Népszínmű előadás az Iparos Otthonban. Arad városában hozzávetőleges számítás szerint mintegy 600—700 székely ifju és leány keresi kenyerét. Ezek az ifjak elszakadva az ősi székely falutól, sokszor csak évek múlva kerülnek haza. Lassanként levetik jellegzetes székely viseletüket is és csak izes székely beszédjük és kiejtésük árulja el székely voltukat. Karácsony elsőnapján nagy székely találkozóra készülnek, amikor az elhagyott édes otthon minden bűbáit megelevenítik. Közülük való műkedvelők előadják szombaton délután fél négy órakor az Iparos Otthonban Csepreghy Ferenc örökbecsű népszínművét a Sárge csikót. Az előadás a református keresztyén ifjusági egyesület rendezi. Hisszük, hogy az előadáson megjelenik mindenki, aki szereti a népművészetet és akiket érdekel a székely nép. A jegyek ára 15, 20 és 25 lei.

Szabó József ny. városi főkerítész

virágait a téli hónapokban a Minorita palotában, Hartmann ékszerész mellett árusítja ki

Camera de Comerț și de Industrie din Arad.

No. 3827—1937.

Convocare

In conformitate cu dispozițiile Art. 100 din Legea pentru înființarea Consiliului Superior Economic și Organizarea Camerei lor Profesionale (M. O. No. 98—1936) și in baza Decisiunii Ministerului Industriei și Comerțului No. 83559—1937, se convocă membrii cu drept de vot ai Secției Industriale, Categoria Industrii Mari, pe ziua de 1. Februarie 1938, pentru a alege un membru titular și un membru supleant la aceea secție și categorie, in Consiliul de Administrație al Camerei de Comerț și de Industrie din Arad.

Alegerea se va face in Arad, in localul Camerei de Comerț și de Industrie din Arad, Str. Gh. Lazar 20.

Votarea durează o singură zi, dela orele 8 până la orele 18.

Fiecare membru va avea să prezinte președintele Biroului electoral, cartea de alegător.

Arad, ia 21. Decembrie 1937.

Președinte:

Ing. Stefan Mateescu,

Prim-secretar:

B. Păcuraru

Karácsonyi ajándék;

a legjobb markis órák, ékszerek és jegy-gyűrűk, „Consum és Inlesnirea“ vevőknek is: legolcsóbban

Csák y órás és ékszerésznel (dr Botioc-ház)
A R A D. Bulev. Reg. Ferdánd

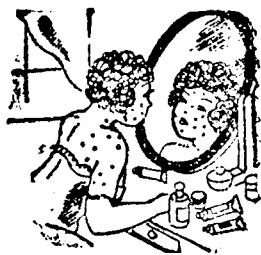
INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

FÖLDES gyógyszerintár, Str. Eminescu

KÁRPÁTI gyógyszerintár, Bul. Reg. Ferdinand

ROZSNYAI gyógyszerintár, Piața Avram Iancu

(Tel. 15-00)

Nem használ már semmiféle arckrém;

ASBHY-tea

kell neki.

Ez a legjobb vértisztító. Allando használata megtisztja, megfiatalítja az arcot, mivel megkönnyíti az emésztést és kiküszöböli a

székrekedést

Ilyenformán megtisztítja a vért a mérgező anyagoktól.

Egy 100 gr.-os doboz ára 60 lei, Kapható minden gyógyszerintárban és drogériában. — Romániai lerakat: București, III., Str Toamnei No. 103.

Kétszeres olimpiai bajnok, mint képviselőjeleolt

A párisi olimpián történt 1924-ben, hogy az angol Lowe 1 perc 52.4 mp.-el megnyerte a 800 m.-es síkfutás olimpiai bajnokságát. 1928-ban az amszterdami olimpián megismételte győzelmét és 1 p. 51.2 mp.-el nyerte Byléhn svéd, Engelhardt német és Edwards kanadai előtt a 800 m. síkfutás bajnokságát. Most az angol újságok mint képviselőjelöltről írnak róla. Egy időközi választáson Cheltenhamben lépett fel konzervatívpart-programmal és a hirdások szerint olyan népszerű a kerületben, hogy megválasztása biztosnak látszik.

Asztalitenisz

A szövetség tanácsa ülést tartott, amelyen hivatalosan is megbizta Moraru Albint a szövetségi kapitányi teendők végzésével. A szövetség különböző utasításokat adott a kapitánynak a világbajnokságon való részvétellel kapcsolatban. Többek között azt az utasítást kapta, hogy a válogatásnál tartsa szem előtt a nemzetiségi számarányt elvét.

Karácsonyi ünnepély a Minorita Kulturházban. Vasárnap, december 26-án, karácsony másodnapján délután 4 órai kezdettel bensőséges ünnepély színhelye lesz a Minorita Kulturház nagyterme. Az ünnep másodnapján már évek óta a katolikus ifjuság rendez vallásos előadást, melynek idei műsorát az egyházi vezetőség a következőkben állította össze: 1. Hübsch: Imnul Regal. 2. Modern karácsonyi énekek: Kertész Lajos: Csillógó karácsony... Jandl Béla: Jászolban az égi kised... és Bárdos Lajos: Ó gyönyörű szép titokzatos éj... Előadja a Jézus Szive Ifjusági Énekkar; zongorán kísér: Kaletzky Vilma zene-tanárnő. 3. Liszt Nándor: A gyerekszem című hatalmas költeményét szavalja: Náhlik Antal. 4. Mozart: Il Re Pastore c. klasszikus szerzeményét előadják: Várfalvy Elza (ének), Baranyi Bella (hegedű) és Katona Klári (zongora). 5. Ünnepi beszédet mond Kulcsár Kálmán: Ahol a legszebb a karácsony... cimen. 6. Jókai Mór novellájának alapján készült életképet mutat be: Melyiket a kilenc közül? címmel: Náhlik Antal, Löszinger György, Almási Nusi és kilenc tehetséges gyermek; névszerint: Tatár Rózsika, Náhlik Zoltán, Földi Erzsébet, Náhlik Béla, Szentes Sanyi, Vasas Bandi, Raab Iczuka, Koncsek Magdi és Beke Marika. 7. Ady Endre: Kis karácsonyi ének c. versét Halmos László kompozíciójában adja elő az énekkar, Kulcsár Kálmán vezényletével és Kaletzky Vilma zongorakíséretével. 8. Témaválasztásával újszerű és érdekes Hoffmann József magánjelenete: A csoda-gyermek. Mese felnőttek számára. 9. Ottrok Ferenc tenor-szólója következik ezután, György Tibor zongorakíséretével; műsorszámait: Schubert: Ständchen... Verdi: Aria a Rigoletto-ból és Hubay: Minek turbékoltok? — 10. Torday Anyos: Jézuska farag c. költeményét szavalja Gellai Kató. 11. Napsugárka tánca. Előadja: Nussbaum Marika, zongorán kíséri Roth Adrienne. 12. A változatos és mindvégig érdekesnek ígérkező műsor utolsó száma egy énekes mesejáték, három képben: Karácsonyi álom címen. Az ünnepély iránt máris óriási érdeklődés nyilvánul meg. Belépésre a meghívó gyanánt kézbesített műsor jogosít. Érdeklődni lehet a plébániahivatalban is, a hivatalos órák folyamán.

Sárge csikó

népszínmű, a református ifjusági Keresztyén egyesület rendezésében. Előadják székely műkedvelők karácsony első napján d. u. 1/4-kor az Iparos Otthonban,

Karácsonyra ajándékokat Schrodts Illatszertárban vegyél

Mercor tagoknak 7 havi hitel

Pletykák egy régi királyné körül

Hortense Beauharnais halálának 100-ik évfordulójára

Az elbái származott gondolataiban sokszor felmerül Hortense Beauharnais, Josephine leányának emléke.

Megismerkedésük hosszú évekre nyúlik vissza. Barrasnál voltak egy ízben ebéden, mikor a fiatal leánynak feltűnik a jőnevű, fiatal tábornok. Elhatározza, hogy megismerkedik vele. A megismerkedés sikerül, egyelőre azonban másról nem lehet szó, mert ebben az időben Napoleon még egyetlen nőt esm vesz észre maga körül.

Hortense számára nagy csalódás ez az anyai konkurrencia. Rettenetesen fájlalja, hogy a kisze-mel: lovagot elűtötték kezéről. Azután lassan beleegyeznek a változhatatlanba. Néhány év múlva pedig már új szerep jut osztályrészül: Josephine a féltékeny válás hatása alatt családiának tagjait megfélemlítő pozícióban igyekszik elhelyezni, természetesen Hortenset is.

Először arra gondol a császárné, hogy leányt Jérôme-hoz, Napoleon legfiatalabb öccséhez adja feleségül. A fiu bámulatos imádással csügg Hortense-n, akinek két szeméi és szöke hajfürtjei elcsábítják egy időre tanulmányaitól. A fiatalok közt tehát rendben volna minden, csak az a baj, hogy amennyire lelkesedik Jérôme a leányért, annyira tisztá szívből utálja Josephine-ot. Ilyen vőre pedig a császárnénak nincs szüksége.

Ekkor a másik fivér felé fordul. Bonaparte Lajos emberkerülő, folytonosan képzelt betegségeivel küzködő természet, aki e pillanatban éppen egy fiatal leányba, Madame Campan müntézetének egy nagy reménységű tagjába szerelmes. Napoleont felháborítja az eset és mindent latba vet, hogy a fejlődő barátság megszüniék. Amikor semmi sem használ, magával viszi Lajost Egyiptomba. — A nagy távolság jól tesz a szerelmes szívnék és amire Párisba visszatér, már nem is gondol a kis művésznőre. Ekkor azonban ismét bonyodalniak jelentkeznék. Első napon, amikor a francia főváros uccáin végigsétál, a Tuillérák kertjében összetalálkozik egy fiatal leánnyal. Meglátja és megszeretli egy pillanat műve, Bonaparte Lajos ismét véglegynék érzi magát. Ez a barátság annál érdekesebb, mert Lajos hosszú időn keresztül önagyságának csak a keresztnevét tudja...

A házasságok az égben kötöttek?

Lassan-lassan ennek a szerelemnek is vége lesz. csak az a baj, hogy az egymásnak szánt jegypár kölcsönösen tudni sem akar egymásról. Josephine ezt tudja, azonban mégis minden erejével azon van, hogy a házasság létrejőjön és egyforma erellyel sürgeti azt leányának és férjének. Érdekes, hogy az egyetlen, aki ekkor Hortense pártját fogja, az öreg Leticia, Napoleon és Jérôme anyja, aki ismeri fia szerelmi ügyeit és tisztában van azokkal, hogy ebből a házasságból nem sok jó származhatik. Azonban hiába minden ellenvetése és 1802 nyarán megtartják az esküvőt.

Hortense igyekszik ellenszenvét leküzdeni és jó arcot vág a rossz tréfához, előzékenysége azonban semmiféle visszhangra sem talál. Sőt, Bonaparte Lajos ekkor még gyanusabb szemekkel nézegeti élete páriát.

— Most gyakorolja magát — mondja egy barátjának — hogy azután annál tökéletesebben tudjon megcsalni.

A mindennapi életben is elég barátságatlan-

nak mutatkozik a férfi aki hosszú előadásokat tart Hortensenek anyja könnyelműségéről és arról, hogy az ő feleségének egy ilyen asszonnyal nem szabad érintkeznie:

— Most már te is Bonaparte lettél, érdekeinknek tehát közöseknek kell lenniök. A te családod dolgaihoz ezentul nincsen semmi közöd.

A viszony tehát nem tulságosan meleg, ennek ellenére nem egészen egy év múlva Hortense egészséges fiugyermeknek adott életet. A közlé-mény gyorsan megalkotja az esetről a véleményét: Napoleon az apa. Az bizonyos, hogy a császár rendkívüli érdeklődéssel és szeretettel kíséri a gyermek útját és minél nagyobb az érdeklődés, annál egyértelműbbé válnak a célzások. A hírek Lajos füléhez is eljutnak aki természetesen nem nagyon örül a bátyja állítólagos hordításainak és etől kezdve még jobban kinczza feleségét, akit formálisan felügyelet alá is helyez.

Napoleon jóakirata nemcsak a gyermeke, hanem a gyermek apjára is kiterjed, akit 1805-ben Páris parancsokává nevez ki. Pedig ekkor mindössze 24 éves. A kitüntetés pozíció nem nagyon felel meg Lajos természetének, aki a politika helyett inkább irodalmi kérdésekkel szeretne foglalkozni. Napoleon azonban úgy tesz, mintha ezt észre sem venné és miután ebben az időben építik ki a családi vonatkozások hálózatát egész Európára, ebben a stratégiai felvonulásban Lajos öccsének is szerepet juttat.

Egy napon aztán tudomására hozza, hogy a holland trónt szemelte ki számára. A fiatal ember — nem csekély önismeretre vallón — mindent elkövet, hogy bátyját erről a gondolatról — lebeszélje. Őt a politika nem érdekli, ettől eltekintve betegeskedik és a nedves időjárás ártalmas lenne számára. De meg különben sincs szándékában messze elkerülni Franciaországtól.

Hiába azonban minden ellenvélemény, Napoleon könyörtelen.

— Sokkal jobb dolog időben trónon meghalni, mint francia hercegként élni — mondja öccsének, akinek azonban egészen más a véleménye.

A Hortense királynéhez fűződő pletykák ekkor sem halkulnak el, sőt az idők folyamán még rejtélyesebbé és bonyolulttá válik ez az egész kérdés, mert az udvari pletykák ismerői és buzgó feltalálói a Hortense-plettykát feltűnően elhanyagolják. Jó pár évnek kell elmúlnia, amíg azután részben a szemtanúk följegyzései napvilágra kerülnek, részben pedig Hortense emlékiratait megtalálják. Még szerencse, hogy ebben az időben minden jelentős hölgy memóriákat irdogál mert ezek nélkül ugyancsak nehéz volna ma már megrajzolni a napoleoni idők kulisszatitkait és a császárnak ugyancsak változatos szerelmi eseteit...

A Hortense-féle memoárok hallatlanul érdekesek, azonban kétségkívül erősen átdolgozottak, amennyiben sok fontos dolgot kihagytak belőle és ezeknek helyét soha meg nem történt események foglalják el. A királyné elismerésre méltó nyíltsággal beszél ezekben az emlékiratokban arról, hogy a közvélemény Napoleont látta gyermekének apját és Napoleon a híresztelések ellen sohase tiltakozott. Hortense magatartását azzal magyarázza, hogy a császár nem tudott a híresztelésekről és még ha tudott volna is róluk, elképzelhetetlennek tartotta, hogy tisztességes em-

ber helyt ad az ilyen aljas gyanúsításoknak. Ez a magyarázat nem tulságosan meggyőző, mert közismert, hogy Napoleon minden udvari pletykáról rendkívül hamar értesült, nem hiába vették körül szemfüles urak és asszonyságok. A dolognak ez a része tulajdonképpen mellékes, sokkal fontosabb ennél az, hogy Hortense gyermekével kapcsolatos pletykákat a leghatározottabban megcáfolja. Hortense-nak el kell hinnünk a cáfolatot, bár másrészt nagyon érdekes és a rokonság szaktekért elbírálására való eset adódott volna abból, ha a sógornő-mostohaleány gyermekének Napoleon lett volna az apja. Ebben az esetben a kis Charles egy személynben lett volna Napoleon fia, unokája és unokaöccse.

Ezek a családi kapcsolatok kétségkívül kissé bonyolultak és az ember nem egykönnyen ismeri ki magát a rokonsági szálak zürzavarában. Ezt nemcsak az utókor állapítja meg, hanem Fesch biboros, Napoleon nagybátyja is így vélekedett:

„A legnagyobb baj, hogy Hortense rendesen elszámítja magát és számításaiba egészen beleegyalodik olyankor, amikor gyermekének apjáról van szó.

A százév-előtti regény fináléja

Hortense Beauharnais aránylag fiatalon halt meg, most száz esztendeje. Sülyös és kellemetlen betegség vitte el, melyben nem kis része volt ugyancsak zaklatott életmódjának. Alakja az utókor szemüvegén át elválaszthatatlanul összeforrott Napoleonéval — tekintet nélkül arra, hogy mennyi az igazság és mennyi a mendemonda a körülötte kibontakozott, eléggé tekintélyes irodalom-ban.

Színház

A színház karácsonyi műsora

- December 25-én, szombaton 3 óraker: Eltévedt bányászok. Olcsó helyárrakkal.
- December 25-én, szombaton 6 óraker: Gyertyafénynél, operett, Premier.
- December 25-én, szombaton 9 óraker: Gyertyafénynél, operett.
- December 26-án, vasárnap 3 óraker: Édes Anna, Olcsó ár.
- December 26-án, vasárnap 6 óraker: I. Áz.
- December 26-án, vasárnap 9 óraker: Szakits helyettem.
- December 27-én, hétfőn 3 óraker: Mágus Miska, Olcsó helyárrak.
- December 27-én, hétfőn 6 óraker: Rut kis kacsa Operett.
- December 27-én, hétfőn 9 óraker: Sárgapitykés közlegény, operett.
- December 28-án, kedden 9 óraker: Szakits helyettem.
- December 29-én, szerdán 9 óraker: Gyertyafénynél, operett.

A színház hírei

* Ma délután „Aladár nem számár“ operett. gyermek-előadás. Délután 5 óraker, olcsó helyárrakkal „Aladár nem számár“ című operett előadás a gyermekek tiszteletére. Kelemesen fűtött terem várja a délutáni gyermek és felnőtt közönséget. A nagyokat is szórakoztató táncos operett főszereplői: Krémer Mancsi, Gács Edit, Dálnoky Dudus, Lázár Hilda, Mátrai Rózi, Ágai Margit, Szabadka: Miklós, Badóczy István, Karácsonyi Miklós, Némethy István játszik. Rendező Kozma Hugó. Minden gyermek külön ajándékot kap, aki eljön a színházba.

* „Gyertyafénynél“ operett hamutató előadás szombaton délután 6 óraker. A színház igazgatósága premierrel kedveskedik a közönségnek. Szántó-Szechen nagysikerű „Gyertyafénynél“ című operettel. Fáradságot és költséget nem kímélve, sikerült az ünnepi műsorra tüzni azt a legújabb, Pesten oly nagy sikert aratott operettet, amelynek főszerepeit Gábor Mara, Dálnoky Dudus, Horváth László, ifj. Szendrey Mihály, Szabadkai Miklós, Némethy István és a társulat legjobbjai játszik. Az új operett egyelőre szombaton délután 6 óraker, szombaton este 9 óraker és szerdán este 9 óraker van műsoron. Jegyeiről ajánlatos előre megvásárolni.

MELEG HARISNYAT, keztűt, szvettort form-nadrágot közpénzáron legolesobban BOGYO nál, Str. i mnesou 1. (Corso mozgó mellett)

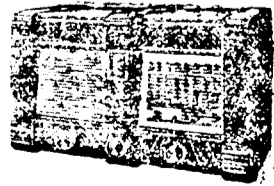
GRAETZOR-RADIO

a német világcsoda

4 + 2 lámpás készülék, A márkás rádiók koronája. Utánzhatalan, tökéletes hangu. Oriási üvegskalával legegyszerűbb a kezelése.

Az öt világreszt tökéletesen hozza Hallgassa meg minden kötelezettség nélkül

HAMMER ZS. és Fia cég 51
Biv. Regele Ferdinand 27.

SPORT

A Telefon Club vezet a fővárosi kerületi jégkorong-bajnokságban

Bucuresti. A fővárosi kerület jégkorong-bajnokságában a Telefonclub csapata fölényesen vezet. igaz, hogy már négy mérkőzést játszott, holott a többiek csak kettőt, illetve egyet. A táblázat most így fest:

1. Telefon Club	4	4	-	-	14	2	8
2. So. Studentesc	1	-	-	1	1	2	-
3. Gloria	1	-	-	1	1	6	-

Bemutatjuk az Aradkerületi őszi bajnokcsapatot, az Intellegerea-t

— Ahol csak sajátnevelésü játékos játszik —

Az alkerületi őszi bajnokságot az Intellegerea, Grădiste—Mosóczy-telep reprezentáns csapata nyerte 16 ponttal, le jobb győzelmi arányával az ugyancsak 16 pontot szerzett SGA-val szemben. Alantikban mutatjuk be annak az együttesnek a legtöbbet szerepelt játékosait, amely az őszi bajnoki címet kivívta és amely fair játékmódorával a bajnokság egyik legszimpatikusabb csapatává küzdött fel magát. A leggyakrabban a következő összetételű együttes szerepelt a bajnoki mérkőzéseken:

TOZONYI

Szikszay	Kéri
Horváth	Stahl I.
Merkli	Farkas III.
Farkas II.	Vágási
Stahl II.	Farkas II.

Tartalékok: Sárközi, Seres.

Az egyes játékosok:

Tozonyi Kálmán, a kapus, 18 éves, világszereplő, az Intellegerea neveltje éppúgy, mint valamennyi többi játékos. „Dózni” néven közismert.

Szikszay István, hátvéd, 27 éves, fodorász-mester, nem szokott henzsét vétetni.

Kéri Mátyas, hátvéd, 29 éves, cipész. „csősz legény” néven ismerik és hétfőn nem szeret dolgozni.

Horváth József, fedezet, 25 éves, mechanikus.

Stahl I. János, középfedezet, 21 éves, világszereplő, „fakir”-nak becézik.

Farkas I. István, fedezet, 27 éves, köteles.

Merkli József, szélsőcsatár, 26 éves, bádogos, a „jepu” névre hallgat.

Farkas III. Imre, half-csatár, 22 éves, kárpitos, „Zigi” néven becézik.

Vágási Mózes, középcsatár, 18 éves, középiskolai hallgató, a csapat „Mócsi”-ja.

Stahl II. Tibor, csatár, 17 éves, szabó.

Farkas II. Mihály, szélsőcsatár, 26 éves, köteles. Többnyire csak „Misá”-nak szólítják.

Sárközi Mihály, csatár, 19 éves, ékszerész.

Seres József, csatár, 20 éves, szövő.

A csapat egyes játékosai nemcsak az egyéni kvalitások vannak meg, hogy az őszi bajnoki cím mellé a kerületi bajnoki címet is megszerezzék, hanem olyan bairársi együttérzés jellemzi őket, amelyet talán egyetlen más csapatnál sem lehet megtalálni. Ez a bairárság és barátság biztos alapja a további fejlődésnek és a csapat sikereit nemcsak Grădiste-Mosóczy telep lakosága, hanem egész Arad sportközönsége kíséri figyelemmel és szeretettel.

Somogyi Klári a női tenisz-erőlista vezetője

Bucuresti. Az országos tenisz-szövetség összeállította a tenisz-erőlistákat és azokon főként az aradi női játékosok kaptak előkelő helyezéseket. Somogyi Klári az első osztályú erőlistán szerepel az élen, az ugyancsak kitűnő Dombora pedig a második osztályban a második helyen kötött ki. Az aradi hölgy-játékosok közül Craznic dr.-né a 9-ik helyen szerepel, a férfiak közül azonban egyetlen játékos sem jutott helyhez az erőlistákon. Alant adjuk a férfi és női első és másodosztályú erőlistákat:

Férfiak I. oszt. 1. Caralulis, 2. Schmidt, 3. Badin, 4. és 5. Botez és Hamburger, 6. Pusztay, 7. Poulieff, 8. Erdős, 9. Segall, 10. és 11. Coca és Grad, 12. Petrovics, 13. Steiner, 14.

Cristescu, 15. Brandus, 16. Cerbu.

Férfiak II. oszt.: 1. Bogdan, 2. Grünwald, 3. Racovita, 4. Strudza, 5. Turusanko, 6. Goldstein, 7. Gross, 8. Knall, 9. Smeureanu, 10. Rurac, 11. Halmi, 12. Stör, 13. Placinteanu, 14. Albon, 15. Neicu, 16. Teodorescu, 17. Burger dr., 18. Fildermann, 19. Nitulescu, 20. Poenaru-Bordea, 21. Vasu.

Nők I. oszt.: 1. Somogyi Klári, 2. Popperné, 3. és 4. Bereczky és Liszka, 5. Strobiné, 6. Wertheim, 7. Barabassy, 8. Erdős, 9. Baatz, 10. Unanian, 11. Nasopol, 12. Schönfeld.

Nők II. oszt.: 1. Lamm, 2. Dombora, 3. Segall, 4. Avacov, 5. Gabor, 6. Urzica, 7. Schwartz, 8. Winkler, 9. Craznic dr.-né, 10. Constantinescu, 11. Stroescu, 12. Schmidt.

Megsemmisítette a Tábla a Palcu-csődügy elsőfoku ítéletét

A Timisoara—temesvári Tábla ma hirdett ítéletet Rohan Dimitrie dr. Siria—világosi ügyvéd keresetének ügyében. Rohan dr.-t ugyanis még 1928-ban a Palcu-féle csődtömeg élére nevezték ki, azonban mintegy másfél évi ténykedés után elmozdították a csődtömeg éléről. A Semmitőszék is jóváhagyta Rohan dr. elmozdítását, mire az ügyvéd 5.600.000 lei összegű kártérítési pert indított a csődtömeg ellen. Az aradi törvényszék első fokon 1 millió 425 ezer leit ítélt meg az ügyvédnek, de a csődtömeg a törvényszék ítéletét megfellebbezte a Timisoara—temesvári Táblához, amely ma mondott ítéletet.

A csődtömeget Pop Alexandru dr. ismert aradi ügyvéd képviselte és a Tábla elvi jelentőségű döntést hozott az ügyben, amennyiben leszögezte, hogy ingó és ingatlan csődtömegek után az ügyvédi honoráriumok külön kezelendők és külön állapítandók meg és azt együttesen kalkulálni nem lehet. Rohan dr. által benyújtott részletezésben mintegy 800 ezer

lei olyan összeget találtak, amely elszámolva nemcsak a Tábla ilyenformán megsemmisítette a törvényszék ítéletét és elrendelte, hogy a törvényszék Rohan dr. ügyét újból tárgyalja le, a benyújtott költségjegyzéket tételként ellenőrizze és honoráriumot csak azok után a tételek után állapítsa meg, amelyeknél produktív ténykedést fejtett ki az akkori csődtömeggondnok.

Amennyiben a törvényszék által megállapított összeg nem érné el azt az összeget, amely az egykori csődtömeggondnok elszámolásában nem szerepelt, úgy a különbözetet Rohan dr.-nak a csődtömeg részére meg kell téríteni, ha azonban azt állapítaná meg a törvényszék, hogy több honorárium jár Rohan dr.-nak, mit amennyit kártérítésként levonásba helyeznek, úgy a különbözetet meg fogják számára ítélni. Az aradi törvényszék egyébként január 16-ára tűzte ki a csődtömeg által Rohan dr. ellen az elszámolatlan 800 ezer lei miatt folyamatba helyezett per tárgyalását.

Nagyon egyszerű

csak a »Bayer« keresztre kell ügyelnie, akkor sohasem kap utánzatot, hanem mindig valódi

ASPIRIN

TABLETTA

O Taris, a francia uszóbajnok Oroszországban. Taris Jean, a francia uszósport büszkesége Oroszországban van köruton. Legutóbbi eredményei: Moszkvában 200 méteren és 400 méteren egyaránt vereséget szenvedett.

O A Sidney tenisztorna eredményei: Ausztrália—Németország 3:2. Az utolsó két egyes: Mc. Grath—Henkel 4:6, 6:1, 6:4, Cramm—Crawford 6:3, 6:4. Ausztrália—USA 4:1. Bromwich, Ouist ausztrál—Makó, Budge 3:6, 6:4, 6:3, 6:2. Bromwich—Budge 6:2, 6:3, 8:10, 6:4. Ouist—Makó 6:0, 6:0, 6:0.

O Juhász és Kovács a Tricolor CFPV-ben? A CAO két kitűnő válogatott játékosával kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy Moskó és Kocsis után ők is Ploestibe teszik át működési színhelyüket. Ezt a hírt úgy a CAO, mint a Tricolor részéről cáfolják.

O Steinbach pénteken utazik Londonba. Hirt adtunk arról, hogy Steinbach Péter, az Unirea Tricolor többszörös válogatott játékos Londonba utazik, hogy az ottani edzésrendszer tanulmányozza. Steinbach a maga erejéből mintegy 20.000 leit szerzett, de ez az összeg nem volt elegendő a tanulmányút lebonyolítására. Gabriel Marinescu, a labdarúgószövetség alelnöke sietett Steinbach segítségére és jelentősen felkerekítette az összeget, az FRFA pedig Tilea elnök jóváhagyásával további 10.000 leiről szóló csekket tartott Steinbachnak, aki most már utnak indulhat. A kitűnő edző pénteken utazik el a fővárosból London felé.

A HAPAG 90 éve vezető gyorsszóigalatba!

Rendszeres indulások **Eszak-Amerikába** és **Kanadába** minden esütörtökön:

Középamerika
Cuba—Mexico
Keletázsia

Délamerika keleti partjai fel két- és négyhetenkint. Kitűnő komfort, mérsékelt utazási díjszabás. Szakszerű felvilágosítások mindennemű utazási ügyben. A német Afrika-vonal képviselője.
Felvilágosítók, prospektusok:

Hamburg-Amerika Linie
képviselőténél:

Künstler Utazási Irodában
Arad, Bul. Reg. Maria 24. — Telefon 1086.

„LANZ” gépgyar világhírű gépei: Lanzbuldog, aratógépek, boronológépek, a Rud-Sack cég vetőgépei, magtisztítógépek, Petko, Röber-gyar gépei. Heid cég trieur-jei, Med-gago, darálógepek, Buaau-D eselmotorok, tejsűrítőgépek.
Képviselőt Banat es Aradul Nou részére:
Schadt Péter
ARADUL NOU, Regele Ferdinand 75.

Távolítsa el
egy radikális
kezeléssel

A húgysav rombolólag
hat a szervezetre

Húgysav kristályok.

A húgysav a szervezet egyik legveszélyesebb mérge. Nemcsak reumatikus rohamokat okoz, amelyek kínjai ugyszólván elviselhetetlenek, hanem megtámadja az összes szerveket, lerakódik az izmokban és ideg-kötegekben, bénulást és atrofiát okoz. Számosan könnyedén mosolyognak ha a húgysav veszélyeiről hallanak és kijelentik: „beveszek egy pilulát és a fájdalmak elmúlnak”. Azonban ezek a fájdalmak sohasem múlnak el nyom nélkül: legyengítik és idővel megöregítik a szervezetet. Tehát feltétlenül el kell távolítanunk a szervezetből a mérgező húgysavat egy URODONAL kezeléssel, mert ez a húgysav leghatásosabb oldószere.

E mellett az URODONAL elsőrangúan szabályozza a vérke ringést és így az életerős és életkedv biztos forrása.

URODONAL

a húgysav legelőkeletesebb oldószere.

Kapható: Gyógyszertárakban és Drogériákban.

CHATELAIN GYÓGYSZERTÁR, BUDAPEST, V. KERÜLET, BUDAŐR V. U. 11.

A filmsztár és — az Asszony

„Lemondok a szinpadról — jelentette ki B. Zilahy Irén — ha a férjem úgy kívánná“

— Őszinte, meghitt beszélgetés egy primadonnával, aki úgy érzi, hogy már nincs kívánnivalója a sorstól — Amerikai utra készül Zilahy Irén —

Budapestről jelentik: A papagály nagyokat rikkant. Nyilvánvalóan nem tetszik neki, hogy urnő-jét oly csendesnek látja és hogy senkisé nem törődik magas személyével. Dr. Benedekné-Zilahy Irén, a méltóságos primadonna, ahogyan Budapesten nevezik, nem hátrál meg az őszinte kérdések elől és félőrára nem primadonna, hanem — asszony... egy mindennel megelégedett boldog asszony, aki a beteljesedett álmok horizontjáról tekint az érvényesülés, a siker, a vagyon és a boldogság után törtető seregére...

A Himfy-ucca 5. számú előkelő tónusu villa emeleti zenetermében folyik ez a csendes, meghitt hangulatu beszélgetés. A hangulatot egyetlen körülmény rontja csak: a teremben farkasorlító hideg uralkodik és dr. Benedekné kedvesen védekezik:

— Ne haragudjon, de délelőtt ritkán vagyok itthon és ilyenkor nem szoktunk befűteni. Tudja, a fa olyan drága, hogy az ember nem győzné... az uram Kigyó-uccai lakását ugyis folyton fűteni kell a betegek miatt.

— Hogyan, külön lakásuk van?

— Egyelőre. Hivatásunk egy kis elkülönítést igényel, nem zavarhatom az uram betegeit zongora- és énekszóval, viszont naponként kell órát vennem. Ezért egyelőre, amíg jobb megoldást nem találunk, úgy döntöttünk, hogy a nap egy részét külön lakásban töltjük. Délben az uram lakásán ebédelünk, este nálam vacsorázunk...

Valami rajongó szeretet fűti át Zilahy Irén szavait, amikor a férjéről, az európai híri idegyőszásról beszél s örömmel meséli, hogy eladta férje egész debreceni legénylakását és ő maga rendezte be ujonnan a Kigyó-uccai apartmant.

— Azt akartam, hogy minden lépésnél, amelyet a lakásban tesz, rám gondoljon a férjem...

— Szóval tökéletesen boldog?

— Teljesen. Nem is tudok elképzelni nagyobb boldogságot. Bejártam a külföldet, de soha nem találkoztam olyan férfival, akivel az uramat még csak összehasonlíthatom is. Nem kívánok semmi többet a sorstól, úgy érzem, hogy mindent megkaptam, amire csak vágyhattam...

— Hollywood?

— Nem csábit — hangzik a határozott válasz — bár valószínűleg ki fogok utazni, de csak mint vendég. A jövő év nyarán tanulmányi utra utazik a férjem Amerikába és magával visz. Őszintén bevallom, hogy erre az utra én beszéltem rá, mert nagyon szeretném Amerikát látni és közelebről is érdekel az amerikai filmgyártás. De szerződésről szó sem lehet, mert annyi ideig mindketten nem maradhatnánk távol és egyedül pedig nem maradok ott a legényesebb szerződés kedvéért sem. A férjem egyébként több amerikai egyetemen tart majd előadást, körutunk alkalmával.

— Mondja meg őszintén, ha a férje kívánná, lemondana-e végleg a szinpadról és a filmről?

Zilahy Irén elgondolkozik. Erre a kérdésre láthatóan nehéz válaszolni. Ilyen problémára talán még nem is gondolt.

— Nem hiszem, hogy ez bekövetkezne, de ha komoly indokkal tudná a férjem alátámasztani kérését, az ő kedvéért még erre is hajlandó lennék. Természetesen, ha csak úgy, indok nélkül kérné, megtagadnám... de ő nem ilyen ember. Annnyit mondhatok, hogy ilyesmi közöttünk még csak szóba sem került.

A következő kérdés kissé sablón. De erre is szükség van, mert ezzel a sablónnal egészíthetjük ki legjobban azt a képet, amely dr. Benedekné-Zilahy Irént ábrázolja.

— Beszélien valamit a jövő filmterveiről.

— Most hívtak meg Párisba, a Bouffes Parisienne-színházba, hogy a „Pam-pam” című zenés-

bohózat női főszerepét eljátszam. Nem valószínű, hogy a meghívást elfogadom, mert karácsony utáni seholsem akarok fellépni. Karácsonykor veszi ki a férjem a szabadságát és akkor külföldi utazásra indulunk. Csak azután kerülhet sor újabb szerződésre. Most tárgyalok Párisban, Londonban, Béccsel, de még nem döntöttem egyik mellett sem. Mindenesetre karácsony után filmezni fogok.

A küzdésről beszél, amelyen Párisban keresztfilmment. Elmondja, hogy a nemzetközi filmvilág számos sztárja harcolt a francia fővárosban a szerepekért és még politikai momentumokat is felhasználtak a megindult intrikaháborúban. Azzal érveltek, hogy egy olyan nemzethez tartozik, amely háborút viselt Franciaország ellen. A végén azonban mégis győzött: négy film főszerepét kapja meg egymásután és ma is visszahívják a francia filmhez.

— Én nem a szerencsémnek köszönhetem azt, ami vagyok — jelent ki energikusan. — Tanultam és küzdöttem. Gyermekkorom óta szakadatlanul tanulok, ma is napi négy-öt órát veszek énekből, táncból, tornából, nyelvekből és kiharcok magamnak minden sikert. Lehet, hogy a kariérom kialakulásában egy kis szerencse is közrejátszott, a legtöbbet azonban magamnak köszönhetem. Csak bosszankodni tudok azon, ha valaki a szerencsémét emlegeti...

Elgondolkozva tekint a hegyi kristályokból készült csillárra, amelynek árai világitó jégcsapokként merednek a szoba sarkai felé.

— Eszembe jut az a perc, amikor érettségi bizonyítványommal a zsebemben haladtam végig az aradi korzón. Akkor elhatároztam, hogy a szinpadra kerülök. Kiharcoltam. A vidéki szinpad nem elégített ki. Feljebb vágytam. Többet akartam kiharcolni az élettől, mint egy vidéki primadonna. Kiküzdöttem. Budapest... Bécs... Páris... A szinpad sem elégített ki. Filmről álmodoztam. De nem maradtam meg az álmoknál. Újabb harc és küzdelem. Tanulás, éjszakák hosszú során át... kivittam... Amikor elérkeztem a tetőfokra — boldog asszony akartam lenni. Rátaláltam arra a férfire, akit a sors nekem rendelt... mindig csak harcoltam... és most oly jól esik elégedettnek, boldognak lenni, nem vágnym már semmire...

Kopogás riasztja meg a meghitt hangulatot. Egyenruhás sofőr.

— Méltóságos asszony, a professzor ur vár... Dr. Benedekné-Zilahy Irén élénken felugrik.

— Azonnal jövök.

Még csak a lakást mutatja meg. A tizenhat-szobás villát, amelyet a maga keresetéből vásárolt meg és rendezett be. Telve csodálatosan szép bútorokkal, kínai és perzsa szőnyegekkkel, gobelinekkel, műkincsekkel, festményekkel — mind emlékeztető annak, hogy a ház urnője — világhírű filmsztár is...

— Jöjjön velem be a városba, elviszem — mondja kedvesen.

A papagály megint nagyot rikkant. Figyelmetlen urnője elfelejtett tőle elbucszni, ami nyilván megbocsájtathatlan sértésnek számít a Himfy-ucca 5. számú villában...

Dr. Váradi Ibolya Marianne

K. Vas Anna:

Versek

Örökmécs

Igaz, kifosztanak az évek, süllyes évek...

De hisz oly ifju, tettekre sz a lélek!

S ha porsátorunk leomlik? Am tessék —

Magába szív azurkék végtelenség.

Vadonbevallás

Sok forró könny, mely szememből pereg

Nincs egyéb birtokom, jó emberek!

Mosolyomat eltékoztam rég

S ezt nem bocsátja meg nekem az ég.

**Színházi és estélyi ruhákat, kabátokat
Legszebben fest, tisztít**

Alexandru KNAPP Sandor ARAD, Str. B. Ia. u. 11.
modernül berendezett vállalata Str. Ep. Radu 10

Zwack unikum az Ön házi orvosa, mert, fájo gyomrát az meggyógyítja.
Zwack likör az Ön kedvese, mert mindig öröme telik benne.
Zwack coniac az Ön védangyala, mert megvédi a gripától.
Zwack rum az Ön hü barátja, mert nélküle izetlen lenne teája.

MIÉRT kapható mindenütt???
 ————— MERT világviszonylatban is vezető márka!!!

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Osszehívták a Balkán Szövetség gazdasági tanácsát — Jövő év áprilisában tartja meg ülést a tanács —

Ankarából érkezett jelentés szerint a Balkán Szövetség gazdasági tanácsát április hó elejére összehívták Isztambulba. A tanács napirendjén a Balkán-államok közötti árucseré kifejlés tése szerepel.

A meghívás kibocsátását megelőző megbeszélések során megállapították, hogy a Balkán

államok együttműködése már eddig is kielégítő eredményekhez vezetett. Az isztambuli tanácskozásnak azonban az lesz a célja, hogy ezeket az eredményeket fokozza, még pedig nem csak az árucseré fokozása útján, hanem a közlekedési lehetőségek jobb megszervezése révén is.

Tervezet a fa-áru forgalmának ellenőrzéséről

A földművelésügyi minisztériumban tervezet dolgoztak ki azzal a céllal, hogy a fa-áru forgalmát ellenőrizzék. A rendelet értelmében minden fa-árut, melyet engedély alapján vágta ki, szállításuk alkalmával szállítási igazolvánnyal, vagy pedig szállítási bonnnal kell ellátni. Ezeket az igazolványokat perforált könyvekből adják ki az eladók és a könyveket előzetesen az erdőkerületnél kell áttanúsítani. A rendőrségi közegek elkobozhatják az olyan fa-árut, amelyhez nem mellékeltek az említett igazolványokat.

A kis paraszterdőkől származó árut a községvezér látják el igazolvánnyal. Az elkobozott fát árverésen adják el és a befolyt összeg

20 százalékat a leleplező közeg kapja, öt százalékat a bizottság, ötven százalékat az erdőtulajdonos és huszonöt százalékat a minisztérium.

A fűrészáru raktárak a jövőben külön könyvben kell feltüntetessék a raktárba érkezett áruk mennyiségét és meg kell őrizni az eladási igazolványokat. Azok, akik ehhez az intézkedéshez nem alkalmazkodnak, tízezer lei bírsággal lesznek sújtva.

Ugyanennek a rendeletnek értelmében tilos fenyőfa kéregbe csomagolni turót vagy más árut. Az így csomagolt árut elkobozzák. A tervezetet már el is küldték a legfelsőbb törvényelőkészítő tanácshoz.

Kongresszust tartanak Aradon januárban a kereskedelmi utazók

A Timisoara-temesvári Kereskedelmi Utazók Egyesülete nagyszabású akciót kezdett, amelynek célja egyrészt a kereskedelmi utazók anyagi helyzetének megjavítása, másrészt pedig jogi helyzetük törvényes tisztázása. Mint ismeretes, eddig sem a kereskedelmi, sem az ipari törvények egyetlen szóval sem emlékeznek meg a kereskedelmi utazókról és az új kereskedelmi törvénytervezet is csupán egyetlen szakaszban tesz róluk említést.

Máig is tisztázatlan kérdés: magántisztviselő-e a kereskedelmi utazó, aki tudvalólag nem tagja a Betegsegélyző Pénztárnak és így betegség, baleset, vagy haláleset következtében a hozzátartozók a lelkészségbejelölt helyre jutnak. Korántsem olyan az utazók mai helyzete, hogy öregségükre valamit félretehessenek maguk, illetve családjuk részére, ezért szociális problémáik megoldása kettőzötten súlyos kérdést jelent. Az Utazók Egyesülete, amely a közeljövőben ünnepli fennállásának harmincéves jubileumát, január 16-án nagygyűlést tart Aradon, ahol az összes előtérben álló kérdések megvitatás tárgyát képezik majd. Az egyesület egyébként már néhány éve tagjai részére kollektív életbiztosítást kötött, melyet most ki akar terjeszteni baleset elleni biztosításra is.

Az ezüst százalékos beváltásának utolsó határideje

A pénzügyminisztérium közleményt bocsájtott ki, amelynek értelmében február 28-ig meghosszabbítja az ezüst százalékos beváltásának határidejét. Ezt az intézkedést a minisztérium azzal indokolja, hogy különösen a falusi lakosság körében még jelenleg is husz millió értékű ezüst százalékos van forgalomban. Megállapítja a minisztérium, hogy az eddig bevont 1 milliárd 320 millió lei értékű ezüst százalékos közt még mindössze 0.15 százalék volt a hamisítvány, úgyhogy a hamis százalékos körüli izgalom indokolatlan volt.

A hetipiac árai

A mai gabnapiacokon kis felhozatal mellett csekély forgalom volt. Az árak a következőképpen alakultak:

Gabonapiac: Buza q. 500, tengeri 250 lei volt métermázsánként.

Zöldségpiac: Hagyma 6-7, fokhagyma 7-9, burgonya 3 lei kg., fejes káposzta 5-9 drb., savanyu káposzta 10-12 kg., levesbevaló zöldség 3-3.50 kötegye, lencse 10-12, torina 2-3 lei.

Gyümölcsiac: Alma 10-16, körte 16-26, dió 16-18, hámozott dió 40-45, szőlő 30-40 lei.

Baromfiac: Kövér liba 280-440, sovány liba 130-140, kövér kacsa 180-200, sovány kacsa 75-100, tyúk 60-100, csirke 40-65, pulyka

180-280, gyöngytyúk 45-70, galamb 15-20 lei páronként. Tojás 2.20 lei darabja.
 Élőállatpiac: Szarvasmarha 14-16, borjú 27-28, sertés 22-24 lei kilója élőszúlyban.
 Tejtermékek: Tej 7, tejfél 40-45 lei literje, vaj 90-95 lei kilója.

A borbélyüzletek karácsonyi és újévi zárórája

Az aradi Munkakamara az alábbiakat közli:
 A munkaügyi minisztérium rendelete értelmében a borbélyüzletek december 26-ikán (karácsony második napján) déli 12 óráig tarthatnak nyitva, viszont december huszonhetedikén (karácsony harmadnapján) délután zárva kell tartaniuk.

Vasárnap 1938. január 2-ikán szintén déli 12 óráig nyitva tarthatnak a borbélyüzletek, ezzel szemben január 3-ikán, hétfőn csak délelőtt dolgozhatnak és déli 12 után be kell zárniuk.

Kifizetik az 1931. és 1932. évi buzakiviteli prémiumokat

A pénzügyminisztérium körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyekkel közölte, hogy a földművelésügyi minisztérium számára 19 és fél millió leies rendkívüli hitelt nyitottak az 1931 és 1932 évben történt buzakiviteli prémium hátralékok kifizetésére. Erről a pénzügyigazgatóságok értesítik az érdekelte exportőröket.

A platina olcsóbb lett, mint az arany. A platina hosszú éveken keresztül a legdrágább fém volt és értéke lényegesen magasabb volt az aranyénál. Egy uncia platina 1925-ben 30 fontra került, később visszament 14 fontra, míg tegnapelőtt a platina ára 6 font 10 shillingre csökkent és ezáltal olcsóbb, mint az arany ára. A platina árésése a hiányzó kereslettel okolható.

Egy tíz évre elítélt gyilkos fegyházba vonulása előtt megnősült

Lugoj—Lugos. Egy tíz évre elítélt gyilkos büntetésének megkezdése előtt engedélyt kért, hogy nősülhessen. Strámbeii Ilie, a boldog vőlegény előre megfontolt szándéku emberölés büntetével terheltén állott a múlt hónapban a Lupoj—lugosi esküdtszék előtt, mely őt tíz évi súlyos börtönre ítélte. Az elmúlt napokban tudomására hozták Strámbeinek, hogy büntetését az Auid-nagyenvedi fegyházban kell kitöltenie. A nagy ut előtt Strámbeii polgári házasságot kötött Stráin Floria falujabeli leánnyal, amikor is az anyakönyvvezető előtt mint tanuk a vőlegény védőügyvédje és egy börtönőr szerepeltek. Utóbbi nemcsak az esküvőre „kísérte” el a vőlegényt, hanem az Auid—nagyenvedi fegyházba is, ahol Strámbeii megkezdte büntetését.

GYÓGYFÜRDŐK METROPOLISA

**3 hetes pausálkura
BUDAPESTEN.**

Vizummentes beutazás Magyarországra. 50%-os kedvezmény a MÁV. vonalain. Gyógyszállodai lakás, teljes ellátás, illetékek, kiszolgálás, adók, fürdő, orvos felügyelet, körjáratok és további árengedmények. Leiben fizethetők az

„EUROPA”
ROMÁN NEMZETI UTÁZÁSI ÉS IDEGENFORGALMI vállalat összes irodáiban
Aradon: „EUROPA”, Bul. Reg. Maria 10.

A legszebb karácsonyi ajándék **Adler** vagy **Pfaff** varrógép

Képviselet:
Hammer Vilmos és Fia
Arad, P. Avram Iancu 5—6.

TUDOMÁNY

Aszülészet új korszaka

Irta: Dr. HABER JÓZSEF

Az orvosi tudományok között a szülészeti volt az orvosi ténykedés, amely a leghosszabb ideig maradt a kuruzslók és hozzánem-értők kezei között.

Köztudomású dolog, hogy a szüléseknél rendszerint csak bába van jelen, mert a laikus utóképzeli, hogy a szülés tulajdonképpen fiziológiai természetes folyamat, amelyhez nem kell orvosi segítség. Ezzel magyarázható meg, hogy a falvak népe számtalan esetben bizalommal fordul olyan „bábaasszonyokhoz”, akik szakképzettség nélkül arra mernek vállalkozni, hogy a legnagyobb és legnemesebb célt szolgálják: egyszerre két életnek sorsára vigyáznak.

A szülészeti kettős feladata: az anya és a gyermek épsége és egészsége. A szülést a természet úgy rendezte be, amint az a fajfenntartás céljainak leginkább megfelel. Azonban számításba kell venni azon körülményeket is, amelyek nem egyszer súlyos gondokat okoznak a legképzettebb orvosoknak is. Kiszámíthatatlan komplikációk, tragikus meglepetések fenyegetnek a legjobban megindult szüléskor is. Az orvosnak sokszor olyan dolgokért kell felelősséget vállalni, ami előreláthatatlanul következhetik be. A tisztaság természetesen elsőrendű követelmény, — nyilvánvaló, hogy erre vigyáz legjobban az orvos, — de régen bebizonyított tény, hogy a leggondosabb elővigyázatossági rendszabályok ellenére is fertőzés történhet: a nemi szervekben olyan csírák is vannak, amelyek a legveszedelmesebb fertőzésre képesek. Alkalmadtán ezek a baktériumok felvándorolnak a méh üregébe, halálos veszedelmebe döntve az anyát. Minden orvos, aki szorongó szívvel állott már egy gyermekágyi lázban fekvő betegnek ágya mellett, megfigyelhette azt a nagy harcot, amelyet a beteg szervezete az alattomosan támadó baktériumok ellen folytat — és latolgatva, hogy az orvosok therapiái tudásának fegyvertára milyen védőeszközökkel küzd a kimerültni készülő szervezet védelmében, csak akkor megítélhető és értékelhető a 72 évvel ezelőtt meghalt Semmelweis érdeme, akinek megállapításai a gyermekágyi láz okáról az asszonyok tömegét mentette meg.

A szülés alkalmával az anya életének kockára tételét egyetlen körülmény sem követelheti. Az anyátlan árva, akinek életét az anya halálával fizették meg, sohasem meríthet erőt az anyai szív pótolhatatlan szeretetéből.

A mai, modern (sebészeti) szülészettnek

számtalan eredménye és sikere van: a fájdalom nélküli szülés, a császármetszés stb. Azonban az orvosi tudomány ezen ága még mindig fejlődik, — meg kell találni annak a módját, hogy a szüléskor való segédkezés megfelelően azon színvonalnak, amelyet a tudomány mai állása megkövetel. — A szülés a kis ember családjának nagy anyagi megterhelés, mert nemcsak a szakképzett bábát, hanem esetleg az orvost is meg kell fizetni. A mai rossz gazdasági viszonyok mellett éppen ezért kevesen hívnak orvost a vajudó anyához. Csak akkor sietnek orvos után, amidőn nagy baj van — pedig az orvos jelenléte kezdettől fogva szükséges: így megelőzhető egy esetleges komplikáció, mert az orvos irányítása mellett a veszedelmek megelőzésével folyhat le a szülés.

Minden szüléskor egy orvos! — Ennek megvalósítása volna az új ideális korszak!

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, DECEMBER 24.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek, majd háztartási és gyógyászati tanácsok 13: Időjárásjelentés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny gramofonlemezek. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, tőzsde, hírek. 14.10: A hangverseny folytatása. 15: Felolvasás 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Hangverseny A műsorban az alábbi szerzők művei: Bach, Pugnani, Beethoven, Wagner. 19: Művészeti aktualitások. 19.15: A rendőrszolgálat hangversenye Karácsonyi dalok és zeneszámok. Vezényel: Alex. Baroncea. 19: Iorga Nicolae egyetemi tanár tudományos előadása. 20: Hangverseny Florence Lupascu (hárfa), I Fotino (gordonka), N. Rădulescu (harmónium). A műsorban az alatti szerzők művei: Busser, Mendelssohn, Saint-Saens, Tournier. 20.25: Aca de Barbu énekkoncertje. Karácsonyi dalok különböző Ardeal-i erdélyi vidékekről. 20.45: „Viceimul”, V. Ion Popa szindarabja. 22: Hírek. Sport. 22.15: Különböző népek karácsonyi dalai, gramofonlemezek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11.00: Hírek. 11.20: Karácsonyi ünnepek a régi évszázadokban. (Felolvasás.) 11.45: Mit nézzünk meg? A biblia-muzeumot ismerteti Heigl László dr. 12.10: Nemzeti vizjelzőszolgálat. 13.00: Déli harangszó. Időjárásjelentés. 13.05: Országos Postászenekar. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 14.30: Pertis Pál és cigányzenekara. 15.40: Hírek. 16.00: Árfolyamhírek, piaci árkak, élelmiszerárak. 17.00: Mindenki karácsonyfája. Közvetítés a Nemzeti Múzeum előtt felállított karácsonyfától. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.00: Erzsébet királynéről. Születése 100. évfordulóján. Felolvassa Harcsányi Gizi. 18.30: Forrai Miklós kamaraének-együttese. Harmoniumon kísér Nagy Olivér.

19.10: A Karácsony költészetéből. A verseket Várady Aranka mondja el. 20.35: Hanglemezek. Különböző nemzetek karácsonyi dalai. 20.05: Tóth Tihamér dr. előadása. 20.30: Várhelyi Antal orgonázik. 21.00: A rádió szalonzenekara. 22.00: Karácsonyi népszokások és népdalok felolvasásai. Viaszfelvétel. Utána kb. 23.45—0.40: Hanglemezek. Liszt-művek. Éjjel 1.00: Éjféli szentmise a kir. várplébánia templomból. Budapest II. Budapest II. műsort egész nap nem közvetít.

SZOMBAT, DECEMBER 25.

Bucuresti. 12.30: A cotroceni énekkoncert hangversenye, I. Peiu vezényletével. 13: Időjelzés, kulturális hírek, vizállásjelentés. 13.05: A Jean Sibeianu zenekar hangversenye, Cristian Vasile. Román zeneművek. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés. 14.15: Stroe és Vasilache humoros előadása. 14.30: A hangverseny folytatása. 15: Énekkari hangverseny. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: A Costică Tandiu zenekar hangversenye, Mia Braia és Petre Alexandru énekszámokkal. 19: Alexandru Grozuta vidám román dalokat énekel. 19.20: A Costică Tandiu zenekar hangversenye folytatása. 20: Közvetítés Rómából. Vallásos hangverseny. Vezényel E. S. Perosi. Énekel: Beniamino Gigli. 21: Nae Popescu felolvasása. 21.15: A rádió tánczenekarának hangversenye. Vezényel: Const. Bobescu. A következő szerzők műveiből adnak elő: H. Ailbott, Wetzel, Dicker, Koch, Lincke. Niretti, Bochmann, Böhmelt, Gertner, A. Leon, Johann Strauss. 22.30: Hírek. Sport. 22.35—24: A Jean Dumitrescu zenekar román műveket játszik.

Budapest I. 9.40: Hírek. 10.00—10.55: Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. Prédikál Ravasz László dr. püspök. 11.00—12.25: Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főplébánia-templomból. A szentbeszédet mise közben P. Banzha Béla S. J. mondja. 12.30—13.30: Evangélikus istentisztelet a bécsikaputéri templomból. Prédikál Varsányi Mátyas dr. 13.35: Időjelzés, időjárásjelentés és vizállásjelentés. 13.45: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Közben kb. 14.10: Szébb világ. Rádiókronika. 15.00: Hanglemezek. 16.00: Vándor Lajos meséi (hanglemezekkel.) 16.30: Egy óra tánczene. Heilig Jos és jazzzenekara játszik. Szünetben kb. 17.00—17.20: Gyermek lettem újra. Szilágyi Ödön csevegése. 18.00: Árpád népe. Irta Joó Tibor dr. (Felolvasás.) 18.30: Cluj-Kolozsvári nótás világ. Közreműködik Sándor Erzsébet kamaraénekesnő és Székelyhidy Ferenc dr. Kisér Bura Sándor és cigányzenekara. 19.30: Karácsony az őserdőben. (Felolvasás.) 20.00: Karácsonyi hangverseny a Vatikánban. Közvetítés a Vatikánvárosból. 21.05: Karácsony. Drámai mese három részben. Irta: Dickens. Fordította: Mátya-Betegh Béla. 22.40: Hírek, sporteredmények. 23.00: Budapesti Hangverseny Zenekar. 0.10: Mursi Elek és cigányzenekara muzsikál. Éjjel 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II. 12.30—13.25: Hanglemezek. 18.30—18.55: Az aradi Mirabeau-Panka Károly dr. előadása gróf galánthai Fekete Jánosról. 19.00—19.25: Mezőgazdasági félóra. 19.30—19.55: Hanglemezek. 21.00—21.15: Hírek. 21.20—22.40: A rádió szalonzenekara.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 20 lei. Minden további szó 10 szó után 20 lei. Minden további szó 2 lei.

LEVELEZÉS

„Erdeknélküli” jelű levelet kérjük átvenni. 7706

Galambom: Leveled megkaptam. Kérlek Édesem ne legyél oly szomorú, most már türelemmel várok, nehéz nagyon, de bízom a jó Istenben és Benned, hogy nem kell sokáig várni, minden eljön. Kehehes ünnepeket kívánok, add át V-nek is szívélyes üdvözlőmet. Működés csókollak mindkettőtök. 7703

ALKALMAZÁS

Rendes tiszta mindenest esetleg bejárót keresek. Cím a kiadóban.

Elsőrendű szobalányt abszolút tisztát, jóbizonyítványokkal keresek. Jelentkezni a fiókiadóba. 7697

Tisztességes hetes felvételt Barthmes kiskönyves, Str. Filipeacu 40. 7704

Deutsches Kinderfräulein zu einem 6 jährigen Mädchen, für Tagsüber, mit rumänischer Sprachkenntnis wird aufgenommen, Calea Radnei 44. 7676

LAKÁS

Kiadó a főúton különbejáratú üres szoba vízvezetékekkel. Cím a kiadóban. 5958

INGATLAN

Ház eladó 15.000 évi jövedelem, 95.000 leért Marásele, Str. Scoalei 6. 7680

VÉTEL, ELADÁS

Rövid és hosszú zongorákat bármilyen állapotban veszek készpénzért. Vidékre is megyek. Cimeket Steiner, Str. Gojdu 5 sz. 7351

Egy 3-as Wertheim és Wiese-kassza eladó. Cím a kiadóban. 7412

KÜLÖNFÉLÉK

Pékühely sütökemencével és lakással Calea Aurel Vlaicu Nr. 195—197. alatt azonnalra kiadó. Értekezni: Dr. Müller Vendel László ügyvédnél, P. Mihai Vitteazul No. 13. 7508

Hallo! Hallo! Csak a Sachs Depóban Avram Iancu-tér 17. a legjobb és legolcsóbbak borok és a likőrök

fessenek meggyőződéssel róla 1 liter rum 4 l 65 lei
Ghioc aszta libor 10 lei 1 „szilva 40 lei 40 lei
Minisi nehéz bor 15 lei 16 lei 1 „törköly 40 lei 40 lei
Minisi vörös bor 15 lei 22 lei 1 „eper 40 lei 40 lei

Vacum és gáz minőségi áru

Paulisi vörösbor, pelin és fajborok a Löbl-tete szálló gazdasághól, Piata Avram Iancu 17. a kapu alatt

Ingyen adok

fél literrel többlet, ha 5 liter bort vásárol Paulisi új- és ó-, fehér és vörös, úrmös és aszta borokból 10 leitől feljebb. Str. Stroescu 7. 7500

Haláleset

elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért ocska butorkat, ruhaneműket, ágyneműt, matracot, szőnyeget, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket festményeket, hangszereket, makulaturapapírt, ócskavasat, padlásholmit. — Vásárolok lakásban és padláson heverő bármilyenféle felesleges holmit, lim-lomot stb. Vidékre is megyek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába, vagy lakásomra. Levelezőlap- vagy személyes hívásra hához jövök. Gojdu-uca 5 Steiner Sándor.

Eladók:

Modern diványpárnák, romi ágypárna, tüll ágyterítő és asztalterítő, Vitrinbe, ebédlő-szekrényre, stb. való egyéb kiegészítők. Legújabb divatu ilc-applikációs divány-párnák és nippalávalók.

Str. COSBUC 34.

Legujabb jelentéseink:

Titokzatos merénylet Bucurestiben Papazoglu tábornok ellen

Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt megdöbbentő merénylet színhelye volt a Február 11 ucca egyik épülete. Az egyik házban lakik Papazoglu tábornok fővárosi téparancsnok, akinek lakásába behatolt egy ismeretlen férfi, kezében revolverrel. A tisztiszolga rávetette magát a férfire, heves du-

kodás kezdődött meg. A zajra a másik szobában tartózkodó Papazoglu tábornok felesége kirohant és segítségért kiáltott. Mire a házbeliek besiettek, az ismeretlen merénylő eltűnt. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást.

A hesseni nagyhercegi család katasztrófája miatt letartóztatták a repülőtér parancsnokát

Brüsszelből jelentik: Az osztendei repülőtér parancsnokát váratlanul felfüggesztették tisztségétől és letartóztatták. Az osztendei repülőtéren — mint emlékeztetés — néhány héttel ezelőtt borzalmas szerencsétlenség történt, amelynél a hesseni nagyhercegi család öt tagja életét veszítette.

A lefolytatott szakértői vizsgálat megállapí-

tása szerint a szerencsétlenségért a repülőtér parancsnokát terheli a felelősség, aki elmulasztotta a legelőnyösebb óvintézkedéseket, amelyeket ködös időben tennie kellett volna. Az ő mulasztása miatt következett be a katasztrófa és a vizsgálóbíró ezért most gondatlanságból okozott emberlét miatt elrendelte letartóztatását.

Berlinbe készül januárban a jugoszláv miniszterelnök

Sztójadinovics: „Jugoszlávia külpolitikájának nagy sikerei voltak“

Belgrádból jelentik: Sztójadinovics jugoszláv miniszterelnök tegnap a belgrádi képviselőház pénzügyi bizottsága előtt nagy beszédben foglalkozott a nemzetközi helyzettel. Beszédében előrebocsátotta, hogy nem akar hosszas fejtegetésekbe bocsátkozni, mert Jugoszlávia külpolitikájának az utóbbi hónapokban olyan sikerei voltak, melyek mellett felesleges a külön magyarázkodás. Utalt a Belgrádban lefolyt miniszteri látogatásokra, majd a maga külföldi látogatásaira, végül bejelentette, hogy januárban Berlinben utazik. Beszéde további részében hangzott, hogy Jugoszlávia követi eddigi külpolitikájának alapvető vonalait,

ami lehetővé tette számára, hogy régi barátai mellé új, gazdasági életet és határainak biztonsága tekintetében egyaránt értékes barátokat szerezzen. Külpolitikánk alapvonala mindig a béke volt — mondotta ezután — és ez maradt ma is. Ez a gondolat uralkodik mindenütt a Balkánon, a Duna-medencében és az Adriai-tenger partjain. Megállapítjuk, hogy az itt élő népek viszonya sohasem volt olyan békés, mint most. Ha vannak is sötét felhők a nemzetközi élet egén, azok nem itt vannak, határainkon kívül kell keressük őket” — mondotta beszéde befejezésében Sztójadinovics miniszterelnök.

Nem bocsájtkozik kalandba az angol flotta a Távolkeleten

Amerika ezzel szemben erősen japánellenes — A kínai kormány szigorított intézkedései
Új mű-ut épül a szovjet és Kína között

Londonból jelentik: Az angol kormány csütörtökre virradó éjszaka második minisztertanácsát tartotta, amely tisztán a távolkeleti kérdésekkel foglalkozott. A minisztertanács határozatairól nem szivárgott ki semmiféle hír, de a Daily Express ennek ellenére is úgy értesül, hogy az a felfogás kerekedett felül az angol kormány kebelében, hogy nem szabad semmi olyant tenni, amely gyengítené Angliát Európában. Ezért elhatározták, hogy a Földközi-tengeri angol haderőt egyelőre nem küldik el a távolkeleti vizekre, mert a tenger ellenőrzését nem hagyhatják egyedül Franciaországra.

Washingtonból jelentik: Az angol minisztertanácsnak az a határozata, hogy elhalasztja a távolkeletre küldendő megerősítéseket, hatással volt azokra a mértékadó körökre is, akik az amerikai flotta azonnali kiküldését kívánták. A vélemény azonban még mindig az, hogy a Csendes-óceáni hadiflottát Hawai és Singapore között kell összpontosítani. Bizonyos körök azonban azt tartják, hogy az Angliával való együttműködés nélkül az amerikai hadiflotta kiküldése nagy kockázattal járna. Ha a haditengerészeti vezetők feltétlenül szükségesnek tartják az amerikai hadihajók kiküldését a távolkeletre és pedig olyan flottabázisok közelébe, ahonnan a hadihajók ellátása könnyen megtörténhet, erre a célra a legalkalmasabbnak Saigont és Singaporet találták. Igen valószínű, hogy már a legközelebbi jövőben tárgyalások indulnak meg London és Washington között egyetemes front alakítására, hogy amennyiben újabb japán támadás érne valamelyik állam hajóját, vagy pedig a japán kormány válaszcselekedete nem volna kielégítő, úgy közösen lépne fel.

Tokióból jelentik: A japán fővárosban rendkívül izgatott a hangulat az angol közvélemény japán ellenes megnyilvánulásai miatt. A japán sajtó éles hangon utasítja vissza az angol alsóház keddi ülésén elhangzott felszólalásokat. A Kokumin című vezető lap azt írja, hogy Japánt nem lehet megfé-

lemlíteni angol flottamozdulatok emlegetésével. Japán mindenestre ezután majd kellő óvatossággal fogja figyelni Anglia taktikáját. Máskülönb Japán is készül bojkottra, még pedig Szovjetország.

KONOYE,

Japán miniszterelnök.

ország ellen. Egy gyűlésen, amelyen 200 vezető japán cég megbízottja vett részt, élesen megbélyegezték a szovjet magatartását a japán—kínai viszályban. Az ülésen elhatározták, hogy minden összeköttetést megszakítanak Szovjetországgal. A lapok hangoztatják, hogy a szovjet rajtaütésszerű lépésre készül Japán ellen.

A rendőrség Tokióban számos személyt államellenes magatartás miatt letartóztatott. Közöt-

tük van Isimatu bárónő, a japán nőmozgalom vezetője, aki a megindítója annak a mozgalomnak, hogy korlátozzák a születések számát. A bárónő a legszélsőbb néprégegek között agitált és rendkívül népszerű volt.

A Manchester Guardian tokiói jelentése szerint a japán hadbírósg agyonlövetett egy katonát, mert amikor családjától elbucszott, sirva fakadt. Az ítélet kimondotta, hogy a japán katonának nem szabad sírni, amikor harcba indul.

Knatehbul Hugessen volt kínai angol nagykövét, akit a japán repülők Sanghai ostrománál súlyosan megsebesítettek, Kolomboba visszaérkezve kijelentette,

hogyha Anglia nem lép közbe a Japán—Kínai viszályba, úgy örökre bucsut mondhat az özszes kínai érdekeknek.

A Daily Telegraph sanghaji tudósítója jelenti, hogy 750.000 kínai katonai és munkás éjjel nappal dolgozik egy hatalmas út építésén, amely a Secsuan tartományt a Szovjetel összekötné. Ha az utépítéssel elkészülnek, úgy a szovjet szállítmányokat két hét alatt juttathatnák el a frontra és nem tartana három hónapig, mint eddig.

Fáklyaként égett el az uccán egy gépkocsivezető

Sibiu—Nagyszébenből jelentik: Tegnap délután borzalmas szerencsétlenség történt az itteni Weindel garázsban.

Manole N. Pribeanu 26 éves Sibiu—nagyszébeni gépkocsivezető R. Vâlcea-ba indult. Itt indulás előtt benzint vett az említett garázsban, majd beakart gyújtani. Közben a kipattanó szikrától láng-alobbant a motor burkolatjára kifolyt benzint. A gépkocsivezető levetette a kabátját és ráborította a lángokra. A tüzet azonban nem sikerült elfojtania. A kabát meggyulladt, sőt Manole nadrágja is tüzet fogott.

A következő pillanatban az egész ember élő fáklya volt.

A közelben senkisért meg nem tartózkodott, aki a szerencsétlen segítségére siethetett volna. Manole ahelyett, hogy életét igyekezett volna megmenteni, a lángoló gépkocsi oltásához fogott. Közben a lángok átsaptak egy közelben álló autobuszra is, amelynek motorja felrobbant.

Mire a járőrök a gépkocsivezető segítségére siethettek és letépték róla égő ruháit, a szerencsétlen áldozat életveszélyes égési sebeket szenvedett. Reménytelen állapotban szállították a kórházba.

Még mindig terror dühöng Palesztinában

Londonból jelentik: Ormsby Goore gyarmatiügyi miniszter, a palesztinai helyzetről nyilatkozott tegnap az alsóházban. Közölte, hogy az utóbbi időben némi javulás észlelhető, bár a terrorista merényletek még mindig nem szüntek meg. A karhatalmi csapatok nem tudták kézrekeríteni a terroristákat teljes számban, mert azok átmenekülnek a szomszéd országokba és onnan indulnak el időnként Palesztinába. A hivatalos kimutatás szerint eddig november 23-tól december 23-ig 10 arabot és 5 zsidót öltek meg a terroristák, míg 4 arabot és 27 zsidót megsebesítettek. A katonai bíróságok eddig 1 arabot halálra ítélték, 22-öt súlyos börtönbüntetéssel sújtottak és 3-at felmentettek. A polgári bíróságok 2 arabot ítélték halálra.

Kézrekerült a londoni ékszerrabló!

Londonból jelentik: A rendőrség két napos nyomozás után megállapította a világhírű Cartier-ékszerész cég rablójának kiletét és a rablókat el is fogták. Megtalálták a 20.000 fontot érő ékszereket is. Eddig négy személy van a rendőrség őrzésében, de a nevüket egyelőre nem közölték a nyilvánossággal. Háromat közülük Oxfordban fogták el, míg a negyediket Londonban találták meg. A cég leütött igazgatója egyik kórházban fekszik és állapota komoly.

Katasztrófális földrengés Mexikóban

Mexikóból jelentik: Középeurópai időszámítás szerint csütörtökön délelőtt 11 óra 17 perckor földrengés kezdődött, amely mintegy 3 percig tartott. A földrengés következtében 7 ház bedőlt, számos sebesültről érkezett jelentés, a halottak száma eddig kettő. A földrengés vidéken is pusztító hatása volt.

Az agglegény

Az Aradi Közlöny számára

írta: *Hólvintur*

Nem tudtam aludni és éjfélfelé kimentem a kertbe. Amikor a kisajtót kinyitom, tévovázva körülnéztem. Mintha valamit vártam volna és nem volt ott. Mintha valamikor már így lett volna, de nem egészen így. Egyszer csak eszembe jutott, hogy valamikor valóban így volt, de másképp.

Tizenkilencéves diák voltam. A konyha volt a dolgozószobám. Vaskos kötetek halma került a darva asztalra, melyen nappal tészta- és gyúrtak, krumplit hámoztak. Most a gondolkodás nagyjaival társalgok, legkisebb lángra lesrőtölt petroleumlámpa mellett. Csönd, csönd, csönd, melybe a lakószobában alvók lélegzete belesóhajt. Boldog voltam, mert egyedül voltam. Az egyedül lét nagy kincse a szegényeknek, akik együvé vannak zsúfolva, hogy egyik a másikat csak zavarja. És nyáron a konyhaajtó nyitva volt. A csukott ajtó mögött az alvóknak éjszakai sirja, a nyitott aiton túl levegő és szabadság, mely beáramlik a magányosságot élvezőhöz, aki ilyenkor képzeleg: a nagy tudós dolgozószobájában! Tepsik és lábasok a falon, átalakulnak laboratóriumi lombikokká és alchimista boszorkönyvüstökké. A konyhaszekrény ha-

talmas könyvespolccá válik és a szegény diák, aki napközben egyetemen ül, délután leckeórák után futkos, a tudomány fáradhatatlan, sápadt papjává változik. Olykor pedig komor kolostor cellájában érzi magát. Odakünn a világ hiábavalóságai tényésznek vagy oszlopos négyszögű udvaron buja pázsit közepéből kimagaslik egy narancsfa aranyló gyümölcseivel. Nappal ilyesmit nem lehet látni, de az éjszaka sötétjében kigyúlnak ezek a ragyogó látomások a képtelenség határtalan lehetőségeivel.

A fiu olykor felkel az asztal mellől és a harmadik emeleti folyosó vasrácsára dül. Szemben a szomszédos ház tűzfala és fölöttje a csillagos ég. A szűk cellából a tágasabb börtönben. Mi van a tűzfalon túl? Mi van a csillagokon túl? A fiu lassu léptekkel fel alá jár a folyosón és meg-megáll a szomszédos aitonál. Olyan titokzatos éjszaka a szomszédos aitó. Mi van azon túl? Alvók vagy virrasztók? Akik lerázták a mai napot vagy félnek a holnaptól? Nem ismerem a szomszéd egyszobakonyhás lakásokat lakóit, de minden más embert gondtalanbbrnak vélek, mint magunkat.

A folyosó végén ellenben szintén nyitva van

az ajtó és sárga lámpafény áramlik belőle ki. Mióta ezt a sárga fényt megláttam, többet gondolok reá, mint a tudományra. Többet járkálok, mint ülök. Szeretném tudni, ott ki virraszt, de nem merem megnézni. Igen, ha el lehetne menni az ajtó mellett és mintegy véletlenül besandítani. De nem lehet, mert rajta tul nincs más lakás. Ehhez pedig nincs bátorságom. Mi jögon kémelném ki más életét? S gyávaságomat fokozza a biztos tudat, hogy virrasztótársam csak leány lehet. Cseléd? Oh, az egyszobakonyhás lakásoknak nincs cselédjük. Hát akkor? Éppen azért voltam gyáva.

Vajon mit csinál? Könyv fölé hajol, mint én? Szivdobogva hallgatódzom közvetlenül a sárga fénysáv előtt. Olykor edénycsörömpölést hallok — mosogat. Olykor halk dudolást — változatlan szilárd pontról: ül. Olykor árny vetődik a folyosói fényterületre — ijedten szököm vissza. Hátha kijön?

Éjszakai látatlanságban barátság szövődik köztem és az ismeretlen virrasztótárs között. Korcs egyoldalúság. Van-e tudomása rólam? Fel-tűnt-e neki is, az én világos konyhaajtóm, mint nekem az övé? Tudja-e, ki ül ott, ahogy én nem tudom, ki van itt? S töprenkedik-e épp úgy, mint én töprenkedem: ki van ott és mit csinál?

Idővel már egészen meghittnek érzem viszonyunkat. Azt, hogy nem ismerjük egymást, azt, hogy ő nem is tud a létezéséről, sohasem látva, a viszontlátásra bucsuzom tőle. Hogy vagy? Aggódóm érted. Úgy érzem, hogy már bátran elébe állhatnék s mint barát kérdezhetném, hogy vagy, mit csinálsz? És képzeletben meg is teszem és ő nem riad meg, hanem régi barátként felém nyújtja kezét: ilyen vagyok és be jó, hogy tudom, te milyen vagy.

A kis japán meséje

Az Aradi Közlöny számára írta: *Bródy Lili*

Alább következő meseszerűtlen mesét a vigasztalás legcsekélyebb szándéka nélkül mondtam el a kitünő, okos és tehetséges nőnek, aki hajmeresztő bajairól informált s beszámolóitázzal a meglepő mondattal fejezte be, hogy az élet nehéz. Ekkor jutott eszembe a kis japán s miközben részvétlenül néztem a kitünő, okos és tehetséges nőre, elkezdtem a mesét:

— Volt egyszer, hol nem volt egy kis japán, — mire olyan kicsi lett, hogy meg is nősiülhetett, elvett feleségül egy még kisebb japán leánykát s elment vele nászutazni Európába. Amikor én találkoztam velük a tavasszal egy római panzióban, akkor már nagy utat jártak be, ceruzával mutaták a térképen és mosolyogtak, ezt a mosolygásvilágot beszélték végig Európán, mert nem tudtak a kicsik se németül, se franciául, se angolul, se olaszul, csak japánul tudtak és mosolyogni tudtak és mutogatni tudtak kézzel-lábbal és ceruzával, mutogatni térképre és étlapra, áriegyzékre és műsorra, menetrendre és ábrára, számra és sínpárookra, szükség esetén a négy égtáj felé. Ennek a kicsi japán házaspárnak volt a legjobb dolga az egész világon, hidd el nekem, kitünő, okos és tehetséges barátnóm. Irigykedve láttam például, hogy a legizgalmasabb és legfinomabb ételeket ők kapják a panzióban, a legszebb szobáik nekik van a panzióban, a legjobb helyük nekik van a társasautón, legjobban mindenütt őket szolgálják ki, — de nehogy azt hidd balgán, hogy ezért volt ez, mert a kicsi kis japánoknak sok pénzük volt, éppen nem, mert a legkevesebb pénzük nekik volt az összes jelenlévő idegenek között. Egyszerűen azért volt mindez a sok előnyük, mert nem tudtak nyelveket és mert csak mosolyogni és mutogatni és fejtráznii és bólogatni tudtak. Mert aki idegen tu-

dott olaszul, az rosszul tudott és mert rosszul tudott, szégyelt szólni, hogy nem érti pontosan, mit mondtak előtte és ezért mindent ráhagyott mindenkire, pincérre, kiszolgálóleányra, sofőrre és a panziósra. A kis japán nem szégyelt semmit, mert egy szót sem tudott olaszul, ezért kapta meg a legszebb szobát is, mert amikor a kevésbé szépeket mutatták neki, egyszerűen megrázta a fejét és továbbment, így kerülvén ki azt, hogy a panziós belemagyarázza a kevésbé szép szoba előnyeit zengzetes olasz nyelven. Ugyancsak mutogatással érte el a kis japán azt is, hogy a legjobb ételeket kapta, mert ha arra vitt valami izgalgó ételt a pincér, a kis japán egyszerűen rámutatott az izgalgó ételre, míg az olaszul tudó idegen, aki éppen ennek az ételnek a nevét nem tudta, szégyelvén nyelvtudásának ezen hiányosságát, nem mutatott rá az ételre, hanem inkább legyűrte naponta kétszer a spenótos tészta parmezánnal és szenvedett tovább az élet nehézségei miatt. A kis japán nem szenvedett az élet nehézségei miatt, mert a kis japán bölcs volt és rájött, hogy az élet könnyű. Hogy az élet a kicsiknek, gyengéknek, a nyelvnemtudóknak, a mosolygóknak, a mutogatósoknak és a fejtrázóknak könnyű, csak a nagy, erős, kitünő és tehetséges embereknek nehéz. A kis japán nem esett bele a részletekbe, amelyek összezavariák az életet. A kis japán bölcs volt, mert rájött, hogyha egy keveset, valamit, az úgynevezett „legszükségesebbet”, az élet ezerszavas módszerét megtanulja, akkor rettentő ügyetlenül fog mozogni a világban, tehát nem tanult meg semmit és könnyűvé tette a maga és kicsi felesége számára az életet. Nem tanulta meg nyolc nyelven azt, hogy nehéz az élet, schwer ist das Leben, la vie est difficile, life is difficult és a többi, hanem nemzetközileg mosolygott, ami annyit jelent életnyelven, hogy az élet könnyű.

Valami ilyesmit mondhattam, nem annyire összefüggően, hanem még zavarosabban s miután

láttam, hogy a vigasztalásra váró kitünő, okos és tehetséges nő már régen nem figyel, gondosan hozzátettem a következőket:

— Az élet ugyanis csak az erős, okos és tehetséges emberek számára nehéz, akik beszélnek ugyan az élet nyelvén, de miután ez a nyelv a legnehezebb nyelv a világon, sose tanulhatják meg rendszeren. Így persze rosszul beszélnek és vajha inkább egy szót se tudnának belőle. Addig tanulmányozzák a menetrendet, amíg elmegey orruk elől a vonat, addig gondolkoznak a segélykiáltás megfogalmazásán, míg belefutnak a vízbe, addig tanulják a nyelvtant, míg elfelejtene mosolyogni, addig gondolkoznak az ételnek nevéen, amíg éhenhalnak. Te is ilyen vagy, kár, hogy nem figyelsz, biztos azt hiszed: vigasztallak. Pedig Istenbizonny nem vigasztallak, nem is tudlak vigasztalni te kitünő, okos és tehetséges nő, mert az élet a te számára annál nehezebb, minél kitünőbb, okosabb és tehetségesebb vagy. Mert minél kitünőbb, okosabb és tehetségesebb vagy, annál több szöveget olvasol el az életben, annál inkább a szöveg lesz neked a fontos, pedig hidd el a kis japánoknak, hogy a szöveg nem is fontos az élet menetrendjében. Ami fontos: a számok, a nyilak, a halálfejek, a mutató kéz, az ábra, a kirakat, a harapós kutya, a krigli sör a cégtáblán, a rendőr, az indító fütty, a pénztár, a jajgatás meg a nevetés. A többi, ami közte van, már művészet, — nem az élethez tartozik. A többi már regény, dráma, zene, akrobatika, — a te bajod az, hogy a művészet tulteng bened, ez az egész. Sok mindent megtanultál, azt hiszed, hogy az élet a tiéd és meg vagy sértve, hogy a kicsik és tudatlanok jobban otthon vannak benne. Ez azért van, fiam, mert az élet könnyű s te tehetségtelen vagy hozzá, mert tehetséges vagy: túlnőtted az életet, a lábad kilóg a padiaiból, a fejedet bevered a szemöldökébe. Hia, fiam, az élet könnyű s a kis japán tudta, mit csinált, amikor nem szólt egy szót sem, csak mutogatott.

Ha jó ruhát akar, forduljon bizalommal Botye János

úri szobásgához, Boulevardul Regina Maria 18.
II. emelet (volt Reinhart-ház)

Remény Lányok: VERSEK

KARÁCSONYFA PANASZKODIK

El-elnézek, ti hontalan tenyők,
Ti erdő-testből kitépett tagok.
Hányan mondhatják el ma veletek:
Ó én is, hontalan vagyok!

Piacra vitték a testem, s a lelke,
És alkusznak az életem felett.
És fehér vattát aggatnak reám:
Mű zuzmarát a zuzmara helyett.

Tudom: elszárad a levágott kar,
Tudom: én vissza nem jutok soha
Az ösrengeteg anyakeblére.
S a végtelen helyett egy szűk szoba.

KARÁCSONYFA ÉNEKEL

Ha szűk szoba: hadd legyen szűk szoba.
A szűk szobában is terem öröm,
Gyul apró gyertya inség éjjelen,
Ó csak ne legyen sorsom bus közöny,
Ó csak legyek a fény forrása én,
Apró gyermekek bályányozott fája,
Én az idegen, én a jövevény,
Égő tenyőfa, égő áldozat,
Akit az Isten ősi honából
Emberek öröme hozat.
Csak rajzolódjék mélabus árnyékomban
S imbolyogjon a szűk szobák talán.

Mindegy, hogy mi lesz velem azután.

Teljesen elzárt életmódunk mellett fogalmunk sincs egyetlen szomszédunkról sem. Mégis könnyű volna megtudni mindent, csak a házmesterrel kellene szóbaállanom, aki igen nyájas emebr és a kisdíákot ismételtén kiűntette megszólításával. De a föld alá süllyednék szegyeletemben, ha azt hinné, hogy a fiatal diák diákmódra érdeklődik a szomszédleány iránt. Arra már nincs magyarázatom, miért tartott egy hónapig, míg meg merem nézni a lakók névjegyzékét, hogy hívják a 26-os lakót.

Agoston Teréz — ez állt rajta. Teréz — most legalább névvel illethetem ismeretlenemet s a névhez könnyebb arcot képzelni. Istenem, milyen szép, milyen elhagyatott és mily bánatos. Egyedül van? És nem a szobában tartózkodik, hanem a konyhában. Érthetetlen. Talán mégis csak Agoston Teréz cselédje? Mert aki egymagában bérel egész lakást, annak már lehet cselédje.

Egy este fáradtan és éhesen felrohanva a harmadik emeletig, egy előkelő, cilindres urat értem utól. Könnyedén és jókedvűen szedte lába alá a lépcsőket és úgy fordult a folyosóra, mint aki ismeri a járást. Ajtóknál elállva néztem, hová fordul be. Legvégül, az ajtó nyitva volt és kiáramlott belőle a sárga fény. Jókedvű köszönőhangot hallok, aztán csönd. Szivem nagyot dobbant. Agoston Teréznek férilátogatója szokott lenni. Az én Terézemnek? Az ajtó továbbra is nyitvamaradt, a fény továbbra is áramlott belőle. A konyhában maradtak? Vagy az üres konyhát is világítják? Vagy más van a konyhában és más a szobában?

Majd szétvettem a kétség és türelmetlenség, míg megvácsoráztam és a többiek lefekvéshez fogtak. Kivonultam a konyhába, kikémleltem a folyosóra. Az ajtó nyitva, egyebet nem tudtam megállapítani. Könyvem mellé ültem és nem ismertem föl a betűket. Meddig tartott, nem tudom. De a folyosóra nem merem kimenni. Itt van még az az ur? Elment már? Füleltem és lestem a lépteit, hátha nem ment még el és minden pillanatban rajtam üthetnek, amint a folyosón settenkedem. Ő bent van Agoston Teréznel és én félttem, hogy rajtakap! Végre ezüstös kacagás, sellymes ruhasuhogás — egy másodperc töredekeül egy lehetetlenül finom nevető arc fordult felém és eltűnik, mögötte a fatálember szintén mosolyogva és épolv között nyömbös. Nyomukban illatfehé kövályog felém és voltaképpen csak most látom a leány egész alakját — a fekete bársonyköpenyt, a finom fehérkeztűs kezet, amint nyakán összefogja a köpenyt, a férfi vakító fehér nyakkendőjét, a mélyen kivágott mellény fölött. Micsoda előkelőség, milyen lesújtó uriság!

Elmentek. Most megtudom, ki ment el. Félve és zakatoló idegzetel csak a fejemet dugom ki az ajtón és felüljörgő örömrözet villanyoz föl. Amott világosság van. Valaki otthon maradt, a virrasztó társam. És diadalmas önérzetem elragad, el is felejtettem, hogy sohasem láttam, akinek olyan nagyon örülök és a lendület túlröpíti a sötét határvonalon. Ott állok a nyitott ajtóban s mint régi pájtás, beköszönök:

— Jó estét.

Csak akkor ijedtem meg. Mit tettem! Főliadást vártam, iiedt, visszautasító főllháborodást. Már ajkamra tolt a gyáva bocsánatkérés, már visszakoztam. Majd kisérteties rémülettel gyökeret vert lábam. Ugyanaz az arc fordult felém, mely az inént a fekete köpeny fölött ajtómon közömbösen bemosolygott. Most egy pöttömnyi termeten nagy biztosan és meghittten rámosolygott és egy zenő gyermekhang viszonzta köszönésemet.

— Jó estét.

Fehér kötény fogta körül. Kezében pohár, melyet minden izgalom nélkül törölgetett és mikor letette, egy másik után nyult. Nagy kék szeme ismerősen nyugodott raitam és gyermekszája ismerősen mosolygott. Nem kellett magyarázkodás, ő magyarázott.

— Oh, én régóta ismerem magát. Sokszor láttam reggel elmenni. Amikor maga elmegy, én vissza szoktam jönni a piacról. És tudom, hogy a konyhában tanul. Én is szeretem a könyveket, ha elvégeztem a dolgomat és várok Terézre, mindig olvasni szoktam. Nem olyan tudós könyveket, mint maga. De nagyon szépek. Ezeket ni!

S egy polcra egy csomó füzetet vett le és tartott elém. Szinte kiábrándító volt. Ponyvaregények füzetekben. Rinaldo Rinaldini, az olmtüzi boszorkány... De oly meleg, közvetlen és büszke volt, hogy ő is olvas! S a konyha ragyogó tiszta volt, sokkal nagyobb, mint a miénk, s az egyik része perkáltüggönnyel eliakarva. Itt áll az ágya.

Módom sem lett volna valamit mondani, de nem is tudtam. A kislányból csak úgy dült a szó. Megfoghatatlan volt, hogy aki ennnyire egyedül él, oly kifogyhatatlanul tud beszélni. S nemcsak a nyelve volt szapora. Az egész teremtés, mintha csak szó volna, oly nyíltan mutatkozott. Már le-szedte a vizespadkáról a dézsát, már szárazra törölte, már cipegette ki a folyosóra. Már maga mellé húzott és már ültünk egymás mellett, ismeretsgünk első negyedórájában, úgy, mint későbbben. S ami a legnagyobb csoda, már messzólaltatott engem. Elmondottam már, hogy régen kíváncsiskodom utána és ismeretlenül is a barátomat tudtam benne.

— És miért nem szólt? — kérdezi, édesen nevetve.

És én elpirultam, dadogtam.

— Még valami rosszat gondolt volna felőlem.

Amire csodálkozva nézett a szemembe.

— Én senkiről sem gondolok rosszat.

— A nővéréről sem?

— Terézt gondolja? Nem a nővérem, hanem a másodunokatestvérem. Terézről rosszat gondolni? Teréz anyja!

— És éjszakára elmegy egy fiatalemberrel?

— Igen, mulatni mennek. De enélkül nem tud élni. Tudja, Teréz szüleinek éjjeli mulatóhelyük van és nem akarják, hogy a lány is ott legyen. Ezért lakunk itt külön. Engem Kecskemétről hoztak föl melléje. És Teréz igen jól bánik velem és csak azt akarja, ne áruljam el, hogy éjszaka mulatni megy.

Megértettem ebből a derűs, nyílt beszédből, hogy sejielme sincs, mi az az éjszakai mulatóhely, mi az, hogy Teréz mulatni megy és mi a jelentősége annak, hogy el ne árulja. Kecskemétről jött és most olyan gazdagnak érzi magát, hogy ebből következtethetem, mekkora szegénységből került föl. A konyhába száműzése neki természetesen volt és nyilván a kényelem netovábbja. Kétszeresen közel éreztem magamhoz és meghatott a világokban való teljes tudatlansága. Bennem sem látott ez a tizenhatesztendős csüppsg fiatalembert, úgy elbeszélgetett velem, mint akármelyik leány-pajtásával tette volna. Eppen csak a tudós mivoltom töltötte el ámulattal, hogy minden éjszaka a könyvek fölött virrasztok, holott le is fekdühetnék.

AYERUS borotvapenge

ÜJDONSÁG. Forgalomba került a sűrű és durva szakállhoz alkalmas

0,08 mm speciális acél, piros etikettel.

Próbálja ki és nem fog többé más pengét használni!

Neki ellenben ébren kellett bevárnia néniét és ur-nőjét, hogy a vetkőzésnél segítsen neki.

Oh, azok a mesés augusztusi éjszakák, ott a konyhapadkán, a teljes éjjeli elhagyatottságban, egy fiatal leány mellett, akinek a kezét fogtam és beszéltem neki könyvekről, melyek különbek az olmtüzi boszorkánynál. Hogy itta magába Romeo és Julia, Stuart Mária históriáit. Hogy sirt a Kis Dorriton, meg a Ritkaságok boltján, Milyen boldog voltam én, hogy valakinek beszélhetek magamról, gondolataimról és álmaimról. E sérezhettem a szerelem bűbáját egy tiszta teremtés oldalán, akitől nem akartam és nem vártam semmit.

Ejfelután 1 óraker remegve így szólt:

- Most már menjen, mert Teréz jön.
- És mi volna, ha együtt látna bennünket?
- Nem tudom.
- Nem csinálunk semmi rosszat.
- Igen, de szegyelem magamat.
- Előtte, aki minden éjszaka fiatalemberrel mulat?
- Nem tudom.
- És őt nem tartja rossznak?
- Nem. Teréznek minden szabad. Ő olyan finom.

Szegyelem magát. Pedig nem csinált semmi rosszat. És én sem csináltam semmi rosszat és majd a föld alá süllyedtem szegyeletemben, mikor apám alakját láttam a folyosóra kilépni. Komolyan nézett rám, aztán szó nélkül visszafordult. Végem van, le vagyok álcázva! Mit gondol most apám? Hogy miig úgy teszek, mintha a könyveket bujnám, a szomszéd cselédleánnyal — úgy, ahogy mások szokták — hogy fogok én apám szemébe nézni és merhetek-e ezental is a konyhába vonulni — s fogyasztani a drága petroléumot?

Kinban telt el az együttlétünk és szivdobogva léptem konyhánkba. Ott valami különös, meleg megkönyebbülés szállt meg. A lámpa majdnem egészen le volt srófolva. Oh, milyen hálás szeretettel csókoltam volna meg a kezét, mely a lámpához ért! Mintha csak azt mondta volna: ezental sróld le a lámpát. Megértés, megbocsátás, fölmentés volt ebben a kis takarékosági mozzanatban. Még dédelgetést is éreztem benne. És fájt a gyöngédsége, mellyel vállalta a lemondást. Fölkelt, nem tudott aludni. Talán beszélgetni akart velem, talán föl-alá járni a folyosón és visszafordult énniattam, és soha szóba nem hozta éjszakai rajtakapásomat és soha többé éjszaka el nem hagyta ágyát.

Az őszi szelek szétfújták eseménytelen regényemet és novemberben már úgy ültem a csukott ajtó között, hogy odakint nem vált rám senki és senmi. Agoston Teréz férhezment egy kövér tekereskedőhöz és elhurcolkodtak. Az én drágám derűsen és tisztán bucsuzott tőlem az utolsó éjszaka, nem több sajnálattal, mint utitársak szoktak elválni, ha valamelyik előbb száll le. Olyan szép volt ez a nyár és olyan szomorú a tél.

Hogy is elevenedett meg ez a történetlen történet? Igen, egy éjszaka kiléptem a kertbe és kerestem valamit, ami nincsen. Most már tudom, hogy mit. Magamat. Ugy léptem ki, mint annakidején apám, amikor kettesben ért. Annyi idős volt, mint most én és talán ugyanolyan fáradt és csüggedt, mint én. Egészen apámnak éreztem magamat és kerestem a fiamat egy szép leány mellett. És nem találtam.

A holdsugaras kerti uton az árnyékomban látom, hogy csóvalóm fejemet. És nagy-nagy árvaságot éreztem: aglegény vagyok.

A VILÁG URAI

Békessy Imre cikksorozata a világot kormányzó nyersanyagokról

Az Aradi Közlöny karácsonyi számában kezdjük el Békessy Imrénél, az európai írta magyar essayistának és közírónak minden regényénél érdekesebb cikksorozatát „A VILÁG URAI”-ról: azokról a nyersanyagokról, amelyek mint hatalmas gazdasági tényezők, népek és világrészek életében a tényleges történelmet irányítják. „A VILÁG URAI”: az arany, a gyapot, a kővé és a gyémánt gigantikus aranyu élete elevenedik meg Békessy Imre szenzációkeltő cikksorozatában, melynek első cikkét, „A gyémánt regényét” alább közöljük:

I. A gyémánt regénye

Irtja: Békessy Imre

„A hazai csiszolóipar fellendítése érdekében a német kormány engedélyt adott arra, hogy Németországban nyersgyémántot mindenki zárolt márka felhasználásával csiszoltathasson”.

Ez az egész örület talán százötvenezer évvel ezelőtt kezdődött. A prehisztórikus ember persze még nem tudott róla. Fogalma se lehetett, hogy a föld belsejében valami történik, ami röpke százötvenezer év múlva élet és halál egyik döntő tényezője lesz. Még az se biztos, hogy járkált-e ember akkor a földszínen, amikor a föld belsejében lévő óriási hő és nyomás alatt a cseppfolyós szén kikristályosult — gyémánttá. De hogy a gyémánt körülbelül akkor született, az biztos. Azóta a föld belseje lehült és a természetnek esze ágában sincsen gyémántot létrehozni. Amikor az ember szemét először ütötte meg a csillogó kőszög, az anyaközetekben — a konglomerátumokban, homokkőben, homokban — már évezred óta pihent kikristályosodva az emberiség öröme és átká, a legkeményebb és legdrágább ásvány: a gyémánt. Talán annak is pár ezer éve, hogy az ázsiaiak kedvüket lelték a gyémánt felkutatásában; de mindössze csak ötszáz éve, hogy India fejlődési rabszolgáikat ráfogták a gyémánttartalmú kavicsos föld iszapolására, szitálására, válogatására és elküldték a nyers gyémántokat Lodewijk van Bercken mesterhez Brügge-be. Belgiumba. Van Bercken mester ugyanis akkortájt találta ki a gyémántcsiszolásnak azt a technikáját, amely a nyers — többnyire oktaéder alakú — gyémántból hasítással, köszörüléssel, csiszolással a csillogóvillogó briliánst teremti: fejedelmek és királyok koronái, élő női szobrok feldiszipálására és az ékszerészek kirakatai számára.

Lodewijk van Bercken bronzszobra ott áll most Antwerpenben a Place de Mair közepén és ugyanez a szobor disziti tiszta fehér márványból az antwerpeni Rue de Pelicanon a Gyémánt Club igazgatósági termét. Talán nem véletlen, hogy ez a szobor a hamnelni patkányfogó kosztümjében ábrázolja Lodewijk van Berckent. Az első gyémántköszörülő tilinkójának varázslatos hangjaira indult meg a nagy vándorlás és tülekedés a gyémántért; a csiszolás tette a gazdaság szimbolusává, legjobban áhitott kincsévé azt az ásványt, melyet a mineralogia némi megvetéssel oda definiál, hogy a „gyémánt nem egyéb, mint a legiszűbb szén”.

NÉMETORSZÁG GYÉMÁNTFORRADALMAT CSINÁL

A brüggei nagy patkányfogó késői utódaival, az antwerpeni és amsterdami gyémántcsiszolókkal most egy kis baj van. Soha se fizették valami tulságosan jól azokat a majdnem művészeket, akik a makrancos, kemény ásványt ragyogó drágakővé idomították. Spinoza Baruch, a nagy filozófus, aki 1670. körül gyémántköszörüléssel kereste kenyerét, sokat panaszkodott a szegényes jövedelem miatt. Biográfusai azt is feljegyzik, hogy tudóvését nyilván ettől a mesterségtől, a szertehulló gyémántportól szerezte. Közben gyáriparrá fejlődött a gyémántköszörülés; a gyémántbányászat és gyémántkereskedés milliókat és milliókat jövedelmezett a szerencsés vállalkozóknak és kereskedőknek, de az amsterdami és antwerpeni gyémántcsiszolók bére máig is szegényes maradt. A tudóvész is megmaradt. A háború befejezése, tehát tizenhét esztendő óta még egy külön betegséget is kénytelenek elviselni a gyémántcsiszolók: a munkanélküliséget. A belgiumi gyémántköszörűs szakszervezet, az „Algemeene Diamantbewerksbond van België” 12.375 tagot számlál. Ezekből 4415-nek van e pillanatban munkája. Amsterdamban a helyzet még rosszabb. Körülbelül tízezer szakképzett munkásból hater ezer elvándorolt a gyémántköszörűsüparból — részben ki is vándorolt; — a megmaradt négyezerből alig ezer talál munkát. Belgium 13.5 frank munkanélküli segélyt juttat naponta minden munkanélkülinek és 3 frankot

minden gyermek után. A holland kormány, hogy a belga frank leértékelése következtében előállt dömpinggel szemben védekezhessek, most szavazott meg szubvenciót a hollandi gyémántköszörűs iparnak, hogy abból a munkabérek egy részét fedezhesse. Nemzetközi tárgyalások folytak a bér, a munkaidő és a tanonckérdés szabályozására, de a kiküldött internacionális bizottság június végén Brüsszelben tartott ülésén nem tudott semilyen érdemleges megállapodásra jutni. Miért nem? Hiszen a legnagyobb angol—délafrikai bányatársaság, a „De Beers” részvényei az év eleje óta a londoni tőzsdén 4 és ötnyolcad fontról 5 és kilenczetenhatod fontra emelkedtek és most jön híre, hogy a „Gyémánt Szindikátus” az 1929. óta teljesen szünetelő délafrikai bányákat ismét üzembe fogja helyezni. A gyémántüzlet tehát nem megy rosszul. Ellenkezőleg. Az 1929-es nagy amerikai tőzsdékrach óta megszaktadt gyémánt-konjunktúra az egész világon kezd ujjaledni. És mégis krízis a gyémántköszörűs ipar klasszikus tradicionális helyein, Belgiumban és Hollandiában? Valóban. A Harmadik Birodalom ugyanis fejébe vette, hogy új iparágakat létesít Németországban. És ezek között első helyen áll a gyémántköszörűs ipar, amely a gyémántot is termelő dél-nyugat-afrikai német gyarmatok elvesztése óta teljesen megszűnt. Már máshol is kísérleteztek gyémántköszörűs ipar meghonosításával. Magyarországon is feimerült a terv; Sopron mellett akarták ezt az ipart meghonosítani. Most Bécs mellett kísérleteznek vele. Pár év előttig még Délafrikában a kormány és a kisebb-nagyobb bányatulajdonosok a helyszínen is köszörültettek gyémántot. De ezek a kísérletek részben kellő szakképzettség hiányában, részben a munkabérek magassága miatt sehol sem jártak olyan eredménnyel, hogy megdönthették volna az amsterdami és antwerpeni gyémántköszörűs ipar domináló szerepét. A Harmadik Birodalom egy valutáris-dömpinggel új helyzetet teremtett. Aki Németországban akar gyémántot csiszoltatni, annak a Birodalmi Bank zárolt márka felhasználását engedi meg a csiszolás költségeinek fedezésére. A zárolt márka 60 százalékkal ér kevesebbet, mint az aranyparitáson tartott szabad márka. Ez annyit jelent, hogy Németországban a gyémánt csiszolása munkabérekben 70 százalékkal olcsóbb, mint bárhol a világon. Ezzel nem lehet konkurrálni, vagy ha igen, csak állami szubvenciók árán.

És még ez a kisebb baj. Miután a csiszolt gyé-

mánt — helyesebben a briliáns — értékének 33 százaléka esik a munkabérre, ez a német munkadömping nemcsak a belgiumi és hollandi gyémántköszörűs-ipar munkásait teszi kenyértelessé, de fenyegető veszélyt jelent a gyémánt árának alakulására is. Hetven százalékos munkabérmegtakarítás a csiszolásnál a briliáns árának 23 százalékos olcsóbodását jelenti. A gyémántárak csiszolt és csiszolatlan állapotban — nagy krachok átmeneti periódusaitól eltekintve — emberemlékezet óta igen kis ingadozást mutatnak. Husz százalékos áresés felforgathatja a gyémánttermelést és briliánskereskedést az egész világon. Belgium és Hollandia éppúgy, mint a nagy angol gyémántszindikátusok védekezni próbálnak. Megtiltották a nyersgyémánt kivitelét Németországba. De még a napoleoni nagy kontinentális zárlat se riasztotta vissza a siberetektől, hogy áttörjék a vilámi kordont, ha üzleteik megkivánták. Pedig akkor halálbüntetés járt ezért. A német határokon vigan folyik a nyersgyémánt-csempészés.

Lehet azonban, sőt valószínű, hogy a német gyémántcsiszoló-ipar hirtelen feltámasztása mögött egy sokkal nagyobb és izgalmasabb gondolat húzódik meg. Végül is a munkanélküliség ellen van hatékonyabb eszköz, mint pár száz vagy pár ezer német munkás foglalkoztatása egy esztendő óta elhanyagolt iparágban. A lehulló gyémántpor — egykor, az inflációban, keresett pénzbeiktetés — aligha igazgathatja Németország finansziáját. Másról lehet itt szó. Arról, hogy Németországnak 1918-ig Délafrikában gyarmatai voltak. És ezeken a dél-nyugat-afrikai német gyarmatokon már 1908-ban gyémántmezőket találtak. Az első évben kerek 52 millió márka értékű gyémántot bányásztak a németek és 1913-ban a német gyarmatokon találtak az összes afrikai gyémántleletek egyötödét. Most a Harmadik Birodalom egyre hangosabban követeli régi gyarmatainak visszaadását. És a németek bizony nem erre az esetre készíti-e elő Németország a csiszoló-ipart? Ha egyszer a délafrikai gyémántbányák visszakerülnek Németországhoz: felkészülten fog állni a német csiszolóipar is. Ezt az egész csiszoló-ipari kérdést talán ebből a szempontból lehet megérteni.

VALÓDI GYÉMÁNT. MINT HAMIS GYÉMÁNT

Az ilyen Németországban csiszolt gyémántot ma még nem könnyű eladni. Már nyersgyémántot is csak a londoni szindikátus által autorizált gyémántkereskedők kaphatnak. Aki Amsterdamban a délafrikai „Detektiv Orice” származási bizonylata nélkül próbál nyersgyémántot eladni, tíz perc múlva a rendőrségen ül, mert a Sarpaat Straat — az amsterdami gyémántnegyed — együtt dolgozik

Női és gyermek luxus cipőkben a vezető márka

Gyártmányaink nagy választékban kizárólag az alanti cégnél kaphatók:

WE-EGO cipők nagy választékban

APPONYI TESTVÉREK

Primaria-val szemben.

az angol szindikátussal és csempészett vagy lopott gyémánt értékesítését rendőri eszközökkel akadályozták meg. Mostanában a Detektiv Office már egyáltalán nem ad ki ilyen bizonylatokat, mert a gyémánt értékesítése kizárólag a londoni Diamant Corporation-nek a gyémánttársaságok közös értékesítési szervének van fenntartva. De annak persze senki sem állja útját, hogy valaki mesterséges uton előállított „szintetikus gyémántot“ kínáljon eladásra és valaki megvegye.

Van szintetikus gyémánt? Teoretikusan igen. Moissan francia kémikus a század elején szénport és végyileg tiszta vasat villamos hővel megolvastott és a folyékony tömeget hideg vízbe öntötte. A megmerevülő érc oly rettenetes erővel huzódott össze, hogy a nyomás alatt a széntartalom egy része gyémánt alakjában jegecesedett ki. Sikert is ilyen módon félmilliméternyi kristályokat előállítani, csak sokkal drágábbak voltak, mint a valódi. Pár év előtt híre járt, hogy Mannheimben egy Hagen nevű mérnök laboratóriumában meglehetősen nagy tömegekben állítja elő a szintetikus gyémántot. Az eljárás titkát nem közölte, csak annyit mondott, hogy az így előállított gyémánt teljesen olyan, min a valódi és az ára tíz vagy husz százalékkal olcsóbb. A gyémántbánya-papírokkal kereskedő tőzsdéken egy kis krach támadt. Akik be voltak Hagen titkába avatva, vagyonaikat kerestek a gyémántpapír kontemin-spekulációin. A közönség vagyonaikat vesztett. Az ékszerészek meg ijedtek. Napokig pánik volt. Mig aztán ki nem derült, hogy Hagen az olvasztótégelybe valódi gyémántot tett, csak éppen olyan gyémántok voltak, amik nem a szindikátus trezorjaiból kerültek ki. Hagen ur valódit adott el hamisként, csak azért, hogy a gyémánt vevője ne kútsason a gyémánt eredete iránt, ne legyen kénytelen a gyémántszindikátus útján lebonyolítani üzleteit és arra hivatkoziassék, hogy „szintetikus gyémántot“ vett vagy adott.

1935. elején Londonban bukkant fel egy ilyen „laboratórium“. A manőver akkor is sikerült. De itt aztán felmerült a kérdés: miért kell ezt a szindikátust ilyen filmszerűen izgalmas és romantikus módon megkerülni?

CECILE RHODES ÉS A BARNATO-FIVÉREK

Annak a szindikátusnak, amely ma kezében tartja a világ gyémánttermelésének és briliánsértékesítésének kilencvenhat százalékát, három apja van: Cecile Rhodes és a két Barnato-fivér, Harry és Barney. Tulajdonképpen ennek a három embernek nevéhez fűződik a gyémánt egész regénye. Mert amíg a múlt század hetvenes éveinek elejéig a délafrikai gyémántkeresés, gyémántbányászat és kereskedés szerencselovagok, tudatlan benszüllött négernek, szállamosok kezében volt, addig Cecile Rhodes és a két Barnato-fivér fellépésével kezdődik tulajdonképpen a délafrikai gyémántbányák összefogása és domináló szerepe a világon. India és Brazília gyémántbányái már nagyrésztben kimerültek — a brazilai gyémántnak ritkasági értéke és nem szabályozott piaci ára van — és a mai gyémánttermelés kilencvenhat százaléka Dél-afrikából kerül ki. Ez a tény, valamint az, hogy a gyémántkereskedelem a világ legzártabb, legtökössabb organizációja, Cecile Rhodes és a Barnato-fivérek műve.

Cecile Rhodes 1853. július 5-én született Bishops Stratfordban, negyven kilométernyire Londontól, az ottani anglikán lelkész fiaként. Hét fia és három leánya volt a bishops-stratfordi lelkésznek: valamennyien ki vándoroltak Angliából. A fiúk mint katonák, vadászok, farmerek, spekulánsok, gyarmati hivatalnokok kerültek ki és a leányok is itt töltötték életük nagyrészét. Cecile Rhodes tizenhét éves korában, 1870. júliusában kivándorolt Délafrikába, ahol idősebbik fivérének, Herbertnek gyapotfarmja volt. Alig tartózkodott néhány hónapig Délafrikában, amikor a gyapotfarmer-fivér egy napon maréknyi gyémánttal tért haza valamelyik kirándulásáról. Herbert nem látta meg a chance-ot, ami a délafrikai gyémántleletekben fekszik: a tizenhétéves Cecile Rhodes rögtön megérezte, hogy Anglia számára mit jelentene, ha egész Délafrika és annak gyémánt-előfordulásai a brit impérium fennhatósága alá kerülnének. Ettől a naptól kezdve Cecile Rhodes egész életét annak szentelte, hogy ő maga ura lehessen a délafrikai gyémántoknak, Anglia pedig megszerezze ezt az óriási gyarmati területet. Az 1814-es párisi béke óta Anglia végleges ura volt a Kapföldnek. De még belseje benszüllött törzsfőnökök uralma alatt állt; Oranje, Natal és Transvaalban a holland származású burok helyezkedtek el, a portugálok tartották igényt a mai Portugál-Keletafrika partvidékére; Német-Dél nyugatafrika és a Kongo-állam még nem léteztek. Cecil Rhodes nem akarta beérni a Fokfölddel; fel az egyenlítőig mindenütt az angol zászlót szerette volna lengetni látni.

Akkortájt fedezték fel a Kimberley-gyémántmezőket Kapföldön és Délafrikát előzölték ke-

reskedők, kalandorok, spekulánsok, akik az egész Transvaal-területen keresztül-kasul olcsó pénzen szedték el a benszüllöttéktől a gyémántokat. (A szó szoros értelmében versenytetés indult meg minden darab „kék-földért“, ahol gyémántot sejtettek.) Cecile Rhodes is ezen az uton indult el. De mert nemcsak gyémántspekuláns, hanem gyarmati politikus is akart lenni, miközben négeri már verejtékezve, a forró naptól félig megvakulva dolgoztak az őszszeharácsolt gyémántmezőkön, Cecile Rhodes szorgalmasan tanult és 1873. nyarán visszahajózott Angliába, ahol az Oxfordi egyetemen megszerezte a képesítést és a „Magister Artium“ címét.

Husz éves volt, mikor visszatért Délafrikába. Ettől kezdve hét éven át Cecile Rhodes a farmer, spekuláns, gyémántbányatulajdonos és gyarmati hódító izgalmas életét élte. Délafrikában, különösen Kimberleyben, amely a gyémántkeresők központjává nőtte ki magát, akkortájt a sok száz egyéni bányatulajdonoson, kincs keresőn kívül negyven bányatársaság működött. Rendszertelen rablógárzárdalkodás folyt. A legnagyobb bányatulajdonosok egyike, Mijnheer de Beers volt; egy hollandi gyémántspekuláns, aki szintén gyermekkorában vándorolt ki Délafrikába szerencsét próbálni. 1880-ban Cecile Rhodes összecájlta ezzel a de Beers-zel és megalapította vele 200.000 font alaptökével a „De Beers Bányatársaság“-ot, amely ma vezetője a délafrikai gyémánttermelést irányító londoni gyémántszindikátusnak. Cecile Rhodes a tőkét nem tudta egyedül előteremteni. Résztvettek az alapításban Beith Alfréd, egy hamburgi bankár és a londoni Rothschild-ház. Ebbe a bányatársaságba sikerült aztán Cecile Rhodes nagy diplomatikus és tárgyalóművészetének beleszorítani a többi bányatársaságok nagyrészét.

Csak két ellenfele maradt tulajdonképpen: a Barnato-fivérek. Ezek a Barnatok a londoni zsidónegyedből, Whitechapelből származtak és egy kis vándorcirkusszal járták Délafrikát. A két Barnato-fivér mint humoros parterre-akrobata maga is felépített. Melleken szívarral, struccollakkal, üvegrel és más benszüllött-szükségleti cikkel kereskedtek. Mig aztán egy szép napon meg nem fordult sorsuk, Barney Barnato egy részeg diggertől (néger aranyszeresőtől) pár fontért maréknyi nyersgyémántot vett meg. A Barnato-fivérek kételkedtek abban, hogy valóban gyémánthoz jutottak. Azzal számoltak, hogy ha a csillogó kő nem gyémánt, rávarrják filternek bohócruháikra. Fedélközön visszatartak Anzliába, ahol annyi pénzt kaptak a gyémántokért, hogy mint gazdag gyémántkereskedők visszatérhettek Délafrikába. Ezek a cirkuszi akrobaták most már tervszerűen vetették magukat a kincs keresők kizsákmányolására. Szegény négernek, akik nem ismerték a gyémánt valódi értékét, munkájuk eredményét olcsó pénzen engedték át a Barnatoknak, akik a szerzett vagyonnal az egyik gyémántmezőt a másik után szerezték meg. 1888-ban Cecil Rhodes ezeket a Barnatokat bevonta a De Beers-társaságba. Barney Barnato vezérigazgatói szerződést kapott élethossziglanra a

Ha Bucurestibe jön

és egy kellemes estét akar eltölteni, látogassa meg a

COLORADO

DANCING-BAR-I,

Str. Bursel 3.

(P. a. a. Universității)

A főváros legelőkelőbb családi lokálja, mely különleges és utó érhetetlen programot nyújt tánccal, zenével, akrobatikával, bűvészműtárványokkal élén

KING-KONG

legnagyobb amerikai sztárral.

most már Londonban is bejegyzett „De Beers Consolidated Company“-nál. Cecile Rhodes és a Barnato-fivérek vagyona ekkor már mérhetetlen volt. De amíg Cecile Rhodes konzekvensen folytatta nemcsak a gyémánttermelést, a De Beers-részvényekkel való spekulációt, hanem az angol gyarmati politikát is, addig Barney Barnato egy gyémántkrach alkalmával 1897. július 12-én Madeiránál hajóról megcsinálta az egykori cirkuszi akrobata utolsó salio mortale-jét és a hajóról a tengerbe ugrott. Holttestét sohasem találták meg. A másik Barnato saját cégével megmaradt önálló gyémántbánya-tulajdonosnak; a Barnato Brothers-cég ma is egyik vezető tagja a londoni gyémántszindikátusnak.

De az igazi vezető a négy nagy bányatársaság, a „Big Four“, névszerint a De Beers, a New Jagersfontain, a Premier és a Consolidated Diamond Mains of South West-Afrika. Cecile Rhodes — sokmillió fontnyi személyes áldozat árán is — angol fennhatóság alá juttatta a délafrikai gyémántterületek legnagyobb részét (— a mai Becsuánaföldet és a később róla elnevezett Rhodésiát —). 1900-ban megcsinálta a bur háborút és rátette kezét ennek a szabad államnak gyémántmezőire is. A négy nagy bányatársaságnak ekkor már csak az a feladata volt hogy az outsiderseket is bevonja a gyémántszindikátusba. Cecile Rhodes ezt nem érte meg. Öt évvel Barney Barnato halála után, 1902. március 26-án ezekkel a szavakkal hunyta örök álmura szemét:

— Mennyit cselekedtem, de még mennyi tenivalóm lenne!..

Kívánsága szerint egy hegycsúcson, a Mattopohgy tetején temették el, hogy haló porában is át tudja tekinteni Délafrikát, amelyet a maga és Anglia számára meghódított.

A délafrikai klíma 49 éves korában végzett vele. Egy tekintet — térdképre megmutatja, miért nevezték az angolok Cecile Rhodest „Délafrika meghódítójának“.

Zsúrfiúk a bálban

Irtá:

Cecile Rhodes

Herakles-válluk nem az Isten adta,
de a szabójuk szabta, tömte; vatta.
Szívük szivacs, agyuk meg semmi: háj.
Ő hát ezeknek nyílik a leánykák
testén-lelkén a sok tündéri báj?

Korcs Robinzonok a Majomszigetnek
partján. Pedig bibórlón integetnek
a szép szereimi jachtok a vizen.
A sok-örömi, sok-küzdelmi élet
Őértük hiába izen.

Egy-pár vonaglás a mü-néger, mü-vad
táncban, mit most divatnak szült az évad
— s megint hervadtan állnak, hogy ravasz
kéjenc-pálínkák mérgét szürcsölik, vagy ravasz
szökjön kedvük. Ó vérszegény Tavasz!

Ha megjelenne most itt Endre bácsi,
halott nagybátyám és a többi játszi,
bohó gavallér: polka és mazurka
keringne, a sok szívet szárnyasítná
s röptenén a boldogság-azurba.

Szolgálatára álltak ők a Nőnek,
szegénynek, dusnak, csunyának, dicsőnek
egy mosolyért! Szolgáltak, mint egy kis szent
bálványt: a Nőt, a Nőben a Családot,
a Családban a Hazát és az Istent.

A Maflaságnak ez a sok kísöccse
nem szolgál senkít, még az ördögöt se.
Éjtél után elszöknek ők a bárba,
hol mesterkelt csók-máglyán, ál-tüzek közt
hastáncot jár a trágyadomb virága.

Az Ön szállodája Budapesten a Corvin szálloda

Budapest szívében, a Nemzeti Színház mellett,
VII, Csokonai-utca 14.

Tökéletes modern komfort. — Folyóvíz és
központi fűtés mindegyik szobában.

Budapest valamennyi villamos vasuta és
autóbusza a hotel közvetlen közelében.

Egyágyas szobák már 3 pengétől, kétágyas
szobák 6 pengétől, eljes perzsa 6,50 pengő

HALDOKLIK A SZÉKELY

Irta: NYIRÓ JÓZSEF

Urus Lőrinc még akkor született, mikor a szenteket kicserélték a templomban, de most is erejében teljes és olyan látása van, mint az ülnek. Haja-don fővel egyedül dolgozik a határon a girbe-görbe dombok között, melyek virágban dusak és szépek, mint sok egymás mellé ejtett, szines írott tojás. Frissen hányt buzafejek, zöldszaruk törekenységében finom lengéssel köszöntik. Nagy nyitott virágfejek ütődnek Urus Lőrinc fejéhez, a felhővonulás játékában hegyek keringőznek. A föld dalkálta körülötte a számlálhatatlan életet, sunyi vihártól óvta és minden sejtet csordultig töltött az ember számára. A nap teleszájjal lehelte a hőt és az emberi gondok, fáradságok feletti mosolygásától életnek eredt ott buza, fü és minden emlő.

A másfélvékás kis földek között szép fehéren áll a vén Urus, mint egy kifosztott teremőstien a munka végén. A földek lábára dobva teljes virágzásban, mint lecsuszott kék lentakaró szeméibe ütökzik a vörös pászma. Ahogy rátekint, elborul a vén, fülében csend lesz, vérzugas lüktet bele, fejében szabályos szupercegés indul. Cseres ábrázatát sárgaság foltozza, inogni, mozogni kezd előtte a határ, mint a vízből kitekintő hal előtt szédül a szárazföldön. — Eldül a mesgyn.

— No mi löte?
Bucugondolatok szakadoznak fel könnyen, melegen, alig érintve az időt. Nézi hogyan pázik szellengésre a vetés, de saját nagy életét látja a furulyametszéstől kaszaszikrázásig, mellyel anynyiszor leleplezte a harismadár fészket. Szélesen, erőltetett figyelemmel körülnéz. Ott az erdőszélen a töröküzák mellett gyujtogatta fickó legény korában vad-ijesztő tüzeit, szötte, cicomázta érzéseit a leány felől. Hová lettek a nóták, felvirágzott kacagások, buzaszóró ereje, ölelő kívánsága, földfor-gató kitartása, barázdaszámláló gondossága? El-tűntek észrevételien, mint az árnyékban hűtött vizes korsó.

Öreg imbolygással összeszedi eszköz-szerszá-mait. Estére hajlott a nap. Keserőségében vissza sem nézett. hátamegett sötétbe zavarodott erdők, mezők, földek boldogsága. Csak a hideg fuvalom jött utána, mint a földek felszabadult és fájdalom-jótt utána. A szennyes szürkületben kéménvek füstölögtek, de az élet hozzá nem ért el. Bódultan ereszkedett a lejtőn, tántorogva súlyosodott minden lépte a föld felé és a végzetes törvényt hozta a vállán, mint erős gazda korában a havasin ellett fehér borjút.

— Rosszul van apám? — jött rá a menyé.
Családjá megütözközve nyitotta rá a szemét. Az öreg hallgatag tervezéssel számitgált magában, aztán fagyott kezeivel levette a magyaros üveget a pohárszékéről. Reszketegen tolt a fiának.

— Töltsd meg tenyővizzel s mentedben szólj be Gegő sógorhoz. Ki érkezik — jöhetnek a rokonok is.

Kurta-furcsa székely szólással ütözköztek be az érkezők.

— No? Tán nem? Ugyanbiza?

Az emberek melegében uraérzett megnyug-vással tréfaszóra fogta őket.

— De biza. Anyaltéjre jutok.

Urus Lőrinc ennélgyva balkeze fejével két-felé törli lenge bajszát. Másikban a magyaros üveg.

— A zénistenem áldjon meg titeket.

Iszik, mert még engedi az ereje.

Gegő sógor ivás után megpótolja a szót.

— En is abba vagyok.

— Ebbe zegyben odafenn hiány lesz.

A menyecske sítörámutató orral kinálkodik. Fia az asztalvégen könyököl gomomba öklein. Az öklök a góc alatt csendesednek, meztelen lábainkon játszik a fenyőfa lángja. Az ámbituson nagy csizmadörgetés. A szomszéd jön. Az ajtónál megáll, elteszi a pipáját. Odase néznek. Minek. Bejön magától, ha eddig eljött. A gazda csak úgy a szemével megállapítja, hogy van még üres szék. Ha nem volna, az is az asszony dolga.

A szomszéd irástudó, törvényértő ember, kinálást vár, akkor is lemondóan legyint.

— Csak köszönöm.

A küszöbön nagy hirtelen felszökik a kutya éktelen ugatással. A kisebb gazda félrerugja s mentében visszaszól.

— A doktor.

Az orvos fiatal, új ember, nem ismerős a szokással. Az üres ágy, vacsora, ivók láttára bután megkövül egy helyben.

— Hol a beteg, kérem?

A talpas mokány gazda a fiut kiugrasztja a góc alól két iv árkus papirosért, hogy legyen receptnek. A szomszéd alattomosan hunyorgat.

— A sok lesz.

A légy s a doktor hamar rátalál a betegre. Már az ágyon tölti vele az időt.

— Hány éves?

— A második hétnek a szarát nyujtom, amedig lehet.

Mások fejtik meg, hogy 77 esztendő.

A menyecske szepegetve vetkőzött, terít, takarja a vén csontot. Az orvos látja, hogy nincs veszély. Keveset ivott az öreg, de hogy hárnevet alapozzon a nép között, tekintélyes és komoly.

— Itt csak az Isten segít.

A gazda sóhajtása majd kifújja a lámpát, az asszonyt zokogás rázza, az ivók ábrázatja számalomra nyulik.

Az orvos újra a betegre veti magát. A csendben a falmelletti félhomályban — Isten bocsássa meg — úgy néz ki, mintha Urus Lőrinc szoptatná a doktort.

— Jó, hogy hozzám fordultak, csuszik lefele a beteg hátán. Tintát, tollat — és félhangosan válogatja a grammokat a porokhoz.

Végre kihálálkodikja a kapun.

Urus Lőrincz hirtelen rosszabbul lesz. Szemöldökei összerándulnak, cudar sárga a fehér párnán. Az asszony kézbekapja a receptet.

— Kivel küldjük el?

De rácsattan az öreg:

— Megbolondultál? Hát nem hallottad, hogy csak az Isten segít? — Eltöröm a lábát, aki nekem még doktort hívul.

Csillapításul, de mint valami rossz tréfa miatt méltatlankodva, ráhagyja a sógor is.

— Nem is kellett volna.

A szomszéd ellent mond:

— A törvény miatt jól volt.

— A reményesség örökké biztassa az embert — színtelenkedik a harmadik.

De erre felcsattan a fiatal gazda.

— Hátha a két jármos ökrömbe kerülme, akkor is nem hivatnám-e el?.. Hát a tisztesség?

Ez az. Megbólintják. Erre nem gondoltak hirtelen. Ha már Urus Lőrinc, vagy más tekintélyes öreg ember azt mondja, hogy meghalok, akkor processióval jöhetnek a doktorok.

A szomszéd a receptért nyul. Az ér a legtöb-bet az orvosból. Az is vagy használ, vagy nem. Ha nem használ, törvény kéne rászorítsa a doktorokat, hogy öt pengőből hármát vissza adjanak.

— Itt már az állam nem jól gondolkodik — véli a szomszéd. — Ha így halad, maholnap az cső után is beküldi az adószedőt, hogy minden füst fizessen érte forint ötvenkrajcárt.

Lenyelik a mérgeket, egytetemes nyugalommal hörpintenek a fenyővízből. Lelkük újra leereszke-dik a részvétbe. Az öregnek közeleg az ideje. Kört vizet iszik s mintha attól csendesednék, komorsággal, vézna bordáit feszítve szól:

— Sógor.

Gegő érzékenyen arra facsarja a fejét.

— Szóljon sógor!

— Békességgel szeretnék meghalni sógor!

— Segéljen az Isten sógor.

A szomszéd sűrűn hunyorgat. A beteg öblös beszédjében meghatottság reszket.

— Csak azt akarom, hogy a pör miatt, ne ha-ragudj. Adj kezet sógor. — No köszönöm.

A menyecske sziszegve palástolja dühét, szeretné kivetni ágyastól. Gegő a közfigyelemben ernyedten menteti magát.

— Amiatt nyughat sógor. Én nem is ragasz-kodom ahhoz a pászmához.

— Láccik, hogy Szent Péter a közjegyző — kö-hög a szomszéd.

Urus pörös lelke hát elcsendesedett. Elsimul az ágyán.

— E jól esik. E hiányzott, S te visszaereszted?

A másik látja, hogy lépve viszik.

— Sok a költség.

— Azt megtérítem én.

Erre elhallgatnak. Fiatal Urus üveget nyujt Gegőnek.

HOGY
HOZZA
NEKTEK A
LEGUJABB.

CIMEZZÉTEK LEVELETEKET
ALEGKÖZELEBBI VISZONT-
ELADÓNAK

— Mi többet nem zavarunk benne. Irásba is vesszük.

Az árkuspapirt a szomszéd elé teszi és vör-sülő nyult arccal diktál:

„En Urus Dénos Mihály a Lőrincé ezennel ki-nyilatkozatom nütös tanuk előtt, hogy szülőapam örök nyugovása mián...”

A szomszéd betűt betű után görbit. A várme-gyében ekkora csúfság nem esett. Gegő káromko-dik a szegventől, rádobbant mérgesen.

— Tán megvesztél? Hát nem hallottad, hogy visszaeresztettem? Erről csinálni írást, de ebbe helybe!

Bele kell nyugodni. A szomszéd nem enged, mert tanuk vannak, de Gegő lesemmezzi a tanukat. Végül megírják, elintézik akarata szerint.

A betegről mind megelégedeztek. A menyecs-ke rettenve ugrik oda.

— Hol fái, édesatyám?

— Ahol ez a bolond doktor megfogdosta — lépik le az ágyból Urus Lőrinc.

Szemei, melyek olyanok, mint az ülés, rávillan-nak a facsaros eszű szomszédra, jó erővel ivásra törli a száját.

— Nohát erre a leccseségre!

Kívül a legények nótázva mennek háza a ba-báiktól, a hold fehér szájjal ásít, a csillagok ra-vaszkodva hunyorgatnak a mennyei utszálen.

NYIRÓ JÓZSEF

Ujévre Naptárak

Irodaberendezések

Praktikus irodaszerek

melyen leszállított áruk

MAX MOLNÁR & Co.

papiros áruháza ARAD,

a színház főbejáratával szemben (Bohus-palota)

Aszódy János:

A bostoni incidenstől a „Panau”-ig

Hajókonfliktusok a világtörténelemben

A gyarmati harcok kötelező bevezetése, a flottasortüz — Francia gyalogság hajóhadat foglalt — A hulli incidens és a „Lusitania”

Nemcsak a politika mindennapi figyelői csodálkoznak rajta, de maguk a történelembüvölők is, hogy a régi és ugynevezett „dicsőséges” gyarmati harcok nagy imperialistái milyen engedékenyekké váltak olyan eseményeket illetően, amelyek néhány évtizeddel ezelőtt bizonyára azonnali fegyveres visszavágást provokáltak volna ki részükről. Ha a XIX-ik század azóta elhunyt államférfiai közül valaki feltámadna és azt látná, hogy egy amerikai ágyunaszád fenékbélővése utáni második héten még nem hömbölteke bele a csillagos lobogó hajóhadának ágyui a japáni szigetországba, biztosan azzal térne vissza sirjába, hogy ha ilyesmi manapság megtörténhet, akkor amugy sem érdemes megegyeszen élni.

A szultán kutyakorbácsa

Semerre a történelemben ekkora engedékenység nagy hatalom még nem tanúsított. A többiben összegéppuskázott követi kocsikról nem is beszélve. Amikor 1830 júniusában az algiri szultán kutyakorbácsával végigvágott a francia követ arculatján, huszonnégy órával később már dörögtek a francia hadihajók a parti erődök előtt. Amikor 1900-ban, a boxer-lázadás előestéjén egy kínai testőr lelőtte a nyílt uccán a német követet, egész Európa egyszerre hördült fel és azonnal kombinált haderőt küldött Peking ellen.

Mondom, nagyköveti sérelmekről nem is szólva, fegyveres sérelmet, az eddigi felfogások szerint, csakis fegyverrel lehetett elintézni. Amikor Északamerika még angol gyarmat volt, a hírhedt bélyegtörvény elleni tiltakozásul, a felfegyverzett amerikai gyarmatosok rohanták meg és gyújtották fel a brit kormány egy, Providence közelében zátonyra futott hajóját. Ezt a sérelmet az angol parlament még elnézte nekik, de amikor 1773 december 16-án a teabehozatai új reformok elleni tiltakozásul a bostoni kikötőben lévő három hajó egész tearakományát a felbőszült lakosság a tengerbe hányta, a Nagybrit Impérium tekintélyének megvédése érdekében a következő év tavaszán, blokád alá vette Boston kikötőjét. Ez volt a híres konfliktus, amely az amerikai függetlenségi harc kitörését jelentette és amely alkalommal — amint tudjuk — az Egyesült Államok kiárcolta teljes függetlenségét.

1792-ben, az Első Francia Köztársaság győzedelmes hadai mindenütt idegen földön járnak. Bevonultak Bruxellesbe, letiporták Savoyát, Mainzot is, elvették a Schelde torkolatát Hollandiától, majd sikerein felbőszülve, hadat üzennek a köztársaság vezetői Angliának azért, mert — itt is egy követkon-

fliktus — londoni követét kiutasították. A hadüzenet azonban csak akkor váltotta ki Anglia fegyveres reakcióját, amikor a francia lovas-ság elfogta a Textel vizébe befagyott hollandus flottát, amely Angliának szövetségese volt. Tudjuk, hogy ezután következett Abukir és Trafalgar, amelyek döntő akadályokként szerepelnek Napoleon világhatalomra törő utján.

1827-ben Navarimónál farkasszemét néz az egyesült francia—angol tengeri haderő a szultán hadóhajóival. Görögország függetlenségéig van a játékban, a porta azonban semmiképpen nem hajlandó belenyugodni vazallusának felszabadításába. Angolok és franciák ürügyet keresnek a beavatkozásra, azonban negyven-nyolc órán át szemtől-szemben álló hadihajók fedélzetén hiába égnek a kanócok. Már úgy látszik mégsem lesz szűkség fegyveres elintézésre, amikor az egyik török hajó fedélzetén, egy véletlenül odatartott kanóctól, eldördül az egyik tíffont. Közvetlen eredmény: egyetlen török hajóegység sem menekül, közvetett eredmény: Görögország függetlenségének kiáltása.

A két évszázadon keresztül, minden külső behatástól elzárta elől Japán egyik kikötője előtt, 1837 egyik nyári napján csillagos lobogó góju hajó jelenik meg. Az idegen hajót ágyulövésekkel riasztották el. Azonban nem örökre, mert 1849-ben újra ott leng a csillagos lobogó a japáni vizeken és 18 hajótörött amerikai tengerész szabadonbocsátását követeli. Négy évvel később négy amerikai hadihajó jelenik meg a kikötők előtt és 1854-ben, tíz hajóval álló flotta köt ki a partokon. Ezeket már gőz hajtja és fedélzetükről vontasövű ágyúk

A finálé

Irta: APRILY LAJOS

Öreg leszek, vénebb a téli napnál,
kedvem sötét lesz és hajam fehér.
S mint a csútt patak a torkolatnál,
lankadt szívemben meglassul a vér.

Ha harmat-hüssel ér az este, fázom,
nem melegít az elzugott tusa,
s ha támadok, az ugrást elhibázom,
mint Akela, a dzsungel farkasa.

Csak csöndre várok és kemor követre
s bariang-homályba visszarekadok,
míg zeng az erdő s ioró ütközetre
rohannak boldog ifju farkasok.

Sezion-huzatok, afrik, rugók,
hevederek, zsinórok, valamint az ösz-
szes kötélákuk
legelősbán beszereshetők a
„JUTA” cégnél Arad, Piata Avra 1
Iancu (Uránia-pü et)

fenyegetik a Felkelő Nap országának városait. — Közben a nagyhatalmak követik Amerika példáját, egyre több a beözönlő idegen és ezzel párhuzamosan, egyre több az összekocás közöttük és a feudális hatalmukat fitogtató japáni nagyurak között. Amikor 1863-ban, bizonyos uccai verekedés alkalmával megölnek egy angol alattvalót — nem is követet! — és az angolok egy partmenti várost tönkrelőnek, az egyik japáni nagyúr azzal szórakozik, hogy saját külön itegeivel, amelyek a simonoszeki csatornát uralták, rátüzellen egy idegen hajóra. Erre az egyesült francia, angol, hollandus flotta végigbombázta a partvonalat és Kioto előtt horgonyt vetve, kikényszerítették azon szerződéseket, amelyek Japánt a nagyvilág számára megnyitották.

A hulli „tréta”

1904. Orosz—japán háború. Amíg Mandzsuriában javában áll a bál, addig az északi tengeri orosz flotta a kontinens megkerülésével az ázsiai vizekre igyekszik. Amikor a cári hajóhad a La Manche-csatorna bejáratához érkezik, bizonyos Hull nevű kikötőnél tűz alá veszi az ott békésen horgonyzó angol halász-hajókat. A hadiflotta parancsnoka, Roszdesztvenszki tengernagy azzal védekezik, hogy az éj leple alatt két japáni torpedóromboló ve-gyült el „véletlenül” a halászhajók közé és támadást kísérelt meg az élen haladó vezérnancélos ellen, a hulli incidens, amely majdnem háborút okozott Anglia és Oroszország között, hamar agyonhallgatódott ugyan, de kétségtelenül jellegetes fázisát jelenti annak a mindvégig burkolt harcnak, amelyet Anglia, a cári Oroszország, mint gyarmati vetélytársa ellen lefolytatott. „26 éve vagyok tengerész, csak meg tudok különböztetni egy halászhajót egy torpedónaszádtól!” — mondta az orosz tengernagy az öt meginterjúolt angol újságíróknak. Mivel pedig az oroszok lemond-tak annak a firtatásáról, hogyan kerülhettek „véletlenül” az angol halászok vitorlásai közé a japán torpedórombolók és mivel Angliának sem állott érdekében az, hogy az orosz birodalommal nyílt háborúba keveredjék, a hulli incidenst egyetlen hét alatt történelmi adalékká vált.

Utóljára marad az 1917. évi korláttan buvárhajóháború és kapcsolatosan a „Lusitania” elsüllyesztésének eseménye, amely — leg-alább is a világ előtt — ugy szerepel a történelemben, mint azon sérelem, amely miatt az Egyesült Államok a világháborúba beavatkozott.

1917 márciusában, az „Intelligence Service” bizonyos táviratot fejtett meg, amelyet a német külügyminisztérium küldött washingtoni követének és melyben nem volt egyébről szó, mint arról, hogy a követ próbálja rávenni Mexikót egy olyan közös, USA ellen történő fegyveres fellépésre, amelynek győzelmes befejezése esetén Mexikó visszakapná Arizonát, Texast és egyéb régi tartományait. Ez az a hírhedt Zimmermann-sürgöny, mely az Egyesült Államok beavatkozásának tényleges oka volt. Amint a sürgönyből is látszik, Németor-

Az összes világmárkák egy kézben

Halgassa meg a csodás hangu
rádió ujdonságainkat

Graetzer, Minerva, Eumig, Kapsch, Standard,
Radione, Zenith, Baronette, Siera rádiók
Kedvező részletfizetésre kaphatók

HAMMER ZSIGMOND és FIA

Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 27.

PENSIÓBAN

lakás és teljes ellátás nem k. r. túl többé,
mint szállodába egymagában a szoba

Ha Budapestre jön, lakjon a
Belvárosi Pensióban

IV. Vörös Pálné-uca 10., félemelet,
a Belváros szívében.

Hideg-melegvíz, kö ponti fűtés, kiváló kiszolgálás

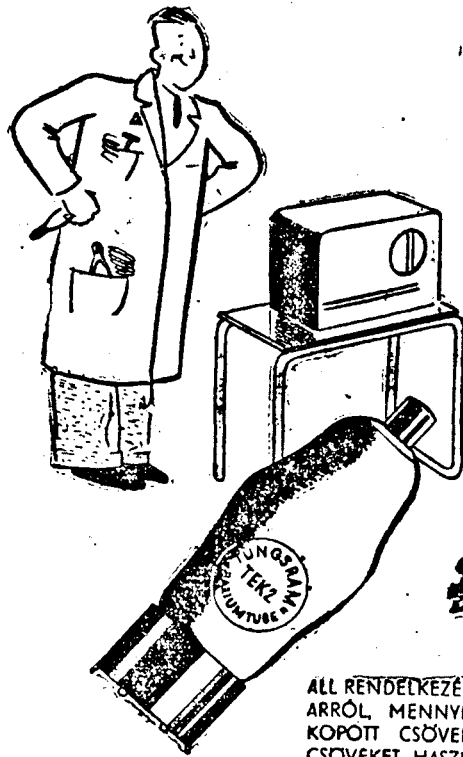
Száras tölgy parketta, BOHN-féle eszerépkályha és fűdémtégla:

KORNIS Testvérek Rt.-nál

ARAD, Str Alexandri Nr. 1.

számban előrelátták, hogy az 1917 áprilisára beígért, korlátlan buvárhajó hadjárat, amely minden, így tehát semleges lobogó alatt haladó hajóegységet is elsüllyesztéssel fenyegetett, mulhatlanul kiváltja az USA fegyveres beavatkozását. Amerikának akkoriban a tengerek sokat hangoztatott szabadságának megvédése egyet jelentett az antant-hatalmaknak kihitelezett összegek befolyásának biztosításával. Mert tudniillik, hogy 1917 tavaszán a brit pénzügyek szörnyen rossz körben voltak már. Az amerikai szállítások értékét nem fedezték a hitelek és az arany. Már úgy látszott, hogy megszakad az üzleti összeköttetés az USA és a szövetségesek között, ami a tengerentuli üzletek kimulását jelentette volna odaát, éhínséget és municiószűkét ideát. Így tehát, amikor a nagy óceánjáró „Lusitania” elsüllyesztésének képeben a közvélemény is megkapta a beavatkozásra feljogosító okot, az üléselő államkongresszus, amely néhány nap előtt még germanofil üzeneteket küldött világra, megsza-
vazza a háborút.

Azóta, a spanyol polgárháború vízeim, a be nem avatkozás politikájának jótékony égisze alatt, sokszor kövöldöztek egymásra különböző színi és csikozású lobogók alatt haladó hadihajók. Azonban ekkora — hogy is mondjam — kihágásra, mint az amerikai ágyunaszád, „Panay” esete, amely azóta a kínai vizek fenekén fekszik, még nem került sor. Ugyilátszik, a Japánra alig egy évszázad előtt kilőtt u. n. „megtorló” sortűz, most visszhangzik a tengereken.

A TUNGSRAM
Szakértő

Ingyen

ALL RENDELKEZÉSÉRE HOGY MEGVŐZZE ÖNT
ARRÓL MENNVIRE JAVUL RÁDÍÓJA HA EL-
KOPOT CSŐVEI HELVETT UJ TUNGSRAM
CSŐVEKET HASZNÁL
SZAKÉRTŐ MINDEN SZAKOZLETBEN, AHOL A
„TUNGSRAM RADIO-EXPERT” FELIRAT LÁTHATÓ.

Kapható: **SZABÓ ALBERT**

cégnél Arad, Bul Regina Maria 10.

MENYBŐL AZ ANGYAL

Irta: Mór:cz Zsigmond

Az anya a varrásra figyelt. Rengeteg munkája volt, jön a karácsony. Annival, a nagyobb leányával versenyt dolgoztak, nem is szóltak, hajtották a munkát. A kisebbik lány főzött, néha beszólt a konyhából és valamit kértett, de senkinek sem volt ideje rá válaszolni. Erre a fiatal leány dühözve és csattogva vonult vissza.

Berohant a srác:

— Anya, anya, lemegyünk a térre focizni!

— Nem még sehoval, — kiáltott rá az anyja helyett a nagy nővére.

— Első kiadás hallgasson — kiáltott a fiú.

Az anya nevetett s egy pillanatra odavillant a szeme a fekete fiúra. Mint a vas, mint a tűz.

Most a kisebbik fiú rohant be lélekszakadva, kicsit selypítve beszélt:

— Anya, anya, anyaa, megyünk a térre focizni!

— Nem mentek, — kiabált a leány, hó van, nem lehet!

— Már elseperték!

— Azért mégse lehet. Mindig csavarogni szemtelének!

A nagyobbik fiú ellenségesen nézett rá:

— Már mondtam, hogy első kiadás hallgasson.

— Szamár!

A gépek egy pillanatra sem álltak meg. A varrógépek akkor is tudnak berregni, ha oda se néz a varró. Kintről besüvitett a villanyos csengése és rohanása.

— Csak menjetek, — mondta a lány — hogy elmázol egyszer a villanyos.

— Első kiadás hallgasson.

Az anya kétszer ment férjhez. Első házasságából két lány van, a másodikból két kis fia. A lányok szökék, a fiúk feketék, vadak, temperamentumosak.

— Anya, lemehetnek a térre? Anya, mehetnek a térre?

Az anya még meg sem szólalt, most is a lány felel.

— Üljetek a feneketeken. Örültek, hogy éltek.

— Első kiadás slussz. Én második kiadás vagyok.

— Második rendkívülkiadás! — sikított a kisebbik.

Az anya nevetett:

— Hadd menjenek le, legalább nem lármáznak — mondta csendesén a lányának.

— Aztán szaladhatsz utánuk, ha egyszer baléset lesz.

— Ilyenkor lejön mennyből az angyal — mon-

dotta az anya — vigyáz a gyerekekre.

— Á, az angyalok most a belvárosban bá-mészknodnak.

A két fiú abban a pillanatban zsebrevágta a burkolt engedélyt és üvöltve:

— Gyeriünk, gyeriünk, vedd elő a labdát.

A kisebbik fiú levetette magát a földre és az ágy alá bujt. Előkotorta a labdát.

— Te mindent megengedsz nekik, anya, de egyszer ki is török a nyakukat.

De már Jani, a kicsi, jött a labdával az ágy alól. A labda egy testszín harisnya volt, mely meg volt tömve keményen ronggyal s jól bekötve. Olyan finom labda volt, hogy csoda.

— Öltözzetek fel jól — mondta az anya. — Öltözzetek fel őket.

— Akkor sose leszek készen.

— Nem kell magunk is tudunk.

A fiúk felszedték a kis télikabátokat, egymást gombolgatták és a sált legyűrtek a kabát gallérija alá. A két nő csakugyan nem hagyta abba a munkát. Még álmukban is dolgoznak.

Mikor a sapkát a fülükre húzták, rohantak el, mint a szél.

— Vigyázzatok egymásra!

— Igen, anya.

— És ne ordítsatok a folyosón, mert megész a házmaster.

— Első kiadás hallgasson, — és már kint voltak a lakásból.

A harmadik emeleten végigrohantak, a szennyes lépcsőn le, a torkuk úgy dolgozott, mint a sziréna.

Ki az uccára.

Hideg szél volt, nem törődtek vele. Előrehajtották a fejüket és nekidültek a szélnek. A keskeny mellékutcában kevesen voltak, egy szusszanás nélkül rohantak a főt felé. Annak a végében van a nagy tér. A kis lyukas kötött kesztyű csak

az uccán húzták fel, futás közben

Már az uccán karácsonyát hoztak. Egy asszony elég nagy fácskát cipelt. Megállottak, meg-nézték.

— Buta — mondta Imri, a nagyobbik. — Mi-nek vesz ez karácsonyát két nappal hamarabb?

Jani is addig nézett az asszony után, míg csak látta.

— Szép fa, nagy fa.

— Ilyenkor drága. Akkor kell venni, mikor már mindenki hazavitte a fákát. A maradék olcsó. Barátom, most tíz pengő is kell egy ilyen fáért, akkor ideadják husz fillérért.

Az asszony olyan messze gyalogolt a hosszú uccában a fával, hogy elunták a hidegben, hogy csak nézzék. Ujra futni kezdtek a tér felé.

Villanyos ment el keresztül az ucca nyílásában, megállottak, nézték, ahogy elsiklik a szemük előtt. A villanyos tömve volt emberekkel. Nem szóltak semmit, újra szaladásra vették.

Kiértek a térre. A tulsó oldal már szabad volt. A főucca tele volt néppel. Mindenki sietett. Sokan csomagokat vittek. Kis csomagokat, selyempapirban. Mindenki fázott. A külvárosi téren gyengébb vannak öltözve az emberek. Társzekerék mentek, taxik robogtak. A szürke, opálos ködön a nap alig tudott áttörni.

A nagyobbik fiú egy pillanatra megállott, önkénytelen utat adott a villanyosnak, látta, hogy nagy BUR-kocsi, ez a legveszélyesebb, mert igen erős kocsi és úgy rohan, mint a fene-

— Várj itt, zónáznai fogok.

Már abban a pillanatban utánavetette magát a kocsinak és elkapta az ütközőt, hogy felugorjon rá, de nem sikerült a kesztyű miatt. A kis keze le-siklik s amint esett elfelé, elkapta az áramszedő kö-telét. Ott lógott a lankötélen s az húzta maga után, a térde kopogott a jeges köveken. De ahogy a kötelet lehúzta, a kocsi tetején kikapcsolódott az áramszedő lant és a kocsi megállott.

Az összes utas kinézett, mi történt, a kalauzok leugráltak s Jani jól összevert térdekkkel és könyö-kökkel eredt futásnak. A kicsi csak nézte távolról a bányát. Mikor az emberek felészaladtak, megijedt s át akart szaladni a tulsó oldalra, hogy ő nem tartozik a csinytevőhöz. Igen, de jött a kö-vetkező kocsi. Szerencse, hogy egy picit csendesi-

Háziasszonyok figyelmébe!

Használjon

Dr. „LUCULLUS” vanília cukrot
Sütéshez Dr. „LUCULLUS” sütőport.

Ízlés Igénczia Modern szabás

Ha Budapestre jön, látogassa meg Steiner Zoltán férfitúró-szalonzát!
Silk Izlés Igénczia Modern szabás
 Meglehető olcsó árak. Szövetkülönlegességek állandóan raktáron. Budapest, V., Wekerle S. u. 21., I. em.

tett az előtte menő miatt, amelyik megállott s csak most kezdett újra tovább menni.

Janika nem is vette észre a második kocsi s csak azon rettent meg, mikor a kocsi balesetvé-
 dője kidobta őt az uttostre. Ott feküdt közvetlen a kerekek mellett. A lépcső majdnem elvágta, de két centi azért volt közte és a lépcső vasa közt s az első lépcső szerencsésen elhaladt mellette.

Halálos ijedségben feküdt a jeges köveken, akkor a második lépcsőn egy utas állott, a zsúfolt kocsin ott rekedt a lépcsőn, nem udott feliebb jutni.

Ez az utas ebben a villanásnyi időben zseniális ötletre jött: ledobta a lábát, hogy a kisiut ki-
 gurítja távolabb a villanyostól.

A kocsi még mindig tulgyorsan ment s ő ahogy a gyerek felé rugott, a rugás tulerős volt és rettentően megrugta a gyerek véknját.

Jani csak egy lábat látott és az iszonyu fájdalmat érezte, aztán elájult.

Imri valamit látott, hogy az öccse és a villa-
 nyos egymásnak mentek s megfordult és futott felé.

Ott találta Janit a földön. Már akkor emberek
 siettek le a járdáról a gyerek felé.

Jani letérdelt az öccse mellett, észre se vette,
 hogy fáj a térde.

— Mi az? Mi az? Mi van veled?
 De a gyerek nem szólt, fehéren feküdt és ájult volt.

Valaki felvette a fiúcskát az ölébe:
 — Kie ez?

— Mienk — szepegett Imrike.
 — Miféle gyerek ez?
 — Második... rendkívüli kiadás...
 Valaki nevetett.
 — No, ez elfogyott, ez a kiadás — mondta.
 — Hol laktok?
 — Itt az uccában.
 Egy munkásember a kariára vette át a gyereket:
 — Maid én hazaviszem.
 Már nagy csődület volt körülöttük. Mindenki megállott. A karácsonyi csomagokkal az asszonyok különösen sopánkodtak.
 — Elgázolta a villanyos.
 Öten is kísérték a kapuig a segélynyújtó em-
 bert.
 — Meg kellene az anyját büntetni — mondta valaki, de Imrike kísérté az öccsét. Felmentek a harmadik emeletre.
 — Anya, anya, baj van!
 Az anya elsápadva állott fel a géptől. Ilyenkor az anyák is felállanak a legsürgősebb munkától.
 Ágyat bontottak, a gyereket levetkezettették, lefektették.
 Mindenki rémült volt. Sirás sok.
 Csak éjjel tért magához a gyerek. Vízet itat-
 tak vele.
 — Mi történt, kisfiam?
 Janika gondolkozoat. Kis homlokát össze-
 huzta.
 — Az angyal.
 — Milyen angyal, szivem.
 — A mennyből leadta a lábát és megrugott.
 Az orvos csak most jött. Hatszor kellett men-
 ni az OTI-orvosért, de végre eljött.
 — Orvosság nem kell — mondta — nyugod-
 tan feküdjön a gyerek, ha belső sérülése nincs, ak-
 kor nem lesz baj... Pár nap mulva uira ott fog ug-
 rálni a villanyosra... Hogy nevelik maguk a gyere-
 küket!
 Mennyben egy angyal megtörölte a szemét.
 Erre volt rábizva a két gyerek, de elbámész-
 kodott a Belvárosban.

móricz

E nagy tervünk és célunk igazsága, szük-
 ségessége és fontossága át kell hogy hasson
 minden becsületes kisiparos, aki azt akarja,
 hogy hazánkban olyan kisipara legyen, mely a
 mainál jóval nagyobb iparostársadalomnak, je-
 lentékenyen jobb megélhetést biztosíthat. E
 nagy célunkat csak úgy érhetjük el, ha a me-
 levő különféle kisiparos-intézményeink mellé
 megteremtjük azt az új, de régi bevált típusú át-
 fogó szervezet, a kisipari szindikátusokat, me-
 lyeknek megalkotandó központi fő szerve hi-
 vatva lesz családtagként egybefogni az ország
 összes kisiparosát.

Gondoljatok a külföldi országok hatalmas
 és minden viharral dacolni tudó hasonló jellegű
 kisiparos-szerveire, melyek mérhetetlen értékű
 szolgálatot tesznek ottani iparostársainknak.

Ezért kérlek, a szent ünnepnapon foglal-
 kozzatok a mi nagy szervezkedési problé-
 mánkban, hogy mindenketeknél kialakulhasson
 az az egységes felfogás, mely a különböző apró
 érdekeket háttérbe szoritja és helyet ad ama
 nagy, egységes célnak, mely egyedül hivatott a
 kisipart olyan erő-tényezővé tenni, melyből ál-
 dás és boldogság származhatik minden kisipa-
 rosra.

Nem vitatható el, hogy e nagy, összefogó
 szerepre a beindított szakmai szindikátusi
 rendszer a legalkalmasabb, melyeknek egysé-
 ges keresztüvitelére vonatkozó terveim, sza-
 bályzatok alakjában a miniszterium előtt van-
 nak jóváhagyás céljából.

Ezeknek jóváhagyása után egy a szabály-
 zatot mint a szindikátusok alakításával kap-
 csolatos összes iratokat megküldöm a különféle
 ipari szervezeteknek, a különböző helységek iparos
 társadalmának, hogy azok birtokában, ha akar-
 ják, utánunk csinálják a szindikátusok megal-
 kítását s majd ezekből megalakíthassuk az ipa-
 rosság és a legfelsőbb hatóságok között álló és
 munkálkodó fő iparos-szervezet.

Iparostársaim! Töletek függ, hogy sorso-
 tok intézésébe hathatósan beleszóllhassatok,
 avagy azt rajtatok kívül állók intézzék.

En e nagy munkával kapcsolatos köteles-
 ségemet az ország kisipara és kisiparosai ér-
 dekében sok irányból jövő felkérés és megbí-
 zás alapján, megtettem és ha az évtizedeken
 át szerzett tapasztalataim és külföldi tanulmá-
 nyozásaimon alapuló, mindenben jó és meg-
 felelő és könnyen keresztülvihető terveim a ha-
 gyományos iparosközönyt és széthúzáson el-
 buknak, egy a magam részéről befejezetlen
 fogom tekinteni mindama közös és ipari jellegű
 tevékenységemet, melyet több mint egy negyed
 századon át annyi odaadással és eredménnyel
 végeztem, sohasem a magam, hanem a közös-
 ség javára.

Iparos-szindikátust az iparosságunk!

Az Aradi Közlöny számára írta:

Szabó Béni

Az új ipartörvény életbeléptetése óta má-
 sodszor érkezünk el a szeretet ünnepéhez. És
 mi kiknek oly kevés jut az ünneplésből, kiket
 könyörtelen módon hajt a kenyér- és más gon-
 dok tömege, e napokban egy rövid pihenőre
 megállunk és mélyebben elgondolkozunk ama
 kétezer éves igazságokról, melyek hirdetőjé-
 nek születését fogjuk pár nap mulva ünnepelni.

Gondterhes ünneplésünkbe azonban állandóan
 behalásog a nagyvilágban dúló legkülön-
 félebb harcok riasztó zaja, melyek közül mind
 halkabban hallatszának a mindenkit megváltó

krisztusi igazságok szava.

Éppen ezért kedves iparostársaim, igye-
 kezetek minél jobban kiépíteni az egymás kö-
 zött annyira szükséges egyetértést és igazi
 testvéri szeretetet. Keressétek az együttműkö-
 dés lehetőségét más nemzetiségű iparostársai-
 tokkal. Gondoljatok arra, hogy az a fontos
 kisipari pálya akkor lesz erős, biztos kenyeret
 és boldogságot nyújtó, ha közös erővel azt mi-
 nél tökéletesebbé fejlesztjük. Gondoljatok arra,
 hogy e nagy célt csak erős elhatározáson ala-
 puló, lankadatlan munkával tudjuk elérni.

NOR-COC

svájci sapka:

**a legolcsóbb,
 a legjobb,
 a legszebb.**

**Kapható minden jobb kötöttáru
 üzletben.**

Jóslás

Aradi Közlöny

Mérsen

A csillagjós a rozoga, Józsefvárosi bérház harmadik emeletén lakott kis, petroleumszagú lakásban, térképek és befőttes üvegek között. Ködben mentem hozzá, késő délután.

— Mit óhajt tudni? — kérdezte és köhögött. — Általánosát, vagy egyénit?

Lesütöttem szemem és szerényen feleltem, hogy látogatásom célja az olthatatlan érdeklődés, melyet az emberiség iránt érzek. A csillagjós pislogott és halgatott. Gyanakodva nézett rám. — „Mindenki így kezdi!” — ezt mondta kutató pillantása. — „Mindenki úgy viselkedik, mintha az emberiség sorsa édekelné, önzetlenül s végül mindenki elárulja önzését, jelét adja, hogy nem is kíváncsi Európa sorsára. Mindenki azzal kezdi, hogy mi lesz a világgal, s mindenki azzal végzi, hogy mi lesz velem? Szomorú!”

Leült a konyhaszékre s írásokkal, égi térképekkel, továbbá graham-kenyérmorzsákkal, üvegesékekkel és labdacsokat tartalmazó orvosságos tégelyekkel megrakott asztala fölé hajolt. Már elmúlt ötvenéves és gyomorbaajos volt. Talán ezért szemlélte bizonyos kétellyel az emberiség jövőjét. Írónt keresett elő és rajzolni kezdett.

— Az emberiség — mondotta oktató hangon, könnyedén — az új esztendőben is Uranus jegye alatt él majd. Már két esztendeje élünk Uranus jegyében. És még két esztendeig tart, amíg Uranus áthalad a Bika jegyének első negyedén. Kérem szíves figyelmét. Ez a csillagkép megismétlődik minden nyolcvannégy esztendőben. Napoleon 1769-ben született. Kétszer nyolcvannégy esztendő múlt el azóta. Az új esztendő, ez a harmadszor nyolcvannegyedik szakasz Napoleon születése óta, jelentős és válságos. Az elmúlt esztendőben, ősszel, történt valami, aminek világraszóló jelentőségét tavaszra már érezni fogjuk. Olyan egyéniség bontakozott ki, amilyent keveset ismert eddig a világ. Hatalmas egyéniség lesz és kezébe veszi a világ sorsának intézését. Az emberek megtérnek majd hozzá és hisznek benne. Sok eső is lesz. Egy európai ország súlyos belső válságon vészelt át, s két másik európai országot háború fenyeget. De aratás után minden jóra fordul. Ez a jel itt, — tessék közelebb jönni, — csalhatatlanul mutatja, hogy még tavasz előtt megszünik egy ezeréves, távolkeleti birodalom. Az év első negyedében a Nap a Kos jegybe lép s ez az időszak tele lesz félreértéssel és félelemmel. A Kos jegye nem jó Kinának, ezzel szemben jó a skandináv államoknak. Az új negyedben lesz gazdasági válság, de az év vége felé, Uranus hatása alatt, ez a válság enyhül. Egyesek sok pénzt keresnek majd. Hol? — kérdi Ön. Megmondom: Jáva szigetén. Jegyeztesse?...

— Messze van — mondtam szomorúan.

Vállat vont. Ivott néhány korty citromos vizet és lenyelt egy sárga labdacso. Most látam csak, a petroleumlámpa fényében, hogy már több napja nem beretváltkozott. Vastag, szürke, kötött zubbonyt viselt s kezeit dörzsölte, mintha mindegyre fázna. A magány, az öregedés és a reménytelenség áradt el körülötte. Csillagképek fölé hajolt, ismerte a jövendő titkait, tudta, mikor született Gandhi és mikor lesz vége Ausztráliának. Okos és csalhatatlan tanácsaival elegánsan tudott segíteni népeken és földrészeken. Csak — ezt meg én éreztem csalhatatlanul — önmagán nem tudott segíteni. Beretváltatlan állat dörzsölte és gyanakodva nézett rám.

— Hisz Ön a csillagjóslásban? — kérdezte váratlanul.

— Mert ha nem hisz — folytatta s a lámpa fiistós fényébe nézett — az sem baj. A csillagjóslás számképletetekre épített, hideg és vitathatatlan tudomány. Először, az asszirok, babilo-

niaiak és egyiptomiak, évezredekre megjósolták az emberiség sorsát. Nekik még tornyaik voltak, ahová felmásztak és onnan kémlelték az eget. Én már beérem ezzel a lakással is, a harmadik emeleten. Az ég itt is közel van az emberhez. Az ég egy kissé bennünk van, — mondta halkan — bennünk is van, az összes csillagokkal. Csak oda kell figyelni. Az általános hat pengő, az egyéni tíz pengő — mondta meglepő átmenettel.

— Miért? — kérdeztem.

— Mert az egyénit könnyebb ellenőrizni. Tessék idefigyelni. Mikor született Ön? Áprilisban? Az egyének, akik március tizenharmadika és április tizenkettedike között, tehát a Kos jegyében születtek, általában szenvedélyesek és vérmesek, hirtelen haragosak és hamar megbékülnek. Lovaglás nem jó Önnek. Általában, lovakra és lázas betegségekre vigyázzon. A vadászat sem jó Önnek. Legokosabb, ha vesz egy halászbótot. Ön az erőszakos halálnemek egyikében fog elpusztulni, de nem rögtön. Teherhordó állatoknak közelébe se menjen. Juliusban és augusztusban, az oroszán jegyében, Ön könnyelműen megígér majd valamit egy barna hölgynek, de ezt az ígéretét október vége felé, mikor a Nap a Skorpió jegybe lép, keservesen megbánja. Az év első negyedében, a holdfogyatkozás vége felé, egy kopasz ember üzleti terveivel hitegeti Önt és megkecsegteti egy tengerentúli utazás lehetőségével.

A legkellemesebb meglepetés.

A figyelmes férj azon gondolkodik, hogy az ünnepekre mi a legmegfelelőbb ajándék felesége számára. Ő az újnak, váratlanul fog legjobban örülni.

A legkellemesebb meglepetés egy üveg „Noël-Noël” kölnivíz, amely a legdivatósabb, — „en vogue” — illata előkelő, diszkrét és mégis vonzó.

Legrain
noël-noël

EREDETI KÉSZÍTMÉNY —
EREDETI CSOMAGOLÁSBAN

Ez a kopasz ember az Ön rossz szelleme lesz; de néhány héttel később, decemberben, mikor a Nyilas jegybe fordul a világ, minden jóra fordul. Ne egyen soha túl zsíros ételeket. Az összefüggések áttekinthetők, — mondta élénkebben és térképei fölé hajolt. — Ami Kinának rossz lesz az új esztendőben, az Önnek határozottan jó lesz. Oroszországot súlyos belső válságok rázkódtatják meg, de Ön tavasszal lefogy három kilót és jobban érzi magát. Mert minden összefügg! — mondotta halkan. — Elhiszi?

— Elhiszem, — mondtam csendesen.

Csakugyan elhittem. Ha elhiszem a valóságot, amely valószínűtlen és megmagyarázhatatlan, miért ne higyjem el a jövőt? Minden élet tele van barna nőekkel és kopasz emberekkel, gyomorrontással és kis utazásokkal, melyek döntő jelentőségűek. Megtanultam, hogy estéről reggelre kifordulhat sarkaiból a világ. Egyik ismerősöm reggel megkapart térdén egy, kis pattanást és három nap múlva meghalt, vérmérgezésben. József három év előtt, csütörtök reggel, növényesöt akart vásárolni egy, belvárosi üzletben, de a Kaplony-ucca egyik kirakata előtt találkozott Arankával s másfél évvel később mindketten kinyitották a légmentesen eldugaszolt konyhában a gázcsapot. A Nap akkor a Szűz jegyében állott s tele volt foltokkal. Ugyanakkor négyszázmillió ember élt Kinában, akik nem tudtak Józsefről és Arankáról,

Üzletfelosztás előtt már most rendkívüli lezárt áron árusítom a raktáron lévő árukat. babák, babakocsik, hintalovak, biciklik, autók és más játékaruk, valamint gyermekkoscsik, gyermekszékek, iskolapadok, hegedűk, stb., bőröndök, utikészletek, női ridikülök, pénztárcák, nagy választékban **Hegedűs Gyula cégnél, Aradon.**

Zsák, zsinor, kötél, ponyva, tömlő,
kender, len- és juta-gyártmányok

Kókusz-szőnyeg, láb örlő

grádli, butorszövet, plüss, atrik, butorrugó és
mindentéle kárpitos-kellékek

Ajánljuk versenyen felülálló

**géphajtó és tömitő-köteleinket,
malom és transport-hevedereinket**

Schönberger és Grünstein R. T.

A R A D, (Uj Neuman-ház)

EREDETI KÖZLEMÉNY

**Az első üveg „Gastro D.” után
teljesen gyógyultnak érzem magam**

és nagyon köszönöm Önöknek, hogy megismerhettem ezt a gyógyszert, amellyel a szenvedők visszakaphatják egészségüket és életkedvüket. Teljes tisztelettel Tóth István, Sf. Paul. jud. Arad p. u. Sofronia”.

A köszönő-levelek százait kapjuk az ország minden részéből, amelyekben lelkesedéssel beszélnek a GASTRO D csodálatos és gyors gyógyító hatásáról a gyomor és bélbajok összes esetében. Orvosok is ajánlják.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lel utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

semmit. Csak a csillagjós érti az ilyen összefüggéseket, az egyéni és az általános hatásait és vonzásait. Holnap délből megyek az uccán, a Vége csillagképének jegyében, s egyszerre megértem, miért élek, mi a sorsom, miért szült anyám s miért kell egyidő múlva, bizonytalan ideig, a földben feküdnöm, fejem fölött keresztel és virágokkal. A csillag, amelyen élek, tartja a rokonságot a csillagokkal, melyeknek jegyében vándorlunk a világűrön át.

— Az új esztendőben — mondotta halkán a csillagjós — az emberek nagyobb tömege szegény lesz. Sokan elpusztulnak majd szivbajban, rákban és tüdővészben. Németországban és Afganisztánban több ember öngyilkos lesz. Az élet forr és bugyborékol az új esztendőben is, mindenütt, ahol emberek élnek; látszólag céltalanul. De a csillagok tudják, mire vezetnek? Kos jegyében is akadnak egyesek, akik boldogok lesznek. A csillagjósítás megmutatja a jövőt, csalhatatlanul; de az egyén jól teszi, ha vigyáz, a csillagoktól függetlenül, testi egészségére, ápolja üzleti összeköttetéseit, télvíz idején meleg télikabátot ölt és sárcipőt huz. Végzetünk meg van írva a csillagokban; de nem kell önkényesen sietni feléje. Már három év előtt megmondtam, hogy Mandzsuriában baj lesz — mondotta kissé hangosabban, szenvedélyesen, — nem hallgattak rám. Egy pénzügyi számtisztet figyelmeztettem, hogy ne fűrődjön télen a folyóban. Vétett a csillagok tanácsa ellen, tüdőgyulladást kapott és meghalt. Az emberek csökönyösek, s az új esztendőben is, mint a régiben, vakon és elszántan rohannak sorsuk elé. Az emberi szenvedéllyel, önkénnyel és korlátoltsággal szemben a csillagjós is tehetetlen, — mondta fáradtan és rosszkedvűen.

— Nyolc pengőt kérek, — mondta aztán. — Mindent összefoglalva, az új esztendő nem hozza meg az európai népek kibékülését, de talán kibékül. Ön a barna hölgyvel. Roosevelt megvalósítja tervei egy részét, de Ön vigyázzon, mikor pénzt vált a trafikban. Az év második szakában Nagy-Britannia talán boldog és elégedett lesz; de könnyen lehet, hogy Ön ugyanakkor nem lesz boldog, sem elégedett. Vigyázzon a ködre, a sikos járdára s Japán és Oroszország viszonyára. Sorsunk meg van írva a csillagokban — mondta halkán, csaknem szemérmesen. — de azért nem árt időnkint elmenni egy jó belgyógyászhoz.

S lehajtotta a fejét; mint aki mindent tud s bölcsessége birtokában egy kissé szégyelli magát.

Márai Sándor

Furcsa, de éppen

az aradiak nem tesznek semmit Aradért!

Az »Aradért!«-mozgalom állandó városi vezértitkárának feltűnéstkeltő vallomása arról, hogy

- 1) mit kellene tenni — és
- 2) miért nem tesznek semmit?

Az ajtón, ahol becsengetek, névjegy, rajta a következő felírás:

Dr. PETRILA IOAN
avocat

A név jólismert Arad közönsége előtt. Hordozója több mint négy esztendeje, tehát amióta a liberális-párt uralmon van, tagja a város átmeneti-bizottságának és mint ilyen, tevékeny szerepet visz a városi közigazgatás irányításában. Szerény, halkszavú ember, akinek van ügyvédi foglalkozásán és átmeneti-bizottsági tagságán kívül még egy minősége, amelyről sokan megfeledkeztek, azt is mondhatnánk: az egész város megfélemlített.

Ő az »Aradért!«-mozgalom és az »Aradért!«-bizottság titkára.

„HOL VAN AZ A NYAR? ...

„Aradért!«-mozgalom.

Két esztendeje is elmúlt annak, hogy ez a fogalom varázserővel közszájon forgott és hogy egy nyári délután a városháza nagytermében megalakult az »Aradért!«-bizottság. A város különböző rétegeinek képviselőit hívták meg erre az ülésre, főképpen azonban gazdasági szakembereket, hogy döntsenek afelől, melyek lennének azok a teendők, amelyek ennek a hanyatlásnak induló városnak fejlődését, elevebbé életirányba való bekapcsolódását segíthetnék elő.

A lelkesedésnek ezen a nyári délutánján határozták el, hogy állandó »Aradért!«-bizottságot létesítsenek és ennek a mozgalomnak titkárává dr. Petrila Ioant választották meg.

A cél tehát, amiért most Petrila dr.-t felkeresem, a következő:

Érkeztek-e hozzá, mint az »Aradért!«-mozgalom titkárához javaslatok, előterjesztések, melyek azok és ha nem jöttek: mi ennek a magyarázata? Hogyan alakult az elmúlt esztendő során az »Aradért!«-mozgalom és ennek a városnak polgárai felhasználták-e az alkalmat, hogy létezik egy fórum, amely ennek a mozgalomnak sorsát intézi: felkeresték-e ötleteikkel, javaslataikkal ennek a mozgalomnak titkárákat: dr. Petrila Ioant?

Ezek azok a kérdések, amelyekről beszélünk és Petrila dr. ezekre a következőképpen válaszol:

— Bár annakidején a sajtóban megjelent, hogy az »Aradért!«-mozgalom titkárát kapott, engem tit-

kári minőségemben senki sem keresett fel, senki az aradiak közül javaslatokat, ötleteket nem terjesztett elő, holott ennek a tisztségnek létesítése éppen azt a célt szolgálta, hogy mintegy gyűjtő-csatornája legyen azoknak a kívánságoknak, elgondolásoknak, amelyek megvalósítása hozzájárulhatna ennek a városnak fejlődéséhez.

HA MOHAMED NEM MEGY A HEGYHEZ...

— Természetes azonban, hogy az én feladatom nem merülhetett ki abban, hogy várom — a jelek szerint, hiába — az előterjesztendő javaslatokat. Átmeneti-bizottsági tagi minőségemben a Cotioiu dr. elnök ur által megszabott munkaterv keretében igyekeztem szolgálni a város érdekeit, másrészt pedig alapos tanulmány tárgyává tettem mindazokat a kérdéseket, amelyekkel ennek a mozgalomnak titkáráként kötelességyszerűen foglalkoznom kellett. Ezért — ha Mohamed nem megy a hegyhez, hát a hegy megy Mohamedhez elve alapján — néhány szóval meg kívánom világítani az említett kérdéseket abban a reményben, hogy fel tudom kelteni az érdeklődést és Aradváros lakói gyakorlati erőt igyekeznek majd adni az »Aradért!«-mozgalomnak és megkeresik annak vezetőségével az érintkezést.

MILLIÓK, AMELYEKET ELŐ KELL TEREMTENI

— Ha a városvezetést az »Aradért!«-mozgalom szempontjából nézzük, mindenekelőtt ezt a kérdést kell feltennünk: Milyen lehetőségeket biztosít a városi költségvetés új intézmények létesítésére, beruházásokra, tehát olyan munkálatokra, amelyek ténylegesen a város fejlődését jelentenék és vonnák maguk után? A válasz egyszerű: A jelenlegi költségvetési keretek csak a városi közigazgatás lebonyolítására, a mulhatatlanul szükséges javításokra, pótlások keresztülvételére alkalmas, de semmiesetre sem arra, hogy valami újat teremtsünk. Pedig feladat van éppen elég. Hogy mást ne említsek: az új uccák csatornázása.

— Mi tehát a teendő? Mindenekelőtt szaporítani kell a városi bevételeket, másrészt pedig kölcsönhöz kell folyamodni, amit viszont csak a választott tanács tehet meg. Ha a város költségvetésének emeléséről hallunk, természetesen ezt azonnal az illetékek emelésével hozzuk összefüggésbe, holott lényegesebb emelés nélkül számításom szerint évi három millió leiel gyarapíthatnánk a város bevételeit. Hogyan? Szem előtt kell tartanunk,

SGA hagyományos tornász-táncestély január 23, a Central-ban

A. VERBOS SIFII

Fabrica de Mobile

ARAD, Bul. Regina Maria 15.

VERBOS A. és FIAI

Butorgyár Arad.

A. VERBOS & SÖHNE

Möbelfabrik Arad.

Fondat: 1867. Alapítotott: 1867.

Gegründet: 1867.

hogy Arad lakosságának egyes rétegei jelentős előnyöket élveznek más városok lakóival szemben. Ezek közé tartoznak elsősorban azok, akiknek Arad határában van földjük és, akik ezekért a földekért Aradvárosának holdanként 10 lei illetéket fizetnek. Ugyanekkor ez az illeték például Curti ci—Kürtösön 120 lei, más községekben pedig eléri a 160 leit is. Ennek az illetéknek méltányos emeléséből évi egymilliót teremthetnénk elő.

— Másik megoldásra váró kérdés a városi adókövetés racionalizálása, arányosítása, mert nálunk is az a helyzet, ami egyes egyházközségeknél: egyesek talán teherbíróképességükön felül fizetnek, viszont mások, akik bírnák, nem veszik ki jövedelmük és vagyonuk arányában részüket a városi teherviselésből. Az arányosítás 2 millió lei többletet biztosítana és az így előteremtett 3 millió leiből már lehetne némi beruházást is eszközölni, elsősorban pedig megkezdi az uthalózat gyökeres megjavítását. Az arányosítás keresztülvitelének előtanulmányai már folynak és a városi pénzügyi szolgálat Timișoara—Temesváron tanulmányozza a követés ottani módozatait.

HOMOKBANYÁSZÁS A FOLYÓBÓL ÉS CSEREÜZLET TIMIȘOARA—TEMESVARRAL

— Külvárosi uccáink helyzetének megjavításához nagymértékben hozzájárulna, ha meg tudnánk kezdeni a homokbányászt a Mureș—Marosból. Ez egyébként Coșoiu dr. ur programjának egyik pontja. Ehez megfelelő gép kellene, amelynek ára megközelíti a másfél millió leit. Mihelyt a homokbányászt megkezdjük, a kevésbé forgalmas uccák homokkal és kavicsal való feltöltésére sor kerülhetne, másrészt pedig homokot szállíthatnánk Timișoara—Temesvárra, amely ennek ellenében készséggel adná nekünk az uccaburkoláshoz szükséges követ, mert a szomszédos városnak nincs homokja. Ennek a csereüzletnek segítségével olcsó áron oldhatnánk meg az uccajavítás kérdését és néhány év alatt az aradi uccák 50 százalékát rendezhetővé tehetnénk. Általában megállapítható, hogy a jelenlegi nagyobb forgalom mellett sok helyen az aszfalt már nem felel meg és ezt követ-

kel kellene pótolni annál is inkább, mert az aszfaltos ut javítása rendkívül drága. Mi sem jellemzi ezt jobban, mint az a körülmény, hogy a város költségvetésében szereplő 5,300.000 leies utalapból 2 millió lei aszfaltjavításra megy.

MODERN STRAND, MEZŐGAZDASÁGI AKADEMIA, EXPORT-VÁGÓHID

— És a kölcsönöket mire fordítanák?

— Mindenekelőtt a strand modernizálása céljaira kellene kölcsönt felvenni, annál is inkább, mert ennek törlesztése lenne legkönnyebb, mivel a strand növekedő jövedelmei a törlesztéseket fedeznék. Másrészt pedig azért is, mert mihelyt modernebb, impozásabb a strandunk, megkapjuk a fürdőváros jellegét, amely jelentősen emelné ugy a város, mint a lakosság jövedelmeit. Erre a célra 3 millió leies kölcsönre lenne szükség. Kölcsön kellene a csatornahálózat kibővítéséhez, viszont kölcsön nélkül valószínűleg meg az export-vágóhidat, amelynek tervrajzára már ki is irtuk a pályázatot. A költségek előteremtéséhez elégséges az, ha a vágóhídi illetéket kilogrammonként egy leiel fel emeli a város. Szorosan az „Aradért”-mozgalom kereteibe tartozik az a cél, amelynek érdekében Coșoiu dr. ur a kezdőlépéseket már meg is tette és pedig az, hogy Arad mezőgazdasági akadémiát kapjon.

— Volt az „Aradért”-bizottságnak egy határozata, amelynek értelmében kedvezményeket biztosít az ujonnan alakulandó iparvállalatoknak?

— Ugy van. Ezt a kedvezményt eddig csak aradi vállalatok vették igénybe kibővítésükkor. Más városokból vállalkozók nem jöttek Aradra. Ebből a körülményből is azt a tanulságot vonhatjuk le,

hogy mi, aradiak elsősorban a magunk erejére vagyunk utalva. Sokat, nagyon sokat panaszkodunk. De, ha felismerjük a szükségességeket, az áldozatoktól sem szabad visszariadnunk. A helyes és természetes talán mégis csak az lenne, hogy az „Aradért”-mozgalomból elsősorban mi vegyük ki részünket. Ez a mozgalom nem csak a mi érdekünkben való, de a miénk is legyen.

A beszélgetés most visszatér a kiinduló pont-hoz.

— Hogy mi a magyarázata annak, hogy senki sem vett tudomást arról, hogy ennek a mozgalomnak titkára van, akit ötletekkel, javaslatokkal, elgondolásokkal fel lehet keresni? — teszi fel szinte önmagának a kérdést Petrița dr. — Ezen sokat lehetne vitatkozni. Mondhatnám egyszerűen azt is: tipikusan aradi jelenség. Panaszkodunk, de amikor a panaszkodóknak gyakorlati megoldásokkal kellene előállniuk, elhallgatnak. Én azonban a helyzetet más szempontból akarom nézni. Arról szeretnék beszélni, hogy miképpen kellene lenni. Az „Aradért” mozgalom egyetlen titkárával, aklnek ebbeli minőségét jóformán észre sem vették, nem mentünk sokra. Én ezt a titkári címet szívesen átadom, de nem egy embernek, mert talán az sem viselné szerencsésebben, mint én, hanem Aradváros minden polgárának. Mindenki, aki ennek a városnak falai között él, tekintse magát az „Aradért” mozgalom titkárának, váljon nemcsak szószólójává, de tevékeny munkássá vá az ügynek és ne feledje, hogy ez a mozgalom nemcsak Aradért indult, hanem öreite is, minden egyes emberért, aki odateheti neve mellé ezt a bürokratikus és hivatalosan hangzó, de mégis mindennapi élete keretét jelentő jelzőt: aradi lakos.

MOLNAR TIBOR

Karácsonyi vendég

Ezüst ragyog a szép sima haján,
vendégünk ma az édesanyám.

Hat éve halott. Ma mégis vendég,
kimenőt adott ma néki az ég.

Égi hintón jött, dehogyan is gyalog,
nótázva kísérték vidám angyalok.

Szép angyalleány és angyallegény,
de boldog is most az anyám, szegény.

Mosolyogva köszön, mellém leül,
kettőnknek a legényangyal hegedül.

Fáradt kezem mozdul az abroszon,
anyám kezét lassan megsimogatom.

Piros gyűrűje a sápadt kezén,
mondta: egyszer a tied lesz legény.

Ünnepi teríték, nemes porcellán,
majd mingyárt terítünk neked is anyám.

Ugy, ahogy régen nekünk terítettél,
ünnep aszfalára mindent elénk tettél.

Kalácsot, mézet, aranydióbelet,
mikor összebujtunk mindnyájan veled.

Otthon, Most itt a párom, a két gyerek,
áldja meg őket sovány kezed.

És ints az angyalnak, huzza csak, huzza,
szólj a másoknak, van-e égi ruzsza?

Hogy tesse ki szívünket piros vidámra,
dobjon csillagot a karácsonyánkra.

Történnék velünk csoda most hirtelen,
legyen valóság a szent rejtelen.

Legyen a kedvünk ficánkoló pisztráng,
hulljon le rólunk a szorító gondistráng.

Legyünk igazán, de nagyon boldogok,
Anyám, én most is a kislád vagyok.

Boros István

„LANZI” gépjárművilághírű gépei:
Lanzbuldog, aratógépek,
boronálógépek, a Rud-Sack cég vetőgépei,
megtisztítógépek, Petko, Röber-gyár gépei.
Heid cég trieur-jei. Med gago-daráló gépek, Busan-
Dieselmotorok, te tefölözög-pek.
Képviselet Banat es Aradul Nou részére:
Schadt Péter
ARADUL NOU, Regele Ferdinand 75.

Döröspecsenye- és szopós-malac legolcsóbban: **CZMOR** cégénél,
Str. Meşianu 3.

Székrekedésnél
AMIC
Biztosan meghajtja

**A NÁTHALÁZT
HÜLÉST ÉS
FEJFÁJÁST**

A MI KORTÁRSAINK

Próbus

Ök és mi: valamennyien együtt vagyunk és együtt élünk, napról-napra. Csaknem mindennap találkozunk velük, köszönünk, vagy nemköszönünk egymásnak, közös ügyeink, dolgaink vannak, egy véleményen vagyunk velük, vagy éppen az ellenkezően és végzetlenül megszoktuk, esetleg meg is untuk egymást annyira, hogy eszünkbe sem jutnak, ha történetesen nem látjuk őket, nincs dolgunk velük, vagy éppen — bajunk. Ezeren és ezereken vannak, vagyunk, típusok az élet nagy pánoptikumában és bár mindennap seregszemlét csinálunk magunk között, sohasem jut eszünkbe, hogy egyszer is egyenként, típusokként vizsgáljuk meg őket, magunkat: tulajdonképpen kik is ők, kik is vagyunk...?

Ök, a kortársaink. Mindegyik végzi a maga dolgát, ahová az élet véletlenei sodorták. Mert ki születik például kémményseprőnek...? Vagy rendőrnék? Taxisofőrnek, vagy szemetesnek...? És ki tudná megmondani, mi minden is van bennük eltemetve, ezer egyéni vágy és bánat, öröm és szomorúság között...?

Próbáltuk megvallani őket, egynehányukat, amint szembe löttek velünk a hétköznap uccáján. Az eredményt „KORTÁRSAINK” című kis cikkekünkben találja az olvasó. Ilyenek ők a karácsony-ünnep megenyhült és engesztelő világításában: ilyenek vagyunk, kortársak, 1937. karácsonyán. Emberek, kik mindig másra vágunk, mint amink van és amit csinálunk.

A kereskedő

— Mi szeretnék lenni...? Hehe. Hát — levell béka. Vagy legálabb is meteorológus . . . .

— Hogyhogy?

— Mit magyarázzak magának...? Hát nem érti...? Nem látja...? A tavasszal sikerült egy kis pénzt felhajtani. Rátábláztuk a házra, az összes rokonság garanciát vállalt, a bank végre nagynehezen kiadta. Uram, husz éve áll a cég a piacon, de az a váltó, gy nézett ki a hátán, mint egy hosszabb elbeszélő-költemény, annyi minden volt rá írva.

— Nade nem erről van szó. Beszereztem a nyári árut. Nyár helyett enyhe tél jött, kutya se

Weisz István

uriszabó
Strada Eminescu No. 15.

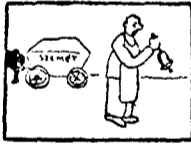
Kiváló
frakk- és smokingi
szabás.
Szolid árak.

vásárolt nyári holmít. Eladtam husz százalékos veszteséggel az egész áruhalmazt és őszi holmít vettem. Az őszi helyett füledt nyarat kaptunk, mint tudja jól. Egye fene, mondotta nőm öngyűlösgé, majd a télen, karácsonyra behoztuk. Na. Közben jöttek az esedékességek és az őszi árut már eladtam negyvenszázalékos veszteséggel, hogy a váltókat rendezhessem. Ami maradt, abból csináltuk a szenzációs karácsonyi, téli kirakatot. Hát az megvan, de, — kérdem tisztelettel. — hol a tél, a kis telecske, a kutyafejét neki...? Sehöl. Tavasz van uram, annak rendje módja szerint... s a kutya se vásárolt téli árut.

— Ahá, — mondtuk észbekanva, — szóval ezért szeretne levell-béke lenni, az időjárásért, nem...?

— Mondjuk. De ne feledje el, kedves Szerkesztő ur, hogy adót se fizet, hehe... És az se éppen kutya.

A szemetes

A szemetesládák és a kis cseledeknek egyformán csengettűs angyala ő. Csak szárnyai nincsenek. Helyettük zsákkötényt visel, lógó bajuszokkal és a tömjénillat helyett enyhe cujka-illatok lebegik körül.

— Naiszen tudnék én jobb mesterséget is magamnak, annyi szent. Dehát valakinek ezt is kell csinálni, igaz-e...?

— De mennyre. Már a rómaiak idejében is, — mondjuk neki, de éppen egy nagy szemetesládát ürit be a kopott zöld kocsiá és tanácsosabb befogni minden szem. szájs és főleg orrnyílást. A szemetes a bölcsök nyugalmával végzi munkáját, sőt még arra is van ideje, hogy egy férfiasat csipjen az egyik sikongó konyhatündér gömbölyűbb felébe.

— Szóval, úgy látom, maga az egyetlen, aki meg van elégedve a foglalkozásával.

Diszkrétan ránt egyet a láthatatlan nadrágszíjlon s aztán megfontoltan felel:

— Nono, hát azt éppen nem mondtam. Mert nézze az ur: tulajdonképpen mégis csak gusztustalan mesterség ez kérem tisztelettel... A gazdáé a pénz és miénk a szemét. Mikor fogok én házat építeni ebből...? Soha. De a naccságák székirungia, — így mondja, — az a miénk. Hogy mért nem járunk mindennap kétszer, hogy mért nem seperjük ki az udvart, mért csengettünk, vagy mért nem csengettünk, mért drága a fuvar és mért nem olcsóbb és egyáltalán... Még nekik van képük szájalni, mintha nem tudnám, ki kicsoda.

— Hogyhogy...?

— A szemétből kérem. Mert a szemét az nagy árulkodó. Látni belőle, ki mit eszik, mit olvas, hogyan él. Hajaj, ha a szemét beszélni tudna. Na, szerünk...

Ez már a lovaknak szól. S a zöld, kopott, nehézillatú fogat továbbdűcög egy házzal. Mindig csak eggyel, sohasem többel Rémes.

Férfiszövetek

nagy választékban

Czégka-nál

Bulevardul Regina Maria 8.

A „szurkoló”

„Civilben” borbély és miatalt borotvál, így könnyít szívéen:

— Nem lehet ezt idegekkel bírni, kérem. Az ember hétközben alig várja azt a vasárnapot, hogy kimehessen a szabadba, a sporttelepre, a futballmérkőzésre és láthassa csapatát, amint nemes vetélkedésben győzi le ellenfelét. Erre mi történik, kérem?! Eljön az a vasárnap, az ember drága pénzen megváltja a jegyét — számozott tagállót — és várja a játékot. A legtöbbszor azonban hiába várja. Kijönnek a csapatok, eltelik az kétszer 45 perc, de a játék, az „fiatal”

— Az a Praszler úgy nyul a labdához mint egy gróinó, amikor a bárónak kézcsókra nyújtja a kezét, az a Szaniszló a sok testcselével végül is becsapja önmagát és elveszi saját magától a labdát, az a Sadovski pedig az obligát potyagól nélkül már nem is tud védeni! Nem is beszéllek arról a Bujbasról, aki úgy össze-vissza nyargal a pályán, hogy néha még a saját helyén is látható, sem Szabó Béláról, aki rendszeren a mérkőzés 85-ik percében lendül formába, vagy Pernekiról, aki addig cselezget, míg a szél össze nem kuszálja a lábait. Nem szólok a Lébről sem, akit akkor szoktam észrevenni amikor a csapat kimegy a pályára és lejön a pályáról, vagy Batrinról, akinek zugó bombái a fellegeket ostromolják.

— Az ember a pénzért csak bosszankodhat és éppen ezért eltökélt szándékom, hogy nem megyek többé futballmeccsre!...

— Tessék már mondani azért, — soká tart a téli szünet?..

— Tessék már mondani azért, — soká tart a téli szünet?..

A nóstás

Nem igazgató, sőt még csak nem is főnök, hanem mindössze levélkézbesítő havi 2200-ért. Amikor megtudja, hogy interjúról van szó, felcsillanó szemmel kérdezi: mikor közöljük le a nyilatkozatot.

— Karácsonykor, — jegyzi meg, — az korán van, de nem baj. Addig talán nem felejtik el.

— Mit? — kérdezzük kissé értetlenül.

— Hát amit mondok.

— Na és mit mond?

— Tessék úgyesen megírni, hogy mindenki megértse, akinek mi levelet vittünk, hogy már a tavaly is tilos volt a postai alkalmazottaknak boldog újévet kívánni.

— Hogy-hogy?

— Megtiltották Bucarestből.

— Hogy boldog újévet kívánjanak?

— Igen.

— Dehát miért tiltották meg?

— Hogy a közönség ne adakozzon.

— Tehát az adakozás tilos?

— Nem az adakozás, hanem a b. u. é. k. Mert az úgy volt, hogy azt mi minden esztendőben ki-

nyomattuk, odaadtuk a közönségnek és locsított egy pár lej. Kitől husz, kitől ötven, cégektől még száz is.

— Most már értem, de miért irjam én ezt meg.

Hogy ne adjanak semmit?

— Dehogyan is azért. Azért írja meg, hogy adjanak. Azt írja meg, hogy ne várjanak az idén

Közismert tény

hogy

olcsón jót vásárolni

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruházában lehet

Str. Bratianu 2.

Tegyen ön is egy kisérletet

Speciál géppel varrott

pehely - paplan

egyedüli készítője

M é d e r

Str. Badea Cartan Nr. 33.

Ugyszintén vatta-paplan
és matrac készítő.

b. u. é. k.-cédulát. Ivet se várjanak. Azt se várják, hogy szóval mondjuk. Mert hát nem szabad. Rendelet jött rá Bucurestiből. De azért adjanak a szegény levélhordónak, aki egész évbe csak jár. A párzes, meg a táviratos évközben is kap, mi csak utókor. Hát most már ezt a kis remunerációt is elveszték tőlünk? Ugye, nem igazság? Ezt tessék megírni.

— Jó, megírom, de mondja meg, mit csinálna, ha a férj nagy szerencse érné?

— Ujévig megmaradnék levélhordónak, hátha nem tartja be a közönség a bucarestii rendeletet. Aztán elmennék hatókros gazdáknak Zimandra. Meri odavaló vagyok.

A mi rendőrünk

idézéseket, rendeleteket és leveleket kézbesít. Fájos lábát nehezen huzza maga után, egyenruhája kikopott és amikor valahol a külvárosi nagy sárban bandukol elfordul, ha a járdán karikázó

beklistát lát. Ilyenkor lemondóan legyint, túl van már azon, hogy éber szemmel figyelje, mikor követ el kihágást a közönség.

— Már közel tíz éve hordom ki az idézéseket, rendeleteket, fontos leveleket, — mondja és hangjában rezignátság érezhető. — Régen volt, amikor a szolgálatot teljesítettem valamelyik sarkon, régen volt, amikor éjszakai razián vettem részt a külvárosban. Ismertem minden zsebmetszőt s ha a komiszár urak nem emlékeztek valamire, a nyilvántartó nélkül is elmondtam egy-egy tolvaj szemleírását.

— Az éjszakai raziákról, a sarkokról, ahol szolgálatot teljesítettem az egyik középület elé kerültem. Innen emeltek ki, hogy megbizzanak a kézbesítéssel. A lábam már nehezen bírja, de azért reggeltől estig az uccákat járom. Ehhezis kell érzék kérem az idézéseket kézbesíteni. Legtöbb helyen letagadják, hogy otthon van-e az akit megidéztek. A törvény elé senki sem megy szívesen. Tudom mikor kell megmagyarázni, hogy miről is van szó, tudom mikor kell erővel lenni, tudom mikor kell az aítóra szögezni az idézést. Nem könnyű dolog az én mesterségem.

— Azt hiszem, ha nem lennék rendőr — postás szeretnék lenni. Pénzes postás. Akkor, ha jövök, mindig csak örülnének nekem.

A házmester

Nagy bérházban végzi nehéz feladatát. Tenyérnyi lakása tiszta, rendez. Van itt minden: szoba, konyha, spájk, szép virágváza, szép asszony, sőt még szőnyeg is. Fekete alapon fényes ezüst „házi áldás, amely szől képpen:

— „Hol hit, ott szeretet, hol szeretet, ott béke, hol béke, ott áldás, hol áldás, ott Isten, hol Isten, ott szükség nincsen”.

— A háziur meg van elégedve velem. — mondja, — mert sok mindenhez értek. Voltam én kérem kovács, voltam lakatos, értem a vízvezeték, egy kicsit a villany is. Miért ne volnék megelégedve a sorsommal? A kapunyitás jó is, meg rossz is. Jó, mert haszon van belőle, de hát sokszor kell kimenni. Ezt úgy osztottuk be, hogy éjfélig az asszony megy ki, éjfélt után én. Nem tökéletes beosztás ez sem, mert sohasem tudjuk, mi-

Gyapjufonalak nagy választékban, kézimunkák, pamut fonalak, rövidárúk kaphatók

Scherhag cégnél

ARAD Str. Eminescu 20-22.

kor zavarnak meg. De hát legfeljebb vár a lakó, igaz-e?

— Aztán más baj is van. Rosszul esik ilyenkor télen az éccakai kimenés. Ezen is segítettem valahogy. Nem mezitláb alszom, hanem harisnyában. Jó meleg gyapjúharisnya: falusi szövés, egy sváb asszonytól vettem. Egyet lépek, kint vagyok az ágyból, odase nézek, a papucs a lábamon, felkanyaritom a kabátot és már mehetek is a cseppetviszóra. Meg se kottyán a csipős éccakai levegő.

— Hogy mi szeretnék lenni? Tetszik tudni, nem volna rossz ez a házmesterség, ha más nyitna kaput és én kapnám az öt leleket. Mert éjfélt után onnyi a taxa. Igaz-e?

A profi

Nem az a felvágós, nagyszámú, beképzelt típus, ahogyan legtöbben a hivatásos játékosok el-képzelik. Egyszerű, csendesbeszédű, komoly, amikor a következőket mondja:

— Igen sokan irigyelnek, még többen pedig lenéznek bennünket, hivatásos labdarugó játékosokat. Irigyelnek bennünket, mert másfélóra alatt sok pénzt keresünk, lenéznek bennünket, mert olyant üzünk hivatásszerűen, amit más kedvtelésből tesz. Sem az irigylésre, sem a lenézésre nem szolgálunk rá.

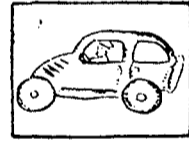
— Fizetésünket nemcsak azért a heti másfélóráért kapiuk, amelyen minden idegszálunkkal küzdenünk kell, hanem pontosan és lelkiismeretesen kell látogatnunk az edzéseket, azonkívül sportszerű és szerény életmódot kell folytatnunk, hogy kondíciókat megőrizzük. Össze-vissza rugatjuk magunkat és még szerencséről beszélhetünk, ha egy-egy mérkőzésen nem szenvedünk súlyosabb sérülést. Lenézni sem kell bennünket, mert hiszen vasárnaponként ezer és ezer ember szórakozásáról gondoskodunk. Mi is szeretjük a labdarugó sportot, nemcsak azok, akik kedvtelésből üzik és ha megfizetnek is bennünket, meg is kell dolgozunk érte.

El kell tünnünk a „szurkolók” szeszélyeit is, akik — ha hibáznak — a legsúlyosabb sértésekkel illetnek bennünket. Egyetlen esetet tudok csupán, amikor egy szurkoló bekiabálása mérkőzést nyertett. Egy vesztesre álló mérkőzésen a második félidő elején így kiáltott valaki:

— Nem szégyellitek magatokat, ezért a játékért pénzt elfogadni?

Szégyellünk magunkat, belefeküdtünk és — megnyertük a mérkőzést.

A taxisoffőr

— Bevallom őszintén, hogy úgy képelem el a mesterségem, mint a kötéláncos. Végtelen óvatosság az életem, — ügyelni kell a gépkocsi és a járókelő testi épségére.

— Először a gépkocsi épsége, azután a...?
— Mindkettő egyszerre! — a gépkocsi épsége a magam és a gyalogos testi épségét is jelenti.
— Mitől rettegek a legjobban?
— Nem a rendőrtől. Hanem attól, aki fél!
— ?

— Az ijedt ember megdermed, vagy a kerek közé ugrik, avagy úgy fut a gépkocsi előtt mint a nyúl, amely az éjszakában világító fény-szóró búvóköréből nem tud menekülni. A gépkocsi, — ha vezető is elveszti lélekjelenlétét, — másod-

Hópehely

Irtó: Aradi Livia

Hópehely, hideg csillogó hópehely

állj meg egy percre,

szállj a kezemre és felelj

mért vagy te ilyen hideg, hópehely?

Én meleg szívvel fordulok feléd

szeretnék lelket önteni beléd

halott virág, örök fehérség

vágvat ébresztő, vágytalan szépség

ébredj te drága hópehely!

Másnak az élet izzás, lángolás

neked csak hideg, üres csillogás

te nem érzed ezt, mondd? — felelj!

Hová tüntél el hópehely?

Megszédültél a vad örvény felett?

Elolvastott az első lehellet

forrósága? — s én mindhiába keresem

vakító fehér csillogásod,

csak egy könnycsepp maradt utánad

a tenyeremen...

percek alatt utoléri és — ismerjük a folytatást. Kórházi, esetleg temetési költség és a történet vége az ügyességi börtön. — A teheneiktől is nagyon félek, — oly jámboran bandukolnak az országúton, hogy az arkanyalok harisnyája sem riasztaná fel. Ha véletlenül idejében sikerül lékezni, a jámbor megvadul, — még „ő” haragszik meg — és fordított arányban gondolja a közlekedési nézeteltérés elintézését: „ő” akar eltaposni. Egy sárhányómmal és két ablaküveggel fizettem meg a tandíjat, hgy megtanuliam: kétlábuakat veszélytelenebb elgázolni, mint a négylábu „gyalogosokat.”

— Mi a véleménye a járókelőkről?

— Gondtalan szórakozottsága és nemtörődősége határtalan. Mindenki úgy gondolkozik, hogy „ügyeljen a vezető.” Pedig ha „összejövünk”, olyan „csontzene” lesz, hogy esetleg az égi angyalok muzsikálják el az áldozatnak a végakordokat.

— És a kereseti lehetőségek?

— Szörnyű gyatrák. Az aradiak még manapság is szívesebben terhelik meg testükkal a konliss gebét. És az adó és a... no, de „sírni” mi is tudunk.

— A taxikok legjobb erénye?

— Az óvatosság és a titoktartás. Ha a gépkocsivezetők egyszer egyöntetűen elhatároznak, hogy nyilatkoznak, nagyon megszaporodna a válóperes bírók munkáia...

Az orvos

— Föltétlenül valami mást szeretnék csinálni, — mondotta az orvos, kissé megváltan, láradt mosollyal, miközben a táskáját messzítolta magától. — Nézz, úgy megvagyok hülye, mint egy ágyu... Hónapok óta csak fújásra tudom az orromat használni, a tudom szur, fejem fáj... Tulajdonképpen orvosra volna szükségem, de hát melyik kollega kezébe adjam magam, mondja?... A legjobb indulatú is elhíreszteli, hogy fertőző influenzám van, helyenkint szövődményekkel.

— Az Ön felemelő hivatása... — kezdtük...

Szinte dühösen legyintett.

— A frazeológiával, higye el, én még jobban tisztában vagyok. Hat évig tanultuk, az egyetemen. Orvos-ethika. De roppant egyoldalú kérem az egész, míg ki nem találják, helyesebben: a gyakorlatban nem alkalmazzák a paciens-ethikát...

—... mert ugyebár én köteles vagyok éjjel-nappal rendelkezésre állani, esküm értelmében. Nem csinálhatok magamnak programot, mert ha dél előtt és délután rendelek is, közben végiglátogatom a kintlakó betegeket, egy óvatlan negyedórában megebédelek, egy másikban megvacsorázom, jó... De azt hiszi, éjjel békén hagyjak? „Az isten szerelmére, doktor ur, a feleségem, a lányom, a fiam, a nagynéném...” És cipelnek, árkon-bokron, sáron és esőn keresztül. Ha segíték, még a jobbik eset. Ha nem segíték, mert erre ezer és egy ok tehet: későn hívtak, a dolog reménytelen, etc.: akkor is a végén egyszerűen közlik velem, hogy most pe-

Elsőrangú kárpitosmunkát
szolid áron készít

Wolf András

kárpitos, Str. Consistoriuului 2.
(volt Szántay-palota)

di nincs pénz a háznál, szegények, mint a templom egerel, de hát, „addig is... Satöbbi. Sohasem látom többé őket. A már kloperált vakbelet, — sajnos, — nem lehet újra visszatenni és csak nem ronthatom vissza a már helyrehozott gyomrot...? Ha inkasszánst küldök, elhíresztelik, hogy pénzéhes, kapzsi ember vagyok, nincs etikám... De hát miből éljek én...? Néha elgondolom, mennyivel jobb lehet például az inkasszánsnak. Nem kötik etikai szabályok, amidőn hivatását gyakorolja és akárhogya is megy neki, egy bizonyos: legalább közben alaposan kigorombáskodhatja magát...

A bankpénztáros

Ó az egyetlen élőlény annyi bankó, ércpénz, csekk és értékpapír között. Körülötte rácsok, ravasz vészcsengő-szerkezetek, gölyöálló üveglablakok és halk vágvak lengő halmaza...

A Pénz Öre.
A mi urunk, a Pénz hivatali felettese...
Ó csak legyint:
— Az ördög vigye... — mondja és végigsimítaná redőzött homlokát, de a mozdulat felénel megáll, meggondolja magát:
— Még mindig nehez megszoknom, hogy ne nyuljak az arcomhoz... Pedig a legveszedelmesebb dolgok egyike ez. A pénz, ami annyi ember kezén megy át, piszkos, fertőző...
— De nincs szaga — kockáztatjuk meg.
— Hajaj, dehogya is nincs...!
Kimutat a rácsos ablakon:
— Látja, ezek a hölgyek és urak mind csak a pénzt szagolják, szimatolják. Persze, átvitt értelemben. Mert egyébként radirozzuk, körömmel piszkáljuk, nagyítóval vizsgáljuk, forgatjuk, pengetjük, csapdossuk és kongatjuk. És veszekedünk hozzá: hamis, nem-hamis, hamis, nem-hamis...
— Mi a kedvenc nótája...?
— Rácsos kapu, rácsos ablak...
— Kedvenc problémája...?
— Ez a rácsos ablak. Szeretném egyszer eldönteni, hogy melyik oldalán vagyunk nagyobb rabjai a pénznek: innen-e, vagy — kimutat — ott kívül...?
— Egyetlen vágya...?
— Oh...! Szeretnék naphosszanta csakis a saját pénzemre vigyázni...!

A pincér

Ha szabadnapos, fájós lábát nehezen huzza maga után. Aki látja nem is hinné, hogy egy és ugyanaz a személy azzal, aki fürgén siklik az asztalok között fehér kabátban, kinyújtott kezében tálcával és azon a kávéházi feketé. Hajlong, alázatos, szinte gondolatolvasó a jó pincér... Mesterségén kívül két dolog érdekli: a politika és a sport. Mind a kettőben szakember, ő adja le legújabb híreket a törzsvendégének, természetesen azokat a híreket, amelyeket a politikai asztaltól les el és ő tudja a legújabb sporteredményeket, mintha állandó rádió-összeköttetésben állnak a világűr valamennyi Pfluhárijával...
— Amióta vendégeink sorba „készen lesznek” — mondja, nem éppen választékos modorában — a mi keresetünk is megcsappant... De mennyire megcsappant! Mert teszik tudni, van fixünk egy kevés, kapunk százalékot is, de a mi igazi keresetünk mégis a borralaló... Sajnos ez pedig egyre kevesebb lesz, egyre fogy...
— Egyébként a vendéggel úgy kell bánjunk, mint a himes tojással. Van, aki azt szereti, ha nem kell beszélnie és már hozzuk a rendelést, de van vendégem, aki tíz éve mindennap elmondja körülmenyesen, hosszan a rendelést és nekem végig kell hallgatni, pedig ha álomból keltenének fel, akkor is tudnám mit akar. Ha nem hallgatom végig, kimarad. Igaz, hogy nálunk könnyebb a helyzet, mert ha megsértődik a Dáciában, legfeljebb kimarad és a Palace-ba jár. A gazda nem veszít, de a pincérszázalék az igen... Ezért kell a vendégre vigyázni.
— Ha nem pincér lennék, — mondja kis gondolkodás után — akkor löpincér szeretnék lenni. Vagy esetleg — „tulaj...”

Az ügyvéd

Amidőn a jogtudományokról van szó rendszeresen és általánosan a „száraz” jelzőt használják. Pedig a látszat csal: érdekes és izgalmas kaland a törvénykönyv paragrafusai közötti cserkészés. Nem csak szaktudás, hanem ötletesség, sőt némely tárgyaláson lélekjelenlét is szükséges. Az emberi jogok védője, az ügyvéd — éppen úgy mint az orvos, — manapság specializálja a munkáját. Kérdezzük meg a különböző „műfajban” dolgozó ügyvédeket:
A bűnperek ügyvédje: A gyilkos velem szemben olyan jámbor, mint a galamb, a szélhámos gavalérosan ígér, a tolvaj szívesen nekem adná az óráját, csakhogya minél kevesebb időt tölthessen a büntető hatóságok vendégszerető hájlekában. (Ez mind feltételes mód.)
— Tapasztalatai?
— A bűnperekben könnyen én lehetek a második áldozat... Az elítélt vádolt nem fizet.
A polgári ügyek védője: Annál rosszabb, minél keresettebb, mert mindenki az ügyfelét utálja benne. Gyakran összetévesztik a végrehajtóval is. A végrehajtót azonban törvény védi. Őt az ügyvédkamara...
A válóperes ügyvéd: Olyan forgalom van az irodámban, mint egy uccakereszteszödésnél.
— Tapasztalatainak végeredménye?
— Gyorsan megőszülök, — hiszen manapság olyan könnyen lehet elválni...

A kéményseprő

Természetesen az előírások kosztiimöt viseli. Papucsot csatogtató mezítelen lába viruló egészségről árulkodik. Tetszik neki, hogy a beszélgetés újsággal fog kerülni és már mondja is:
— Tessen kérem egy olyan helyreigazítás-forrámat írni róltunk. Ugy képezem, azt kéne megírni, hogy nem igaz a régi rigmus, hogyhát:
„A kéményseprő akkor is vakarózik, amikor nem viszik.”
— A régi világban úgy volt, de ma már nincs ugy. Ma már nem bujik a kéményseprő a kéménybe, mert a mai kéményekbe nem fér belé egy ember, Ma igencsak inkább szerszámmal kotorunk...
— De azért csak vakarózzunk kérem ma is. Sőt éppen csak ma vakarózzunk igazán De nem azért, mert nem viszik, hanem azért, mert nagyon is viszik. Biztosan teccett hallani a dologról, hogy házikezelésbe veszi a város a kéményseprést. Na már most tesszen elképzelni, mi reménye lehet az élettől egy ilyen magamiamta kéményseprősegédnek, amikor a polgármester lesz a mi szakmánkban is a mester...
— Hogy mi szeretnék lenni? Nincs nekem semmi ekstra-kivánságom. Attól kezdve, mikor már mester az ember és a segédek kotornak, nem rossz szakma ez a „hornár”-ság. Sokra rug am a kéménypénz egy jó kerülethen. Ha meglesz a házikezelés, — mit csináljak? — beérem akkor a polgármesterséggel is..

„STAMPA”
KARCZAGI & ILLIN
Bélyegzőgár
Vésnöksg
ARAD, Str. Eminescu 12.

Nem csoda
hanem művészi teljesítmény
amila
SCHAUB RADIO
nyujt Onnek
Hallgassa meg
Veres László-cégnél
Bul. Reg. Ferdinand 47.
Telefon 20-56.
Raktáron: Aga-Baltic, Zenith, Siera, Standard, Hornyphon, stb. stb. készülékek.
18 havi részlet. Olcsó árak.
Rádió szakműhely
Rádió átalakítást vállalok

Este
*Suttogó butorok között,
Sohajtó párnák tömegén,
itt fekszem én,
Egyedül.
A kályha meleget szítál,
aztán kihül.
A többiek rég alszanak,
az ajtó zárja oly hanyag,
a félelem bennem örök:
Valaki egyszer bezörög.
Egy lámpa gyul, kialszik újra,
ott ketten vantak összebujva,
ablakon túl és falon át,
a sóvár szemem odalát.
Az óra üt, a csönd zenél,
lassan jön az éjfétre dél,
s mikorra minden vágy elül,
Ébredő butorok között,
— álmódó párnák tömegén —
itt fekszem én,
egyedül.*

GOLGA

AZ EGYETLEN TETT
Remény László
Ó forradalmak, ellenforradalmak,
Diktaturák és rohamcsapatok,
S ti lobogók, vörösek vagy fehérek:
Én rátok olyan idegenül nézek.
És töletek olyan távol vagyok.
Mint erdő csendie város-dübbörgéstől.
Iszonyodom a meddő embervértől.
A semmitmondó, hangos, hazug szótól.
És mindentelne népbolondítótl.
Jobbról balról a riadókat fújjak,
A véres jelzőlámpát lengetik,
És semmi sem nő — csak a nyomoruság.
Allok nagy erdő-csendem közepén,
Bucsuztatom a hulló levelet,
S tudom, hogy ezzel ítéletet mondok
Ítéletet e vak világ felett:
Mikor a lét pillérei inogtak
És mint a viasz, minden elhajolt,
Egyetlen ércnél szilárdabb valóság,
Egyetlen tett: a költő álma volt.

FISCHER F. és Fia Bulev. Regina Maria No. 19.
TELEFON: 13-571
ZSÁK
ZSINEG
KÖTÉLÁRU
PONYVA
BRASSOVI LÓFAKARÓK
KÁRPITOS-ÁRUK
MATRACZ-GRÁDLI,
LÓSZÓR
TÖMLÖK
KENDER

**Kellemes karácsony,
kedélyes szilveszter**

„Lichtwitz“ vagy „Flora“

márkájú
**RUMMAL,
KONYAKKAL,
LIKÖRREL.**

SPORT KÖZLÖNY

A labdarugás nagy kérdései

Az Aradi Közlöny számára írta:

Rudolf Zsigmond

A világ sportéletének fejlődése még a legvérmesebb reményeket is felülmulja. Azok a rajongó lelkű sportemberek, akik néhány évtizeddel ezelőtt az ujkori sportművelődésnek — elsősorban az olimpiai eszme életre keltésével — új lendületet adtak, talán maguk sem hitték abban a gyors világhódításban, aminek tanúi vagyunk. A sporteszme hódítása, a sportélet általános fejlődése okozza, hogy manapság a sportember már világviszonylatban, világrészek szerint figyeli az eseményeket s minden esztendőnek akad egy-két olyan eseménye, amely az egész világ érdeklődésének középpontjában áll. Ezek mellett az események mellett pedig a különböző világrészek nagy díjai, eseményei azok, amelyek legjobban megmozgatják a különböző országokban a sporttársadalmat.

A labdarugás európai táborában éppen az esztendőben is, mint már tíz év óta állandóan, legnagyobb érdeklődéssel a Középeurópa Kupa küzdelmeit kísérték, a jövő esztendő pedig a Franciaországban sorra kerülő labdarugó világbajnokság felé fordítja nemcsak Európa, hanem az egész világ figyelmét is.

A KÖZÉPEURÓPA KUPA HELYZETE ÉS JÖVŐJE

A KK eddigi élete azt mutatja, hogy Meisl Hugó elgondolása valóban korszerű volt. A nagy díjért való küzdelem új szint, új lendületet vitt Középeurópa labdarugásába. Azt a célját azonban, ami az első, pompásan sikerült lépés után ennek a díjnak a fejlődésében a második lépés lenne — úgy látszik — nehezen teszi meg a KK. A Meisle fele elgondolásnak — talán nem hangoztatott, de jól látható — további célja ugyanis az volt, hogy ez a díj általános, európai nagy díjjá fejlődjék, amely egész Európát egy díj küzdelmeiben fogja össze. Ehhez az kellene, hogy a KK-hoz hasonlóan nyugati, északi, déli kupa is alakuljon. Egy kísér-

let volt eddig csupán, ami hasonlított a KK-hoz, ez a Balkán Kupa volt, amelynek lényege azonban — mivel válogatott csapatok vesznek részt benne — nem egyezik a KK-val. Svájcnak a tapasztalatok mutatják, nehéz dió a Kupa, nem bír a közép-európai fölénnyel. Olaszország nem tud egészen felmelegedni ez iránt a díj iránt. Ezek a jelek mutatják, hogy más csoportosításra kerülhet a sor s más csoport alakulása viszi majd igazán előre a gondolatot.

A KK sikere azonban akkor is biztosítva van, ha nyugatra és délre nem bír elég összefogó és vonzó erővel. Az osztrák—magyar—cseh harmas tökéletes magja ennek a díjnak s ezt a magot már teljes értékű életével táplálhatja Románia és Jugoszlávia labdarugása. Ha tehát Svájc esetleg ki is válna a KK-ból, ahogy arról szó esett, a többi hat ország részvétele továbbra is teljes mértékben biztosítaná a KK értékét és értelmét. A tizenhatos létszám megbotlygatása nem lenne célszerű, ezért a hatrésztvevő különböző számú csapattal szerepelhet csak a díjban. Az eddigiek alapján méltányosnak az látszik, ha Románia és Jugoszlávia az eddigi egy helyett kettőt kap.

A VILÁGBAJNOKSÁG DÉLAMERIKA ÉS KÖZÉPEURÓPA HARCA LEHET

A jövő évi világbajnoki torna előcsatározásai alapján a következő tíz ország csapata jutott a tizenhatos döntőbe: Argentína, Ausztria, Brazília, Egyesült-Államok, Franciaország, Hollandia, Holland-India, Németország, Olaszország, Svédország.

A még le nem játszott mérkőzések, a fennálló párosítások és csoportosítások szerint a továbbjutást kiérdemelheti: Lengyelország — első mérkőzésén győzött Jugoszlávia felett —, Románia — ha legyőzi Egyiptomot —, Svájc, amely nehéz csatát fog vívni Portugáliával, Magyarország, ha a görög—palesztin pár győztesét legyőzi. Egészen valószínű, hogy Csehszlovákia Bulgáriával és Belgium Luxemburggal szemben eléri a továbbjutást. A rendezőség azonban egy középamerikai csapatot is szóhoz akar juttatni és valószínű, hogy Uruguay jelentkezését sem utasítja vissza. Hiszen, ha az USA csapata, valamint Argentína és Brazília selejtező nélkül vehet részt a tornán, akkor Uruguay, a kétszeres olimpiai győztes ezt sokkal több joggal megérdemli. Lehet, hogy egy-két csapat elmáradása a tizenhatos létszám megtartását lehetővé teszi, de az is lehetséges, hogy 18 ország csapata jelenik meg Franciaországban s úgy faragják le

16-ra a létszámot, hogy két csapattal ott játszanak, selejtezőt. Ez a sors várhat Holland-Indiára, amely a japán és kínai csapat lemondása miatt mérkőzés nélkül jutott a 16 közé s ezt a módszert lehet alkalmazni az USA vagy valamelyik délamerikai csapattal is.

Ami az eredményt illeti, arra vonatkozóan nehéz lenne jóslni. Hogy Olaszország aligha tudja megvédeni bajnoki címét, az valószínűnek látszik. Az olasz csapat most nem olyan erős, mint volt. Ha Délamerika három csapattal jelenik meg, akkor közte és előreláthatóan valamelyik közép-európai ország csapata között dől el a világbajnoki cím kérdése. S a magyar csapattól — az őszi eredmények után — teljes joggal várhatunk komoly sikert. Hogy eljut-e a döntőig, az nagy kérdés. Mi már nem egyszer csusztunk el narancshéjon... Talán ezuttal nem lépünk rá!

A JÁTEKVEZETÉS, A JÁTEKOS ÉS A KÖZÖNSÉG

Mi lehet a narancshéj?

Párisban Egyiptom csapata volt az. Azóta jól tudjuk, hogy nem is annyira narancshéjról, hanem arról a kemény dióról kell beszélünk, amit az egyiptomi arab csapat a labdarugásban jelent.

1934-ben Sárosi betegsége volt a narancshéj. Nos és most éppen Cseh hárcképtelen s ki tudja, hogy a tavaszi forduló végére miképpen alakul a magyar csapat!? De ez más országoknál is fennáll.

De narancshéj lehet egy játékvezetői tévedés, egy meg nem adott gól, vagy megadott tizenegves. A játékvezetés különben is igen nagy gond. Mindenütt, mindenkor. A jó játékvezetés titka ugyanis az, hogy tökéletes sportember legyen a mérkőzés vezetője, hogy ismerje és jól alkalmazza a szabályt. Ismerje, megértse a szemben álló felek fel fogását, játékszellemét, ami különösen nemzetközi mérkőzéseken fontos. Bármennyire egységes is az egész világon a labdarugás szabályzata, felfogásbeli különbségek mégis vannak s ezek néha súlyosan szólnak bele a mérkőzés menetébe és eredményének kialakulásába.

A jó játékvezetés másik titka azonban a játékosok és a nézőközönség sportszerűsége. A legjobb játékvezető is csak akkor vezethet kifogástalanul mérkőzést, ha a játékosok is tudják és meg is tartják a szabályokat s ha a mérkőzés körül nem alakul ki olyan légkör, amely a nyugodt sportolást meg nem zavarja. A játékszabályok nemcsak a játékvezetőtől kívánják meg a hozzáértést, hanem első sorban a játékosoktól. A játékvezetőt teljes hatáskörrel, büntető hatalommal ruházzák fel, a játékosoktól pedig teljes engedelmességet, a közönségtől igaz sportszerűséget követelnek. A jó játékvezető tehát csak egyik tényezője maga a játékvezető. A másik, nem kevésbé fontos két tényezője a játékos és a közönség.

AZ ESMÉNYI PROFI A TÖKÉLETES SPORTEMBER

Abból, amit a jó játékvezetéssel kapcsolatban mondok, természetesen eszszzerűen az is következik, hogy a játékos — akár amatőr, akár hivatásos — csak akkor áll feladata magaslatán, ha mindenkor sportember marad. Hamis hiedelem az, hogy a hivatásos játékos a sport munkásságát, gazdasági kiszolgáltatottságát alantasává válik. Gazdaságiilag ilyenforma a dolog. A pályán, a játékban azonban játékosnak kell maradnia. Ha nem marad az, ha nem élvezi a játékot, ha a pályán csak dolgozik, a tréningen és mérkőzésen csak parancsokat teljesít, a maga játékkedvét pedig nem élheti ki, akkor sohasem lesz a játék művésze, hanem csak rbbotosa. Az ilyen játékosból kihál a kedvvel együtt a lelkesedés tüze is, márpedig anélkül csapatának nem lesz teljes értékű tagja.

A hivatásosság tehát nem öltheti meg a játékosban az egyéniséget, nem irthatja ki a játékosból a játékost. Viszont a hivatásosság a játékost arra kötelezi, hogy a sporttelepen túl is hivatásosnak éljen. A sportszerűség megkívánta minden irányú mértékletesség, szerénység és tisztesség éppen úgy hozzá tartozik a hivatásos játékos kondíciójának tartásához és fejlesztéséhez, mint az állandó tréning, a labdagyakorlatok szorgalmas végzése. Az eszményi profi az, aki a pályán jól képzett, szinte művészi tökélyű játékos, aki a mérkőzésen talpig sportember, az életben pedig tisztességes, szorgalmas, becsületos polgár tud lenni.

**A legszebb vonalú
frakk és szmoking**

Ready P.

uriszabónál
készülnek
Avram Iancu-tér 21.

Paplanokat

110cm ízléssel, első
rendű kivitelben, ha
rendel vagy átdol-

goztat, úgy forduljon biza omnal az

58 év óta fennálló

Haubenreich-céghez

ARAD, Str Horia 3. Garantált paplanaink felü mulják
bármely cég munkáit, úgy minőség, mint ár tekinteté-
ben. Alapítva 1880

Gyermekjátékok gyári árban VAI DA M. cégnél (Szinház épület)

Garai: butorsarnok

Jó polgári lakberendezés. — Prima minőség és alacsony árak mellett — Modern dióhálo-, ebédlő- és kombinált szobák
Arad, P. Avram Iancu 15 sz.

A RÁDIÓKÖZVETÍTÉS TITKA

Alig van még egy olyan lehetőség arra, hogy az ember a játék és a játékos értelmét és értékeit megfigyelhesse, mint amelyet a rádióközvetítések nyújtanak. Az a kényszer, amely a látottakat pillanatnyi habozás és mérlegelés nélkül a beszélővel kifejezheti, igaz mérlegre állítja a történeteket. S ha nyugalmát, tárgyilagosságát a beszélő megőrzi, akkor akarva, nem akarva hűen jellemzi a játékot és játékos egyaránt.

Más kérdés, hogy a rádióközvetítés sikerének titka miben rejlik? Véleményem szerint ezt három tényező határozza meg. Maga az esemény, a hallgató és a beszélő. Hogy a sikerhez melyik tényező mekkora mértékben járul hozzá, ez — talán — esetenként változik. A nagy esemény és a nagy győzelem, amely a hallgatóságnak örömet szerez, könnyebben hozza a sikert, mint a vereség. A nagy győzelem illúzióján is sokat ronthat azonban az, ha a beszélő nem áll feladata magaslatán. Neki döntő szerepe van s ronthat vagy javíthat, ahogy képességei munkáját irányítják. Már csak azért is döntő a szerepe, hiszen a nagy esemény és a nagy közönség rendszerint biztosítva van.

A beszélő szerepe nagyon nehéz. Nemcsak látni, hanem meglátni kell mindent. A meglátottakat pillanat alatt át kell gondolnia, sőt a gondolatot egy időben beszédre is ki kell fejeznie. A játék nem vár, ha a beszéd lassú, ha a kifejezés késik, az esemény túlhaladja a beszélőt. Az elmondás hol előadó művészt, hol színészt vagy szónok

teremt a beszélőből s ha ez irányu feladatát jól oldja meg, még mindig van egy igen súlyos feltétele annak, hogy sikere legyen. Jó hangra, a hangfogóban kellemesen érvényesülő hangra van szükség, hogy hallgatóinak illúzióját teljessé, hogy azokat a fülön át az esemény részesévé tegye, hogy a közvetítés hallgatását valóban élményre varázsolja.

Az év, amelynek végére értünk, sok kellemes, nagy eseménnyel adta meg a lehetőségét annak, hogy a magyar rádió sikeres közvetítéseket sugározzon szét a nagyvilágba. Remélem, hogy az új esztendőben is lesz mód arra, hogy a sportélet nagy eseményei a rádión keresztül ismét figyelmet keltsenek a rádiózó világban.

PLUHÁR ISTVÁN

Autó és rádió acumulátorok raktáron,

töltés, javítás, csere Dynamo és motor, mágnes-javítás, csapágyazás, tekereselés, mágnesezés

VÉTEL — ELADÁS — CSERE

„OHM” electro-mechanikai gépműhely

Kádár János

Strada Ioan Calvin 26. szám

A nemzetközi mérkőzések megszaporodása okozta a labdarugó-sport rohamos fejlődését

— LUCHIDE OCTAV főtitkár nyilatkozik az Aradi Közlöny részére —

Bucurestiből jelentik: A küszöbönálló új sportév egész sereg olyan kérdésre kell, hogy hozzon feleletet, amely a legmesszebbmenően érdekli az ország sportköreit. Az utolsó néhány évben országunk sportja, különösen pedig a labdarugó-sport, kimagasló fejlődési fokra jutott és amíg fisztán sportszempontok jutottak szerephez, a feléi ivelés vonala töretlen maradt és nemzetközi viszonylatban is tiszteletreméltó helyet biztosított Romániának. Ezeket a nehezen kivívott pozíciókat azonban több olyan jelenség kezdte veszélyeztetni, amelynek hatásai érthető aggodalommal töltötték el azokat, akiknek szívügye az ország sportéletének fejlődése. A jelek szerint az illetékes fórumokon is belátták ezt és így az a felelet, amelyet néhány nagyon aktuális kérdés kapni fog, el fogja dönteni, hogy Románia megtartja-e azt a lendületet, amelynek fejlődő labdarugó-sportját köszönheti, vagy pedig újabb bizonytalan kísérletezésekkel kockára teszi az elért eredményeket.

Ezekkel az aktuális kérdésekkel kerestük fel Octav Luchide, a Román Labdarugó Szövetség főtitkárát. A vele folytatott beszélgetés során több olyan kérdés is szóba került, amely nagyon közelről érdekli az ország sportköreit, de természetüknél fogva Luchide főtitkár, hivatali állására való tekintettel, nem válaszolhatta meg — a nyilvánosság számára. Mégis a legfontosabb aktuális kérdésre Luchide Octav készségesen adta meg a választ.

Az első kérdés, amelyet feltettünk, az volt, hogy milyen lesz az új nemzeti bajnokság beosztása? Ime Luchide főtitkár válasza:

— A nemzeti bajnokság új beosztását az 1938—1939. évről még nem lehet ismerni január vége előtt. Akkor ül majd össze a Szövetség vezetősége, hogy döntsön ebben a kérdésben. Tudvalevő, hogy a Szövetség, valamint az A. és B. csoport legilletékesebb képviselőiből alakított bizottság most dolgozza ki a javaslatát az új bajnoki beosztásról és ezt a javaslatot fogja a Szö-

vetség vezetősége elé terjeszteni. Kétségtelen, hogy nagyon jelentős változásnak kell történnie, mert mindenki érzi a nemzeti bajnokság megreformálásának a szükségességét. És amint a jelek mutatják, a reformjavaslat kidolgozására kiküldött bizottság, habár kilenc tagból áll, egységes álláspontra fog jutni.

A következő kérdés országunk nemzetközi mérkőzéseinek 1938. évi műsorára vonatkozott, amelyet nagy vonásokban a nemrég lezajlott közgyűlés állapított meg. Amint Luchide főtitkár nyilatkozatából is kitűnik, ebben a tekintetben sincs még véglegesen kialakult naptár, mert a legtöbb esetben a tárgyalások még folyamatban vannak.

— A nemzeti válogatott csapat, — mondotta Luchide Octav, — 1938-ban kétszer is fog találkozni Jugoszláviával. Mind a két játék a Benes-kupáért lesz. Az első mérkőzés Bucurestiben lesz május 8-ikán, a másodikat pedig Belgrádban fogják lejátszani, szeptember 6-án. Ugyancsak a Benes-kupamérkőzések sorában a nemzeti válogatott október 28-ikán Prágában fog játszani Csehszlovákia válogatottja ellen.

— Május 22-ikén, vagy 29-ikén Lettország válogatott csapata jön Bucurestibe. Azt még nem lehet tudni, hogy vajjon a nemzeti A-válogatott lesz-e az ellenfele, vagy a B-válogatott. Ez attól függ, hogy a világbajnoksági küzdelmek megkezdése előtt fog-e az A-válogatott még egy nemzetközi mérkőzést lejátszani valamelyik nyugati állam nemzeti válogatottjával, vagy sem. Ha igen, akkor a lettek ellen a B-válogatott fog kiállni.

— Ezeket a már lekövetelt mérkőzéseken kívül még két nemzetközi mérkőzést tervezünk Bucurestiben, valamelyik elsőrangú két külföldi csapattal. Az egyik mérkőzés áprilisban, a másik október elején lesz. Ebben a vonatkozásban ma még csak annyit árulhatok el, hogy igen előrehaladott tárgyalások vannak folyamatban Olaszországgal és Magyarországgal. Végül június 4-ikén is lesz egy nemzetközi mérkőzésünk azzal a csapattal, ame-

lyet a világbajnoksági sorsolás fog szembeállítani velünk.

Más kérdés következett, amelyre Luchide főtitkár nem adott választ. Azaz, még annyit mondott, hogy talán kérdezzük meg dr. Tilea Viorel volt minisztert, a Labdarugószövetség elnökét. Ennél diplomatikusabb kitérőválaszt Luchide főtitkár nem is adhatott volna, mert köztudomású, hogy abban az időpontban, amikor ez a beszélgetés lefolyt, a választási küzdelem éppen a tetőfokát érte el és dr. Tilea, mint akármelyik vezetőpolitikus, valahol az országot járta, korteszuton.

Más kérdést kellett tehát feltenni.

— Mi van a Középeurópai Kupával? Mi lesz a belgrádi konferencián?

Lehet, hogy tévedünk, de mintha erre a kérdésre Luchide főtitkár csak kelletlenül, habozva adott volna választ.

— Nem tudhatom előre, hogy a belgrádi konferencia mit fog határozni a Középeurópai Kupa ügyében. Mégis remélem, hogy a középeurópai labdarugó szövetségek magukéva teszik a közös román—jugoszláv álláspontot és két román, valamint két jugoszláv csapatot vesznek fel a Középeurópai Kupába. Ezt annál is inkább remélhetni, miután a mi és jugoszláv szomszédaink javaslata a legegyszerűbb az eddig előterjesztett javaslatok közül. Ha elfogadják a mi indítványunkat, akkor nincsen szükség semmiféle pótmérkőzésre ahhoz, hogy ki lehessen jelölni azokat a csapatokat, amelyeknek helyettesíteniük kell a Kupából visszavonult két svájci csapatot.

Ezután a beszélgetés általánosabb jellegű sportügyekre terelődött. Ezek során megkérdeztük Luchide főtitkár, hogy szerinte minek köszönhető a romániai sportélet nagyszerű lendülete, különösen a futball terén? Erre a kérdésre a következő választ kaptuk:

— Annak, hogy Romániában a futballsport fejlődésnek indult, döntő fontossága oka az 1930. évi reform volt, amely valamennyi sportág részére külön szövetséget létesített, teljes autonómiával. A futballügylek vezetése szerencsére szakavatott vezetők kezébe került, akik feltétel nélküli szeretettel viseltetnek ezen sportág iránt és azoknak a bölcs intézkedéseknek a révén, amelyek azonnal az új autonómia fórumjának életbeléptése után fogantatosítottak, a helyes mederbe terelték a futballsportot.

— A legszerencsésebb intézkedések egyike a nemzeti bajnokság mestereztetése volt és az, hogy minél több nemzetközi mérkőzésben kell részt vennünk. Ezen a révén sikerült megszerezni a futball számára a nagyközönség érdeklődését és ugyanakkor a hivatalos köröknek a sport iránti jóindulatú magatartását is sikerült kivívni.

Még szerettünk volna néhány kérdésre feleletet kapni Luchide főtitkártól, olyan kérdésekre, amelyek feltétlenül érdekelnék a sportközvélelényt. De a főtitkár már közben is többször sürgették, hogy menjen be az egyik bizottsági ülésbe. A Labdarugószövetség központi irodájában ugyanis minden este 4—5 bizottsági ülés van, rendszerint szerinti beosztással és ezeken Luchide főtitkárnak mindenhol ott kell lennie. A fenti beszélgetés is két ilyen bizottsági ülés között folyt le. Bucsuzásul arra kértük meg Luchide főtitkárt, hogy aláírásával hitelesítse a nyilatkozatot. Ime itt az aláírása:

Olvasatlanul kanyarintotta oda a fent a magyar szövegű jegyzetek alá, azután eltűnt a szomszédos szobában, ahol már magasra csaptak a zöld asztal körül vitatkozó klubfanatikusok indulásai.

Horvath József

electrotechnikai vállalata

Str. BRATIANU 10. sz.

Gancgyári electromotorok, generátorok és dinamók lerakata. Raktáron tart csatlakozókat és mindennemű villamosági felszerelési cikkeket.

Részletes tervvel és költségvetéssel díjtalanul szolgál.

„Lomas“ parketta Alesd-i Chamotte

Dr. VALKO Arad,
Str. I. Chendi I.—Telefon 19-86.

A trón jóindulatának jegyében...

Hogyan tevékenykedik több mint százezer magyar gazda-tagja érdekében az EGE

Két évi szervező munka után négyezer gazdakör működik az Ardeal-Erdélyi Gazdasági Egyesület keretei között

Nemcsak tanítanak, hanem segítenek is Szász Pál és társai

Az utóbbi évek folyamán egy intézmény, egy nagyteknélyű vezető egyéniség és a körülötte munkálkodó önzetlen és lelkes szervezők kis csoportjának neveit tanulta meg Ardeal-Erdélyi falusi magyar földműves társadalma. Megtanulta ismerni, aztán tisztelni kezdte, ma már szereti és követi is. Az intézmény az Ardeal-Erdélyi Gazdasági Egyesület, a vezér Szász Pál földbirtokos, az EGE elnöke, a kis csoport az EGE vezetőségének lelkes társasága.

A fentieket könnyű volt leírni de hatalmas teljesítmény volt megvalósítani. Meglátni, megszeretni és követni őket, nem volt pillanat műve, mint serdülő leányok számára irt regényekben szokás. A falusi magyar földművelőtársadalom — ma már nincs ok szégyelni — fenntartással, nem ritkán enyhe gyanakvással fogadta Szász Pálnak és „nadrágos” társainak mozgalmát. Idő kellett hozzá, sok önzetlenség, határtalan lelkesedés, hatalmas tudás és szervezőképesség, komoly segíteni akarás és — ami legtöbbet nyomott a latban — szemmel látható segíteni tudás is, míg az EGE eljutott a mai eredményekig.

„Mik ezek az eredmények? Ma már nagyon sokan tudják Ardeal-erdélyi magyarok, hogy Szász Pál két év előtt vette át a szépmúlt, de az évek folyamán Cluj-Kolozsvár környékén alig tulterjedő tevékenységi körrel működő EGE vezetését. Azóta hatalmas szervezet lett ebből a mezőgazdasági intézményből.

Ma már négyezer gazdakör tömörül az EGE égisze alatt és a gazdaköri tagokon kívül harmincezer külön egyéni tagja van, ami azt jelenti, hogy jóval több mint százezer magyar hallgat azokra a szaktanácsokra, amiket az EGE ad.

Bornemisza Károlyval, az EGE aradmegyei felügyelőjével beszélgetünk.

— Aradmegyében — mondja — mindössze kilenc hónapos ez a mozgalom, tehát a szervező munkának még csak az elején vagyunk. Mégis

tizenöt gazdakörünk van már több mint ezer taggal

és alapos kilátásaink vannak rá, hogy egy-két éven belül szervezzük mozgalmunkba a megye valamennyi, számszerint negyvennégy magyarlakta községét. Kérdésünkre Bornemisza Károly készségesen felsorolja a megszervezett községeket.

Peregul-Mic—Kispereg. Iratosul-Mare—Nagyiratos, Dorobant—Kisiratos. Ineu—Borosienő, Zerind, Vánator—Vadász, Adea—Ágva, Silindja—Selénd, Olariu—Fazekasvarsánd, Chisineu—Kisjenő, Galşa, Satul-Nou—Simonyialva és Zerindni—Bélzerind községekben és Arad-tanyán működnek a kilenc hónapos szervezés után Aradmegye területén gazdakörök.

Mezőgazdasági iskolákat még nem alapított az EGE, de elküldi tagjait az egyházak kezén már működő ilyen iskolákba.

HAMPEL F.

uriszabó

Strada Alexandri 5

Exklusiv szövetség-
ujtársaságok állan-
dóan raktáron

Jelenleg három mezőgazdasági iskolában tanítanak Ardeal-Erdélyben.

A református egyház Aiul-Nagyenyed mellett Ciumbud—Csombordon és Trg.-Sácuesc—Kézdivásárhelyen, a róm. katolikus státus Iernu—Radnóton tart fenn ilyen iskolát. Tervbevétték, hogy Bihar—Bihar-, Arad- és Satumare—Satzmarmegyeben állít fel az EGE mezőgazdasági iskolát, amelyeknek kétféle tanfolyamaik lesznek. Az egyik csoport három éven át csak a négy téli hónapban,

Nemesített vetőmag- és tenyészállat-akció

Hatalmas tempóban folyik az EGE részéről a nemesített vetőmag használata érdekében folyó propaganda-munka.

Idén egyedül Aradmegyében hat vagon odvosi és Bancut—bancuti nemesített vetőmagot bocsátott az EGE tagjai rendelkezésére.

Hasznos működésének egész területén mintegy száz vagonra tehető az a nemesített vetőmag-mennyiség, amit az EGE a gazdakörök útján kedvezményesen áron 1937-ben magyar gazdák földjébe juttatott. Konopi Kálmán, a nagynevű magyar magnemesítő napiáron bocsátott egy jelentős mennyiséget kitűnő magváltót az EGE rendelkezésére.

Arról is gondoskodik az EGE, hogy

néhány éven belül minden tagja hozzájárulhasson olcsó vetőmaghoz.

Bihar-Biharmegyében (Salonta-Nagyszalonta, Tinca—Tenke, Sälard—Szälárd), három utánvető telepe van nemesített búzára berendezve. A telepek az EGE szigorú ellenőrzésével mennyiségre dolgoznak. Számukat állandóan megszorítja az egyetlen. Jövő évben több újabb ilyen telepeket állítanak fel más megyékben is.

Nemcsak búzát, hanem más nemesített vetőmagot is hoznak forgalomba. Idén jelentős mennyiségű

GÜL BABA BURGONYA-VETŐMAGOT IS IMPORTÁLNAK

Komoly eredményeket értek el fajállatok behozatala tekintetében is. Az aradmegyei Zerind községet feltűnően olcsón értékes Sienenthalai fajbikákhoz juttatták. Ennek az akciónak kapcsán egyelőre ötven más helység is kapott olcsó pedigrés tenyészbikákat.

Igen szép eredménnyel folyik a tenyészertések és tenyészjuvak behozatala is.

Olcsó mezőgazdasági gépek behozatali akciója is a programhoz tartozik.

Idén kétszáz vetőgépet hoztak be és osztottak ki beszerzési áron a magyar gazdáknak.

Rövidnek bizonyul egy szerény újságcikk a Szász Pál és társai diadalmas tevékenységének felsorolására. Így csak megemlítjük, hogy növényvédő vegyszereket (rézgálic. stb.) importált az EGE, hatalmas propagandát fejt ki a gyümölcsészet, méhészet és a különböző ipari növények (cukorrépa, len, kender) termesztése érdekében.

KIK MŰKÖDNEK AZ EGE-MOZGALOMBAN

A fentiek után indokolt, hogy nem hallgatjuk el azoknak neveit, akik a Szász Pál által megszervezett hatalmas sikerek és kecsgetető kilátások eléréséért folytatott fáradhatatlan munka legbuzgóbb és legtehetségesebb katonái. Telegdy László, volt Banat—bánáti földbirtokos, az EGE központi felügyelője az alvezér. Ő az EGE-mozgalom külügyminisztere. Máriaffy Lajos és Teleki Béla alelnökök a kezdeményezés terén tünek ki. Török Bálint igazgató nagytehetségű kiállítás-szervező. Ő a méhészet és gyümölcsészet legfőbb propagátora és Teleki Ádámmal ő szer-

a másik ugyancsak három évig egész éven át folytatja tanító működését.

Aradmegyében az ide tervezett mezőgazdasági szakiskolán kívül külön tanfolyamokat is rendez az EGE

Január és február folyamán Vánator—Vadász, Iratosul—Nagyiratos, Olariu—Fazekasvarsánd, Chisineu—Kisjenő községekben és Arad-tanyán tartanak kétéhetes mezőgazdasági tanfolyamot.

Aradon környékbeli falusi lányok és menyecskék számára hétéhetes háztartási tanfolyam is lesz.

Ha a szervezési munkának még csak az elején tartó Aradmegyére ilyen szép program van, könnyen elképzelhető, milyen erőteljes tanító tevékenységet végez az EGE a jobban beszervezett megyék községeiben. Ebben a tekintetben és sok másban is a szász és sváb falusiak magasfokú mezőgazdasági kulturája lebeg Szász Pál és lelkes társai szeme előtt.

Azt akarják, hogy a magyar földműves is olyan kitűnően művelje meg földesekéjét, mint a hazai szász és sváb földművelő.

keszti az EGE kitűnő folyóiratát, az Erdélyi Gazdát. Az egyes kerületek szervezői a következők: Mikó László ((székely-lakta megyék), Szász István (Cluj—Kolozsvár környéke), Koppány Rezső (Bihar—Bihar, Satumare—Satzmár és Sälaj—Szilágy megyék), Bikfalvy Ferenc (Someş—Szamos és Sälaj—Szilágy egy része), Bornemisza Károly (Aradmegye), Lukács Jenő (Banat—Bánát).

MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁS ÉS VETŐMAG-KIÁLLÍTÁS

Két nagy seregszemlében fog a jövő esztendő folyamán megmutatkozni az EGE ereje. Az egyik egy Targu-Mures—Marosvásárhelyen megtartandó általános mezőgazdasági kiállítás, a másik a Cluj—kolozsvári vetőmagkiállítás, amelyet február 20—26. napján tartanak meg. Márciusban nagy csoport Ardeal-erdélyi magyar gazdát visz az EGE Budapestre, hogy az ottani nemzetközi mezőgazdasági kiállítást meglássák, megnézzék és amit tanultak, itthon hasznosítsák.

Az EGE nagy sikereinek vezetői önzetlensége, fáradhatatlansága és nagy szaktudása a titka.

Mindig adnak és sohasem kérnek.

Működésüknek a mezőgazdasági tudás terjesztése és a gazdabírtudat felkeltése jár a nyomában. Nagy magyar falusi tömegek rajongó szeretete csügg minden lépésükön.

Nem nélkülözik azonban az elismerést az államhatalom részéről sem.

Meggyőződtek róla, hogy hasznos és az ország érdekében folyó működésüket

jóindulattal bírálja el a legfelsőbb tényező, a trón is.

Tătăreacu miniszterelnök osztatlan jóindulatát szintén bírálja. Nincs ezen semmi csodálónivaló. Azért küzdenek tudással, szeretettel, önzetlenséggel, hogy az édes Anyaföld, amelynek itt románok, magyarok egyformán a gyermekei vagyunk, jólétet adjon a rajta és belőle élőknek. (n. g.)

Meisl & Adler

Tap- és uridivatüzlete

Alapítva 1906. Arad,
Bulv. Regina Maria 24

férfi fehérműek

kalapok, gallérvk, nyakkendők,
barisnyak, kesztyűk
feltűnő olcsó árban kaphatók.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

Az Aradi Közlöny karácsonyi rejtvénypályázata

Tartalmas és nyíós karácsonyi számunk nem volna teljes, ha az elmesportot kedvelő olvasóinknak nem rekesztenénk el belőle egy kis darabkát egy meghitt kis zugot, hol a napi politika és háboruskodás káoszán és egyéb, nem mindig kellemes hirein túl elvonulva, napi gondjalkat elvetve, néhány órácskát semleges területen a fantázia és találmányosság országában tölthessenek. Kedves kötelességünk ez idén is nekünk és változatos rejtvényjeink közlésével a fenti célon kívül, a karácsonyi ünnepek szórakozását is változatosabbá kívánjuk tenni. E kellemes szórakoztatást ezuttal is a hasznossal köztjük össze és a helyes megfejtők között egész sereg szebbnél-szebb és praktikus ajándék-tárgyat osztunk ki nyereményképpen. Hisszük, hogy mint eddig, ezidén is olvasóink tetszésével találkozik törekvésünk és sokszáz olvasóink pályázó-versengés fogja bizonyítani, hogy jó ügyet szolgálunk.

A PÁLYÁZAT FELTÉTELEI A KÖVETKEZŐK:
Az Aradi Közlöny karácsonyi rejtvénypályázatán minden olvasó résztvehet, ha az alább közölt „Pályázati szelvény“-t pontosan kitöltve, helyes megfejtéseivel egyetemben borítékba zárva,

kiadóhivatalainkban leadja vagy postán beküldi. A boríték „Rejtvénypályázat“ felirással látandó el. Beküldési határidő 1937. dec. hó 31. napján est 6 órakor jár le, mely után érkező pályázatokat figyelembe nem vehetünk. Szelvény nélküli megfejtéseket nem fogadunk el s egy szelvényvel csak egy megfejtő pályázhat.

A rejtvénypályázat pontozásos verseny, tehát az egyes rejtvények értékelése, a föléjük írt pontmennyiséggel történik. Minden pályázónak érdeke tehát, hogy minél több helyes megfejtéssel vegyen részt a versenyben, melynek győzelmi sorrendje tehát nem a sorsolás szeszélyes véletlenjén dől el, hanem tudásuk, ügyességük és szorgalmuk érdekéent jutnak nyereményekhez.

Nyereményeinket — melyek éppen oly gazdagok, mint minden évben — helyszüké miatt itt felsorolni nem tudjuk, de azt egy ünneputáni számunkban pótlólag közöljük, csak három főnyereményünknek szorítunk itt helyet, melyek a következők:

- Egy modern hatszemélyes „Moser“ gyártmányú nehéz „Bleicristall“ likörös készlet.
- Egy három darabból álló „Moser Bleicristal“

tolett-készlet (kőnvíz-szóró cromnikkel csappal, powder-tartó, arcvíz-üveg.)

Egy modern 6 személyes copotós készlet (nagy tál és tányérok) és még 34 értékes nyeremény

A rejtvények helyes megfejtéseit 1938. január 1. ulévi számunkban közöljük, míg az eredményt a pályázatok gondos felülvizsgálása után a január 9-iki számunkban tesszük közzé.

Fel tehát a nemes versengésre, aki tud, az nyer!

Pályázati szelvény

AZ ARADI KOZLONY 1937 karácsonyi rejtvénypályázatára

Megfejtő neve: -----

Pontos címe: -----

(község, ucca) -----

BETŰ-REJTVÉNYEK

Megfejtése 2-2 pont.

1
C S I C C C C C C C C

2
K Z

E

3
S z - N

4
K kaács

5
Mi az amiben a hegedűt tartják?
+ S

6
V olt $\frac{A}{1}$

7
 $\frac{a a}{a}$ $\frac{H}{O}$

8
Z

N

9
 $\frac{R O}{O}$ $\frac{R A}{L O}$

10
F Ü L

ÉS

11
P I N G S L A K A T $\frac{F O N T}{32}$

12
Adél mérgébeu IBÓRA
tör zuz

13
i

ó ó ó ó
ó ó ó
ó ó
ó

14
vszándékozikcs

15
plébános $\frac{ip}{st}$

16
ságáv

17
agár α

18
ÜMEGT

19
Ferike &

Pi irta!

- Kérdésenkint 1-1 pont.
- Szeretném, ha szeretnének.
  - Gesta Hungarorum.
  - Nagyidai cigányok.
  - Gólya kalifa.
  - Lilla dalok.
  - Egri csillagok.
  - Egy régi udvarház utolsó gazdája.
  - A költő és a halál.
  - A lőcsei fehérasszony.
  - Szent Péter esernyője.

Egy kis földrajz

- Kérdésenkint 1-1 pont.
- Hány km. a föld felülete?
  - Milyen hosszú az egyenlítő?
  - A föld felületének hányadrésze szárazföld?
  - Mennyi a legnagyobb ismert tengermélység?
  - Melyik a föld legmagasabb hegye?
  - Melyik a föld leghosszabb folyója?
  - Melyik a föld legnagyobb tava?
  - Melyik a föld legnagyobb szigete?
  - Melyik a világ egnépesebb városa?
  - Melyik a világ legkisebb állama?

KARÁCSONYI MERESZTREPTVÉNY

Megfejtésül beküldendők, a vizsz. 1, 54 és 208, továbbá a függ. 1 és 40 sorok.

Megfejtése 20 pont.

20x25 grid with numbers 1-208 and various symbols like stars, circles, and crosses.

VIZSZINTES SOROK: 1. Szolimán szultán üzent...

nő. — 168. Balkezes. — 170. Gyönyörű városunk. — 172. Biztatás. — 174. Különlegesre mondja a franczia. — 176. Megszóllítás. — 177. Föld és víz az alkotó elemei. — 179. Állatbetegség. — 181. Görög betű. — 182. Falmérték. — 183. Ikrék kisebb tele. — 184. Fontos ez az anyag. — 185. Fonetikus betű. — 186. A csavarvó vége. — 188. F. A. 189. Zenei rövidítés. — 191. Folyadék. — 193. Latin csont. 194. Folyó Firenze mellett — 196. Felpénz. — 197. Anyósok rokon neve. — 199. Öreg cigány. — 201. Intellektus magyarul. — 204. Van ember és állat is ilyen. — 206. Ima-eszköz — 208. Zrínyi Miklós ezt izente Szolimán szultánnak, ki tényleg el is esett Szigetvár ostrománál.

FÜGGŐLEGES SOROK: 1. Közmondás. 2. Házilílat. — 3. Római 506. — 4. Légynek sem árt. — 5. Kutya teszi a csonttal. — 6. Német névelő. — 7. Kötőszó. — 8. Régmúltban itta el. — 9. Klasszikus levegő. — 10. .... magának (önzés). — 11. Helyhatározó. — 12. Egyiptomi Isten. — 13. Ebből indul ki minden. — 14. Ez van most a franciáknál. — 15. Éppen hogy. — 16. Angol számnév. — 17. Léőrő jelzés. — 18. Nem sérült. — 19. Vadászállítás. — 20. Közkeletű görög szó, mely újítást jelent. — 21. Az elemi iskola első igéje. — 22. A cseh pénzneve röviden. — 23. Az első igaz filmstár keresztnéve. — 24. Francia napir. — 25. Sajatkezüleg röviden. — 32. Az írott művek összessége. — 34. Német női név. — 36. Ha leesik, fehér. — 38. Egyik hivatal a másikkal így levelez. 40. Mai mentalitású közmondás saina idejutottunk. — 42. Igekötő. — 44. Üdvözlés, sorítűz. — 46. Tenger rész. — 37. Gillettöngge-márka. — 48. Alkotás. — 49. Kötőszó. 51. A legintótosabb személy. — 52. Arad közepe. — 53. Varráshoz kell. — 55. Araboknál a rossz szellem. — 56. Karácsony kezdete. — 58. Ugy szép, ha virágos. — 59. Szekerész-katoná. — 61. Tavasszal hallható ez a kedves madárhang. — 62. Így keletkezik a tűz. — 67. Galilei határozta meg tudományosan és Huygens szerkesztett ennek nyomán órát ennek felhasználásával. — 69. Német számnév. — 71. Folyékony. — 73. Iskolabutor. — 75. Parasztos kezved. lábán van (az anyósoknak állítólag kettő van). — 79. — 76. Az ő ... cigány vége. — 78. Mindenkinek a szá-

lábán van. (Az anyósoknak állítólag kettő van.) — 79. Erő két vége. — 80. Fénylő dolgokat kedvelő madár. — 81. Atlán lány. — 83. Nagyon gyengén megy neki. — 84. Étrend németül. 85. Uralkodót illető megszólítás. — 86. Híres francia festő, az impresszionizmus megalapítója. — 87. Azonos betűk. — 88. Felcőnz. — 91. Azonos betűk. — 94. Ide tér az ember, ha egy ügyet megunt. — 98. Nagy. 10—20 embert befogadó gépkocsi (jónetikusan). — 99. Ennek ugyan beszélhetsz! — 101. Jelt ad. — 102. A víz is ez. sőt. — 103. Az éj szűk, a nappal közelg. — 104. A mese szerint a boldog embernek nem volt. — 105. Fonetikus mássalhangzó. — 107. Fordított kötőszó. — 108. Kicsi vízmennyiség. — 110. Tiszta jellemre mondják. — 111. U. az, mint a függ. 78. de rövidebb egy „e“ betűvel. — 114. Női becenév. 116. Férfi becenév (a paritás kedvéért). — 122. Lásd 21. függ. — 124. Ilyen gyermek is van. — 125. Monciák kalaptartó (utalva a 40. függőlegesre). — 126. Építőanyag. — 127. Skandináv főváros. — 129. Időmérték. — 131. Hangszer. — 132. Cigány (ez zenész). — 133. Vereshalm. — 135. Kis kenyér. — 136. Rakodópart idegen szóval. — 138. Ósmagyar név. — 139. Macska. — 140. Észak németül. — 145. Klasszikus ior. — 147. Liba eleje. — 149. Száznak is egy a vége. — 152. Előrevázi a lábát. — 154. Franca birtokos névmás. — 155. Repülőgépraktár. — 157. Igen, mert bátor. — 159. Akkor meg oláne, ha ilyen. — 161. Napszak. — 163. József nevet. — 165. Tág. 166. Így kezdődik a család. — 167. Nemzet. — 169. Taszt. — 171. Fél alma. — 173. Rossz tojás. — 175. Zöltség. — 178. Szűrőszerszám. — 179. Női becenév. — 180. Olvadáskor keletkezik. — 183. A nagykönyvben meg van... 187. Verses műfal. — 188. Tétlen térd. — 190. Úgyvédek öröme. — 192. Az örök asszony. — 193. Helyhatározó. — 194. Török női név. — 195. Sósavban van. — 197. Indulatszó. — 198. Jó szíve van. — 199. Kötőszó. — 200. Receptésre és rögztítésre szolgál. — 201. Kis víz, de vér is felett benne. — 202. Elem része. — 203. Műnt két szőle. — 205. Indulatszó. — 206. Fém. — 207. Sötétan orsó.

Tegye mosolyát ragyogóvá KOLYNOS által

Adja vissza megsárgult, szintelen fogainak **TERMÉSZETES FEHÉRSÉGÜKET**
Az antiszeptikus fogkrém, amely azokat ismét vonzóvá teszi

Ne engedje, hogy sárgás, szintelen fogak károsan befolyásolják társadalmi érintkezéseiben és üzleti sikereit. Kövesse embertársai millióinak példáját. Használjon fogaihoz Kolynost, az antiszeptikus fogkrémet, amelyet fogorvosok kiválóan megbecsülnek - Világszerte híressé vált azért, hogy a fogainak ragyogó lehérséget.

Ónnak is lehet ez a csábító mosolya, amit Kolynos ad.

Takarékoskodjék
Vegyen nagy tubust.

Utóda van Sir Basil Zaharoffnak

Tanítóból fegyverkezési diktátor

Alig egy évvel ezelőtt hunyta le szeméit a francia Riviérán Sir Basil Zaharoff, a hírhedt halálgyáros, Európa legtitokzatsabb embere és máris meg van az utóda. Az új fegyverkirály nem kevésbé titokzatos, mint rejtélyes elődje volt és éppen olyan gatlás nélküli mint az egykori konstantinápolyi idegenvezető volt.

Az új fegyverkirályt Denis Michael Corriganak hívják és London közelében él egy luxusvillában.

Ez a villa az ő stratégiai központja, ahonnan a halál ügynöke nagyszabású operációit vezeti.

Sok hasonlóság adódik Corrigan és Zaharoff pályafutása között. Zaharoff fiatalkorában idegenvezető volt és

Corrigan is csak a háboru után kapcsolódott be a fegyveriparba.

Addig egy kis irországi falucska tanítója volt. Békés szellemben nevelte a gondjaira bízott gyerekeket, amikor jött a háboru és Corriganak be kellett vonulni. A flandriai lövészárkokban küzdött végig a háboru és leszerelés után szüknek találta a kis falusi iskola katedráját. Tele volt kaland vággyal, Ekkor robbant ki az ir szabadságharc és

Óvja és ápolja, torkát és a légúratokat

VALDA
PASZTILLÁVAL
eredeti dobozban-csakis ez hatásos!

Corrigan az elsők között volt, aki megszervezte az ir ellenállást az angolokkal szemben.

Olyan hősiessé küzdött, hogy népdalokba foglalták nevét és bevonult az ir szabadságharcosok végig a háboru. Mikor hazatért falujába, szükgalériájába.

Ebben az időben alapozta meg az egykori tanító mai pozícióját. Titkos fegyverraktárt kellett berendeznie, csak titokban tudott fegyvereket vásárolni és neki kellett megszerveznie a fegyverek titkos szállítását is. Corrigan egész szervezetet épített ki. Kiválasztott munkatársaival figyeltette meg az angol fegyvergyárakat és pontos adatokat szerzett egész Európa fegyverkezéséről. Amikor 1922-ben véget ért az ir szabadságharc, Corrigan munkanélkül maradt, de rendelkezésére állott az általa kiépített kitünő információs szolgálat. Corrigan kihasználta ezt a hatálmát. Bekapcsolódott a fegyverkereskedelembé és rövidesen a nemzetközi fegyvercsempészet egyik irányítója lett. Évek során hatalmas vagyonra tett és már Zaharoff életében fegyvermágnásnak számított.

Az angol világbirodalom egykori ellenfeléből az angol kormány leghűségesebb szolgája lett. Elfelejtette szabadságharcos múltját és teljes lojalitással viseltetik az angol korona iránt. Corrigan még a nagy fegyverkezési verseny megindulása előtt megérezte, hogy mit kell tennie. Minden rendelkezésére álló pénzt mozgósított és

az egész világon felvásárolta a fegyverkezési iparhoz szükséges nyersanyagokat. Ma nem kevesebb, mint 350.000 tonna érc fölött rendelkezik és ezzel diktátora lett a nyugati államok fegyveriparának.

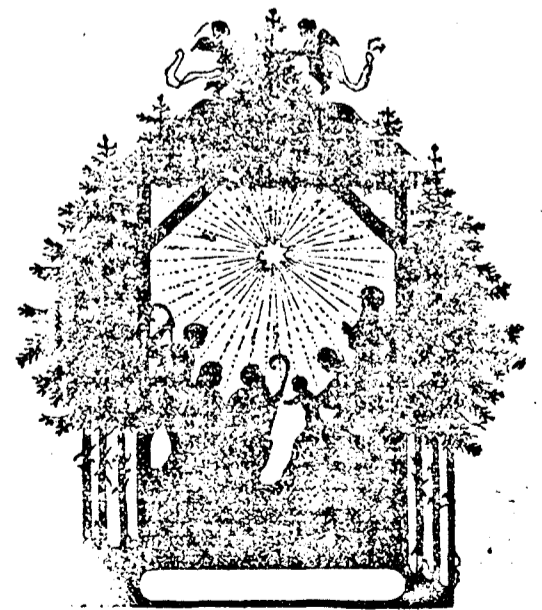
Barátai mesélik, hogy éppen olyan nehéz megközelíteni, mint Sir Basil Zaharoffot. Luxusvilláját fegyveres testőrség őrzí és csak a titkárok egész során át lehet hozzájutni. Egyetlen élőlényt enged közel magához. Ezt a szerencsés lényt Billnek hívják, de nem ember, hanem hű kutya, aki minden bizonnyal Corrigan tartja a világ legjobb emberének.

„FITA“ Fabrica de Impletituri și Tricotage din Arad.

Ajánlja a téli és tavaszi szezonra szép és közismert legjobb minőségű cikkeket, mint:

**pullovereket, mellényeket,
polóingeket, netzingekeket,
barettsapkákat, harisnyákat és mindenféle más kötött cikkeket.**

Versenyképes árak!

Mozer István
szabósága — Str. Moise Nicoara 2.

Lupeni és Petresani bányák lerakata

darabos, kocka, akna, dara és kovács kőszén, kőszén-tojásbrékett, semikőszén brékett, tojás-kocka és téglanyalakban folytonos kályhák és központi fűtés céljára

Telefon: 14-61. 21-21. **ALTMANN EDE-cég**nél, Arad. Alapított: 1893.
Bul. Reg. Ferdinand 44. Első aradi sómalom. Só, kőszén, sziléziai kő. Rótorta és erdei faszén házi és ipari célra minden mennyiségben.

Jámbor karácsonyi történet

Széchenyi István gróf tíz pengő forintjáról, egy kanonok ur két forintjáról és a 90 éves aradi református templomról

„Költson ad az Urnak, a' ki kegyelmesen ad a szegénynek, és az ő jótéteményét megfizeti néki.”
Péld. 19. r. 17. v.

Tarnóczi Lajos aradi református lelkész szívességéből kopottas táblájú, kézzel írott könyv került a kezünkbe. A könyv lapjai időálló, szemcsés, merített papírosból készültek és kézirásos feljegyzések barnulnak rajtuk. Címe:

EMLÉKKÖNYV.

„Ahogy fellapozzuk, az avult papir öreg betűiből szeretet sugárzik felénk. Adakozó jó emberek szerető szívének emlékezetét őrzí ez a könyv, mert „az 6-aradi első református templom építéséhez nemes adakozással járult nagylelkű honfiak és leányoknak”

neveit és aláírásait őrizte meg az utókor számára. Kiderül ezekből a feljegyzésekből, hogy az 1847-ben felépült aradi református templom építési költségeihez százhusz másvallású adakozó pengő forintjal és krajcárjai járultak hozzá és hogy a másvallású adakozók közül huszan zsidóvallásúak voltak.

Ezért választottuk karácsonyi riport-témának a kéziratot öreg könyvet.

Győri Mihály nagytszeteletű prédikátor urunk volt akkoriban, 1843. május 7-ikén az aradi református lelkész és a nagy tudományú Fábrián Gábor, Arad vármegye táblabírája, a Magyar Tudós Társaság rendes tagja volt a főgondnok, amikor a könyv első lapjain szereplő bevezető írás „szükségtől kényszerítve, a hon buzgó fiainak és leányainak gyámoló pártfogásáért esdeklik és felszólít mindenkit, aki magát vallás, emberiség és nemzetiség barátjának vallani szereti”, hogy adakozzék a templomépítés céljaira.

ÉRDEKES ÉS ÉRDEKES AUTOGRAMMOK AZ „EMLÉKKÖNYVBEN”

A szép rendjével megrubrikázott lapokon az adakozók nevei következnek ezután aláírásukkal és az adományozott összegnek szintén aláírt megjelölésével. Váradai Török Gábor 40 pengő forintot adott, Gr. Teleki József 100-at, Br. Vay Miklós 100-at, Gyürky Pál 10-et, Almásy Pál 10-et, Bezerédy István 10-et. A kisebb összegek mellett szereplő nevek másvallású nemes urak aláírásai.

Széchenyi István gróf, a legnagyobb magyar aláírása is látható a könyvben tíz pengő forintot adománnyal.

Gr. Andrássy György, gr. Zay Károly, gr. Zichy-Ferraris Manó szintén 10—10 pengő forintot adtak, gr. Károlyi György és Batthyány nő (igy)! 5—5 pengő forintot. A nagyszámú bejegyzésből még az alábbi érdekes neveket ragadjuk ki: Szemere Bertalan, Ráday Gedeon, gr. Apponyi György, Teleki László, gr. Zelinsky László, Friebeisz Károly (talán a híres naptárvomtató atyja fia), Múlek Ferenc és Purgly János, aki 30 forintot adománnyal szerepel. Szívet melengető a Győri nagytszeteletű urunk aláírásával szereplő alábbi bejegyzés:

Egy Kanonok Ur . . . 2 Pengő frt.

Igaz ember és nagyon jó pap lehetett a névtelen adakozó. Megérdemli, hogy mi, kései karácsonyi

ajándék gyanánt az Emlékkönyvet vezető lelképásztornál is jobban megtiszteljük. Valahogy így: KANONOK UR..

KIK VOLTAK A 90 ÉVES TEMPLOM PAPJAI

A régi könyvben szép sorjában évről-évre bejegyezték, vagy bejegyeztették az adományozókkal az egymás után következő lelkészek a nemes szívű adakozók adományait. Látjuk így, hogy Győri nagytszeteletű uram nem érte itt az istenes szándék megvalósulását, mert

amikor 1847-ben felépült a templom, Bittó Sándor volt a lelképásztor.

A későbbi évek folyamán Baló Benjámín, Bökényi János, Ferenczy Gedeon, majd Csécsi Imre lelkészek nevei szerepelnek az adományozók bejegyzőiként. Baló Benjámín ismert íróember volt a maga idejében, aki 1849-től 1859-ig, tehát az abszolutizmus nehéz éveiben töltötte be papi hivatását. Erdemes emberek voltak utódai is, akik közül a ma is élő Csécsi Imrét egész Arad becsüli.

KÉT EGYSZERŰ ARADI POLGÁR, APA ÉS FIU A LEGBŐKEZÜBB ADAKOZÓK

Lapozunk a régi könyvben, amely más érdekes adatokat is tartalmaz. Kiderül a bejegyzésekből, hogy

Vinkler Jakab és fia, Vilmos, — az utóbbi mint gondnok is működött — voltak a legbőkezűbb támogatói az aradi református templomnak.

A haranghoz 400 pengő forintot adtak, a katedra elkészítéséért 600 pengő forintot, a torony gombjának aranyszíjásáért 14 aranyat, egy értékes könyvszekrényt, drága terítőt az Ur asztalára és 500 forintot az 1864—66-ban történt meszelés és javítás költségei fejében.

Érdekes bejegyzés, hogy a toronyórát 1876-ban Arad városa ajándékozta a templomnak és nem érdektelen az sem, hogy 1863-ban Szabó Péter zongoraművész — hiába, a művészek mindenkori könnyelműek valának —

23 pengő forintot és 50 krajcárt adományozott adósságlevélben..

Jámbor emberek szent karácsonyára szántuk ezt a szerény dokumentumot. Egyszerű számadatok szimpla felsorolásával azt igazolja ez az írás, hogy jó emberek nemes szívében nemcsak karácsonykor honol a karácsonyi szeretet. És egy kicsit talán azt is, hogy nem kevés köze volt ennek a szívet melengető érzésnek az 1847-ben, tehát pontosan kilencven esztendő előtt tető alá kerülő aradi református templom épületéhez.

NÉMEDY GÁBOR.

Sz. Ja'ab Géza:

Bujdosó-ének

Jöttem bujdosásból,
Megyek bujdosásba,
Utamat vezérli
Csillagok állása,
Csillagok járása,
Szeleknek fuvása,
Időtlen-időknek
Egy-egy fordulása.

Egyik lábam hóban,
Másik lábam sárban,
Sokat adtam, vettem,
Nagy embervásárban,
Sok játékot néztem,
Sok táncot eljártam,
Sok kinnal fizettem,
Még több tanulságban.

Tanulástot venni,
Tanulástot tenni,
Időtlen időkig
Igy kell annak menni,
Uj év? — Csak a régi
Ut a fordulóban;
Egyik lábam sárban,
Másik lábam hóban.

Tanulástot venni,
Tanulástot tenni,
Időtlen-időkig
Igy kell ennek menni;
Jöttem bujdosásból,
Megyek bujdosásba,
Sorsomat vezérli
Csillagok járása.

„MAJESTIC” Samuel Molzen, Oradea

Finombőrgyár
Különlegességek

Chevreaux
Velourcalf
Huntingcalf
Ovvelour és
Newbookcalf

VÉSNÖK,

ÉREM ÉS BÉLYEGZŐ
KÉSZÍTŐ

CSÁKY GYULA

ARAD, Str. Brătianu Nr. 9

Hócipőket és cipőket

legjobban vásárol

A P P O N Y I

Testvéreknél

ARAD, Városházával szemben — Külön férfidivat-osztály — Nagy választék estélyi cipőkben

ASSZONYOK ROVATA

Világhírű férfiak, akik a nőket öltöztetik...

Az Aradi Közlöny számára írta: GUTHY BÖSKE

A mai divathölgy nemcsak igényekben, hanem szakértelemben is különbözik a régi, a nagyanyánk korabeli asszonytól. Régen igazán rangos főúri dámának vagy világhírű primadonnának kellett lenni annak, aki Párisból kapott toalettet. Azt, hogy ki volt ezeknek a toaetteknek kreálója. Poiret, Paquin, vagy Worth még a legrangosabb dámák sem tudták. A pesti szabónó elhozta a ruhát és a divathölgy büszkén viselte a párisi toaletjét.

MOLYNEUX:
nagyestélyi
kócsaggal

Hol létezett akkor, hogy mint ma, a legegyszerűbb polgárosszony is megköveteli a szabónőtől, hogy az párisi modellt mutasson a számára. Még aki minimális összegért fazonmunkát csináltat, az is látni akarja előbb a modellt. És a legtöbb nőnek micsoda igényei vannak! Már úgy megy be a divatszalonba, hogy tudja, melyik divatkreátornak milyen nevű modelljét szeretné megvenni — persze olyan összegért, amennyiért Párisban a ruha diszélül szolgáló virágot sem lehet megkapni.

Hol létezett ez régen — sóhajtozzák az öreg szabók. Hol volt akkor még polgárosszony, aki derékig dekolált, térdig sliccelt nagy estélyruhában ült volna be a színház valamelyik szüllyesorába. Ha volt estélyruha, azt igazán csak azok viselték, akik udvari-bál képesek voltak. Hol léteztek akkor még a polgárosszonyok bundái! Már a perzsa-bunda is luxus-számba ment, nem beszélve a nerzről, amely csak az arisztokrata hölgyek prémje volt. Ma már télikabát helyett bundában jár mindenki és a szűcsöknek a kasszájában tornyosulnak kifüggetett számlák helyett a váltók. A férfiek súlyos gondokban élnek, csak azért, hogy feleségük épp úgy, mint annak barátnői drága prémekben járjanak.

A nők sokat beszélnek a divattervezőkről, ál-

landóan emlegetik Molyneux-t, Schiaparellit, de talán soknak közülük fogalma sincs arról, hogy ez az említett divattervező férfi-e vagy nő, kicsoda, micsoda, hogy jött arra a gondolatra, hogy ruhák tervezésével és készítésével foglalkozzon.

Az Aradi Közlöny olvasóinak szerepnek egy pár, névszerint ismert, világhírű divatkreátort bemutatni. Azokat, akikről nemcsak Európában, hanem Amerikában is a legtöbbet beszélnek a divatvilágban.

Érdekes megfigyelni, hogy a divattervezők között többségben vannak a férfiak. Mióta Patou, a nagy divatforradalmak megteremtője oly fiatalon meghalt, a férfi divattervezők között az első hely Molyneux-t illeti meg. Elegáns, remek külsejű férfi, aki nemcsak mint divattervező, hanem mint ur, a legelőkelőbb európai társaságok dédelgetett kedvence. Edvard Henry Molineux 1909-ben kezdett divattal foglalkozni. Eleinte a divatrajz csak mellékes kedvtelés volt számára, mert festő akart lenni. De amikor látta, hogy Páris akkor egyik legnépszerűbb szalonja, a Maison Lucille, milyen érdeklődéssel vásárolja meg modellrajzait, intenzívebben kezdett foglalkozni a divatrajzolással. Később a Lucille-cég szerződtette is Molyneux-t rajzolóknak. A háborúban mint angol katona vett részt, a contalmasoni csatában súlyosan megsebesült és hosszú hónapokat töltött Angliában kórházban. Mikor leszerelt, már kapitány volt. Visszatért Párisba és 1919-ben kis divatszalonát nyitott a Rue Royal-on. A szalonnak nagy sikere már rövidesen azt eredményezte, hogy Molineux a kis helyiségéből a Rue Royal 5. szám alatti palotába hurcolkodott át. Ma már ez a nagy palota is kicsi a cégnek, az irodák, az adminisztrációs helyiségek a szomszédos utcákban vannak. A bemutató-szalónok és a műhelyek ablakai azonban ma is a nyüzsgő Rue Royalra néznek. Molyneux ma már nemcsak ruhákat, hanem remek kalapokat, értékes, drága szőrméket is készít. Modelljeinek titka a fiatalos, finom egyszerűség. Szövetruháit úgy tervezi, hogy azokat a nagyvilági dáma épp úgy viselheti, mint a fiatal iskolásleány. Szalonjából nemcsak a legelegánsabb francia, hanem a legelőkelőbb angol dámák is választanak ruhát. Sikereinek betetőzése volt, amikor a kenti hercegnő, Marina az egész kelengyét Molyneux-nél rendelte meg. Fügükzlete van Londonban, Monte-Carlóban, Cannesben, Biarritzban és paríomjei részére üzletet tart fenn Newyorkban is. A kezdő Molyneux-nél az ő személyét is beleértve összesen huszan dolgoztak, ma körülbelül ezer alkalmazott fölött parancsnokok.

A férfidivattervezők között a másik fontos személyiség Lucien Lelong. Szabócsaládból származik. Az édesapjának is divatszalonja volt Párisban. Ott nőtt fel és ott tanulta meg a szakma művészetét. A fiatal Lelong 1914-ben, huszonöt éves korában készítette első kollekcióját. A háború elszólitotta a divatszalonból. Súlyosan sebesülve, a háború utolsó évében tért vissza Párisba. Leszerelés után természetesen visszatért a szakmához. Nagyon kicsiben kezdte, de 1924-ben már

Menyasszonyi fátyol és kossoru különlegességek

női kalapok saját készítésű művirágok

Dein Paula Arad, S'r.
Bratianu 9.

itt találjuk az Avenue Matignon-i Lelong-palotában. Kollekción a legelső közé számítanak Párisban. Sikerét bizonyítja, hogy nemcsak Franciaország, hanem Amerika részére is szállít külön kollekciókat. Francia részről nagyobb elismerés nem érhetne volna, mint hogy harminchat éves korában már a becsületrend szalagját viselte gomblyukában. Modelljeinek leghivatottabb propagálója volt felesége, Natalie Paley orosz hercegnő. A hófehér bőrű, szőkehajú, tündérien szép ex-Lelongné Hollywoodban is játszott filmen, mindig a férje által kreált ruhákban. A legsikerültebb modelljei Lelongnak azok, amiket divatinspirátora számára tervez. Modelljei közül főleg raffinált színösszeállítású, érdekes estélyi ruháinak van világsikere. Lelong háza egyre nagyobbodik. 1934 óta a nagy kollekció mellett második kollekciót is készít a „Robe d'Édition“-ból, ezek olcsóbb ruhák, olyan parisiennnek számára, akik a drága kollekcióból való ruhákat nem tudják megfizetni. Lelong egyik legnépszerűbb kreátora a budapesti divatvilágnak is.

Párisban, ha angol kosztümökről, angol kabátokról beszélnek, akkor mindig elsősorban Creed nevet emlegetik. Creednek a Rue Royal-on patinás hírű divatháza van, a legelőkelőbb és legkonzervatívabb izlésű angol és francia dámák dolgoztatnak nála. Annál nagyobb meglepetés, hogy Creed egészen fiatal ember. Meglepően jó külsejű, mindenki inkább filmsztárnak gondolná, mint szabónak. Pedig milyen kitűnő szabó, hogy érti a mesterségét! Minden próbát személyesen vezet és az öreg angol szabászoknak ő ad utasításokat. Sikerét nemcsak Párisban ismerik el, hanem Amerikában is, ahol már két ízben járt Creed, hogy meglátogassa nagy amerikai vevőit, a világ legghibesebb divatruház-tulajdonosait.

A női divattervezők között ma kétségtelenül a legérdekesebb és a legtöbb sikerrel dicsekedhetik Mme Schiaparelli. Érdekes, sovány alakját, exteriurjét jól ismerik az európai főúri társaságokban. Schiaparelli Rómában született, a régi Corsini-palotában. Családjá nagyon előkelő, nagypapa egyiptomi khdivé volt, nagybátyja a világhírű csillagász, Giovanni Schiaparelli. A fiatal Elza szellemi fejlődésére ez a nagy tudós igen intenzív hatással volt. Unokatestvérét, Ernesto Schiaparellit, mint világhírű orientálistát ismerik, aki főleg a fárao-sirok felkutatásával foglalkozott. Elza Schiaparelli abszolút kulturkörnyezetben nőtt fel. Atyjának orientális könyv- és éremgyűjteménye egész Európában ismert. Senki sem gondolt a családban arra, hogy a fiatal, érdekes külsejű leányból divattervező lesz. Tizenhat éves korában Elza Schiaparelli egy kötet ultramodern verset adott ki. A konzervatív tudós család tiltakozott a versek ellen, apja például egyet sem olvasott el. Elza korán ment férjhez, ma már gyönyörű bakfis-lánya van. Sokáig élt Amerikában és csak mikor onnan visszatért, kezdett divattal foglalkozni. Divattervezői karrierje egészen furcsa volt. Barátnői panaszokodtak, hogy Párisban nem lehet rendes sportruhát kapni, még egy szvetterét is Angliába kell menni. Schiaparelliben ekkor felvetődött:

LELONG:
koratavaszi kabát

Szőrmék, bundák

a legújabb divat szerint

NAGY I. szücsnél

Str. Alexandri 3., készülnek

Estélyi ruhája csak úgy határos,

ha

virágdisze, szabója,
tejdisze, kalapja,

stilusos és művészi kiviél

„ILA“ kalapszalón

Bulev Regele Ferdinand 39.

Olcson — hozott anyagból is — kiváló munkát készít.

Vezető: Farago Böske iparművész

Lepje meg magát

egy kitűnő szabású Princesse fűzővel, izléses mell és harisnya-tartóval,

PILCZ IRMA fűzőspecialistánál
Str. Eminescu 14.

Kell & Krausz

Arad.

Magazin de moda
exquisite

TELEFON: 1883.

A gondolat, hogy ő maga fog magának ruhákat tervezni. Saját tervezésű modelljeinek olyan sikere volt, hogy egyre-másra kérték fel barátai, hogy nekik is tervezzen ruhákat. Az Amerikát járt Schiaparelliban már ekkor kifejlődött az üzleti szellem. Elhatározta, hogy a Rue de l'Université-i lakásában divatszalonát rendez be. A kis lakás kis divatszalonja olyan jól ment, hogy 1928-ban átköltözött a Rue de la Paix-i szalónba. Ezt a szalont már a mi szabónőink is jól ismerik.

SCHIAPARELLI:
Háromnegyedes téli-kabát

A fiatalok között nincs érdekesebb, nincs extravagánsabb egyénisége a párisi divatnak, mint Alix. Modelljeit Pesten csak egy-két év óta kultiválják. Népszerűsége Párisban is újszerű, hiszen szalónja csak 1933. óta áll fenn. Azelőtt Mme Alix csak néhány kiváltságos párisi divathölgy számára tervezett ruhákat. Az első világsikert indiai stílusú ruhával, a feire borított „sari”-kal aratta. Ennek a keleti stílusú divatnak inspirátora sötétbőrű, rendkívül érdekes külsejű korzikai mannekenje volt, aki érdekes, koromfekete hajával, a szandálból kivillanó, vérvörösre festett körmeivel egész Párist lázbalozta. Alixről akkor a világ minden lapja megemlékezett. A fiatalok között a legmodernebbnek, a modernnek között a legfiatalabbnak nevezik őt Párisban. A keleti stílusú ruhák után drapírozott, görögös trikóselyem ruháival, erősen glonkris, perzsa stílusú estélyi kabátjaival, érdekes szandáljaival és fejdíszjeivel már néhány kollekció bemutatása óta valósággal lázba hozta a divatvilágot. Az Alix-modelleket ma Pesten is a legiránítalább izlésű és legsikkesebb hölgyek viselik.

A párisi művészvilágnak, a nagy színésznőknek, a becsületrendes Mme Lanvin mellett egyik legjobban kultivált szabónője Lucille Paray. 1928-ban alapította Place de la Madeleine-i divatszalonját, amely azóta egyik legfontosabb irányítója nemcsak a párisi, hanem az amerikai divatnak is. Applikációkkal vagy sűrű huzásokkal díszített érdekes délutáni ruháit száz modell közül is megismeri a divatszakerető. Különösen sikerültek minden tavasszal csipkével díszített egyszerű szövetszemléj és kosztümjei.

Maggy Rouff neve szintén magas rangfokozatot jelent a párisi divatvilágban. Modelljei, akár csak Vionnet-é, vagy Mainbocher-é a legdrágábbak, ruháit a legelőkelőbb, a legdíszingváltabb izlésű párisi dámák viselik. Champs Elýsée-i szalónjában a kollekciók első bemutatása mindig a legnagyobb társadalmi eseménynek számít. A társadalom színe-java megjelenik ezen az estélyen és az ő rendelésük indítja világsikernek Maggy Rouff mindig merészet, újat hozó modelljeit.

Természetesen a régi, elismert, nagy nevek mellett évről-évre újabb és újabb fiatalok tűnnek fel a párisi divatkérdők sorában. Egy jó kollekció elegendő ahhoz, hogy a világhír szárnya vege a nevüket és egy rossz kollekció, hogy úgy elejtsék őket, mintha sohasem létezett volna. Számítatlan példa van rá, hogy egy ilyen, meteoriként feltűnt párisi divatkérdő, akinek szalónját valósággal megrohmozza az első jó kollekciójánál a földkerekség minden részéből Párisba sereglett

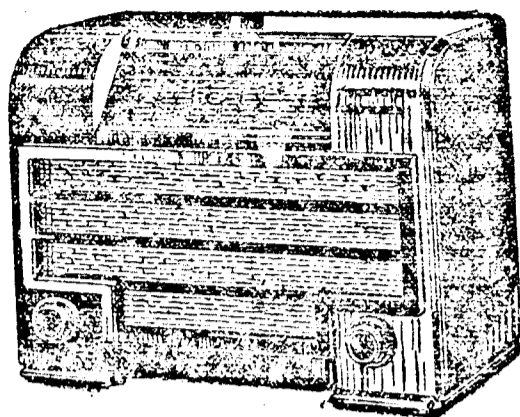
Valódi ezüst tálcák

evőeszközök, cigarettatálcák, cukor- és dobozok, a legmodernebb és a legszabóbb kivitelben

Argentaria NISZEL

Arad, Str. Eminescu 20.

KÖRTING RADIO

A NAGYIGÉNYŰ
ZENEBARÁTOK
ÉVTIZEDES
VILÁGMÁRKÁJA

Románia: VEZÉKÉPVISELE
ING. VERTES VILMOS
ARAD, Plata Luther 1.
Telefon: 20-15.

vásárlók, két-három év múlva, mint szerény alkalmazott működik már egy másik divatházban.

Az idei párisi szezonnak például két spanyol fiú volt a meglepetése. A Baranciaga-fivérek, Madridból menekültek, San-Sebastianban nagystílusú szalónjuk volt. Páris legelőkelőbb negyedében, az Avenue Georg-en rendezték be barokkstukokkal, arannyal, fehér keztübbörrel áthuzott fotelekkel gyönyörű szalónjukat, ahol ősszel valósággal sorba álltak a vásárlók. A demji kollekciójuk is remekül sikerült. De karrierjük még mindig nincs biztosítva. A tavaszi kollekció lesz majd az, ami eldönti, hogy ami Madridban sikerült, az sikerül-e sokszorosan nagyított kiadásban Párisban is.

MADRIDI MESTER:
szót, elárulhatom, hogy nagvestélyi boleroval a tavaszi divat az egyszerűség, a fiatalság divatja lesz.

Már láttam néhány párisi divatkérdő tavaszi modellrajzait, beakartott vagy hólós kosztümcsoknyákat, rövid, kerek reverses, elől begombolt kosztümcsoknyákat, egyszerű, egyenes, szűk szövetszemléjű ruhákat, színes, csipőig érő, elől végiggombolt kabátokat (a ruha mindig más színű, mint a kabát, ezek olyan fiatalosak, hogy iskoláslány korunkban is bátran viselhették volna őket). A téli divatban tessék tehát kitombolni mindent, ami pompa, dísz és luxus — mert a tavasz az egyszerű, fiatalos elegancia divatját fogja hozni.

Kozmetikai tanácsok férfiak részére

Az időelötti kopaszodásnak leggyakoribb oka nem az öröklött hajhullás, hanem a fejbőr faggyumirigyének megbetegedése. Ennek kezdeti stádiuma a korpászás, zsírosság és az egyre jobban állandósuló hajhullás. Mindazok, akik kényelmesen azzal szokták felkülsmeretüket megnyugtanni, hogy a kopaszodás ellen nincs orvososság, erősen tévednek, mert a kopaszodásnak ezt a válfaját — másképpen 80 százalékosan ez okozza a férfiak időelötti kopaszodását — teljesen meg lehet gyógyítani. Csak egyet nem lehet! Haját újra növesztetni. Ha kikapoztult a hajpupilla, akár a faggyumirigy megbetegedés, akár már sorvadós hajhullás miatt, ott tényleg semmi tennivaló nincsen. Kellő időben, a fejbőr és a haj természetének megfelelő háziápolás mellett mindig megakadályozható a fejbőr megbetegedése, de ha már a fent írt tünetek felléptek, csak a belső és külső gyógykezelés segít a bajon.

Amilyen gyakori a nőknél a betegesen bő verejtékkiválasztódás, éppoly gyakori a férfiaknál is, de annak, hogy ezt különösen csak a nőknél venni észre, a ruházkodásban levő különbség az oka, tudniillik a nőknél látni lehet a bő verejtéktermeletet, mert azzadják ruhájukat. Ezért hanyagolják el legelőször a gyógykezelést is, inkább gmuasztikai mutatványokat végeznek kézadás alkalmával, hogy ne éreztessék tenyerük nyirkosságát. A beteges izzadást akármilyen zavar idézi elő a szervezetben, akár csak helyileg a faggyumirigyek túlzott működése, azzal nem szabad évekig várni, hogy majd éppoly észrevétlenül fog elmúlni, mint ahogy keletkezett, hanem ki kell vizsgáztatni, mert az alapbaj helyes kezelésével és a külsőleg alkalmazott gyógyszeres lemosásokkal megszűnik az izzadás.

JUHÁSZ vasöntőde

és gépgyár

Tulajdonos: JUHÁSZ J. ÁRPÁD

ARAD, Strada Abatoru'u. No. 1, 3, 9. Gyermekóráház mögött.

Gépvontvények minden méretben, Kereskedelmi öntvények, Motorok, gőzpek, ipari és mezőgazdasági gépek gyártása és javítása, Fagaz és szengaz-generatorok gyártása, motorok átalakítása fa vagy szengáz üzemre, Üveggyári formák, gépek és berendezések gyártása, Fogaskerekek gyártása. Malomhengerek rovatkolása

TELEFON: 16-66

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutorgyára ajánlja vas- és rézbutorait legolcsóbb árban
ARAD, Strada Ioan Russu 15. sz.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

„...Küzdj és bizva bízzál..!”

Az Aradi Közlöny számára írta:
Konopi Kálmán

A vallásnak, a tudománynak, sőt minden egyszerű emberi reménykedésnek is egyformán vezérgondolata a fejlődés, a mainál valami jobbnak várása. Ennek a gondolatnak megvalósulását kívánjuk kihámozni az emberi történelemből és abból a másik nagykörű történelemből is, amely az emberi létet magában foglalja, amely az anyag keletkezésének misztériumával kezdődik és csillagvilágok összeomlásával végződik.

A szervetlen anyagi világ szerves növényi életé fejlődik. A növények alvó öntudati létformáján a belőlük táplálkozó állatvilág magasabbrendű alakulatát látjuk kifejlődni. Az előttünk ismeretes világ legmagasabbrendű szereplője az ember, a kinek az a tulajdonsága, ami őt a többi földi létforma fölé emeli, éppen az, hogy saját maga fölé tud emelkedni és azonfelül, hogy saját öntudattal bír, képessége van arra, hogy olyan létformáknak is tudatára ébredjen, amelyek érzéki megfigyelőképeségén kívül esnek.

Az életnek vezérszólama ezek szerint: a lét átlakítása; a kezdetleges anyagvilágnak szellemi létevé váló nemesbülése. Amely folyamat szerves összefüggésben van az eucharisztia mélyen jelkpes keresztény eszmevilágával.

Amde a mindennapi élet lépten-nyomon olyan jelenségeket állít elénk, amelyek ezekkel a csábító elképzelésekkel homlokegyenest ellenkeznek. Az élet leromlik. A fajták elcsenevészednek. A fejlődés ott is, ahol világosan megnyilvánul, oly egyoldalú, hogy torz képződményeket hoz létre. Így tagadhatatlan, hogy az ember értelmi világa csodálatos magasra fejlődött, de mi haszna, ha tudása javát arra használja, hogy legdurvább anyagi ösztöne: érvényesülése érdekében a szellem-erkölcsi javakat lábba tiporja?

Az ilyesfajta kinzó tépelődéseknek jó ellenszere az, ha az élők világának bármilyen kis szerény részletét vehetjük behatóbb vizsgálat alá valamilyen gyakorlati tevékenységgel kapcsolatban. Jó erre a növénynevelés is.

A növényeknek, mint általában minden élő lénynek, egyik érdekes tulajdonsága: a változékonyság. Az egyének is javulhatnak és leromolhatnak életük folyamán, de még inkább változhatnak a nemzedékek egymásután való következtetésükben. A növénynevelést ez a változékonyság abból a szempontból érdekli, hogy benne olyan elemeket vegyen észre és ragadjon meg, amelyek állandósulni tudnak és amelyekkel célját: annak a növényfajtának szebbé, bőtermőbbé, jobbminőségűvé, erőteljesebbé tételét mind jobban megközelíteni reméli.

Már régóta üzik az emberek a növénynevelést. Virágokat, gyümölcsöket, gazdasági növényeket gazdák, kertészek, emberemlékezet óta nemesítettek. De ez a tevékenység csak azóta vált igazán érdekessé, nagyvonalúvá és a gazdasági életben elsőrendű fontosságúvá, amióta a régi gyakorlatban véletlen ötletszerűséggel felbukkanó jelenségeket egy új tudományág: az örökléstan rendszeres törvényszerűségbe foglalta. Ez a tudomány

századunk szülötte, mint ahogy a vegytan tudománya a múlt század vívmánya volt.

Ma olyanformán tudják a szaktudósok az élőlények átörökíthető tulajdonságait elemeire bontani, mint ahogy a vegyészek az anyagokat elemek szerint képletekben fejezik ki. Abban is megegyezik ez a két tudomány, hogy amint a vegyész tökéletes számszerű pontossággal ki tudja fejezni az anyagokat összetevő atomok számarányát, bár még soha atomot nem látott és képletei alapján előre meghatározott vegyési feladatokat tud megoldani, úgy az örökléstan szakember előre fel tudja rajzolni két általa ismert örökléstan természetű élőlény párosodásából származható utódok formalehetőségeit és az egyes formák valószínű számarányát, bár az öröklési elemek atomjait: a „géneket” a mikroszkóp nem fedi fel. Az így előre kiszámított eredményeket azután a kísérleti örökléstan különféle növényekkel és állatokkal végzett párosítási kísérletekkel ellenőrzi.

Az örökléstan kutatások első nagy uttörője, Mendel Gergely, egy augusztinus barát volt. Már a múlt század derekán végezte klasszikus megfigyeléseit. De felfedezései akkor nem tündek fel és feledésbe merültek. Csak századunk elején, amikor egy különös véletlen folytán egyszerre három, egymástól függetlenül dolgozó tudós: De Vries, Tschermak és Correns jutott a Mendel páteréhez hasonló eredményre, vett újabb lendületet a kutatásnak ez az ága és mélyült el a sejtkutatásnak szintén akkoriban elért új eredményei felhasználásával.

Azóta az örökléstan hatalmas irodalma fejlődött és a gyakorlati növénynevelők és állattenyésztők tudományos irányítás mellett céltudatosabban és eredményesebben végezhetik feladataikat.

A múlt század végéig a növénynevelést Európában főleg a nyugati előrehaladottabb nemzetek üzték. Századunkban már угyszólóvá mindenütt folytatják. Az államok földmívelési kormányai is nagy súlyt helyeznek rá. Így Romániában három gazdasági főiskolában van a növénynevelésnek tanszéke.

Legidősebb gyakorlati feladatai a növénynevelésnek manapság minden vidék éghajlatának, szükségletének és piaci viszonyainak megfelelő új növényfajták kitenyészése. Abszolút legjobb fajták ugyanis, amelyek mindig és mindenütt egyformán jól beválnak, nincsenek. Így például ma mást neveznek minőségbuzának, mint a háboru előtt. Akkor régen azt a buzát keresték leginkább, amelynek a lisztje keveretlenül használva, adott kitűnő süteményt. Ma azt fizetik legjobban, amely kis mennyiségben gyenge nyugateurópai származású lisztkehez keverve, azoknak a sütőképességét megjavítja. Ennek a változásnak az oka az államok önellátására irányuló vámpolitikája. Saját buzatermelésük mennyiségét minden eszközzel fokozák, de mivel a minőséget éghajlati viszonyaik kö-

vetkeztében nem tudják megjavítani, azt kívánják, hogy az a kevés külföldi buza, amit mégiscsak kénytelen behozni, olyan minőségű legyen, hogy rossz lisztjeik baján segítsen.

Egy másik növénynevelési feladat réteink növényzetének megjavítása. Ugyanis a rétek sok növényfajtája közül mindenik máskor éri el fejlődésének azt a fokát, amikor legtápláltság. Később előregszik, szálaszerűvé válik, tápanyagának egy része kárba vész. Az volna kívánatos, hogy a gyepek alkotó összes növények egyszerre érjék el ezt a legmegfelelőbb fejlődési állapotot. Ennek érdekében a növénynevelők már meg is kezdtek sikerrel biztató munkálataikat.

A gabonaféléken és többi mezőgazdasági növényeken kívül állandóan foglalkoznak a nemesítők új gyümölcsfajtáknak, szőlő- és virágfajtáknak létrehozásával. Ujabbban a gyógynövények hatóanyagának fokozására irányuló kísérletezést is folytatnak, sőt az erdei fákat is nemesítik. A gyarmatosító államok nemesítői pedig nagyban folytatják a délszaki kultúránövények nemesítését.

Miután minden éghajlatnak és minden földrajzi gazdasági egységnek más és más nemesített növényfajták felelnek meg és miután ez a szükséglet sem állandó, hanem változik a gazdálkodási rendszerek és értékesítési viszonyok változásaival: fiatal gazdánemzedékünk számára mindig lesznek olyan nemesítői feladatok, amelyek eredményes munkásságra adnak alkalmat.

A magára hagyott növényfajtákról sem szabad azonban azt gondolni, hogy állandóak maradnak a maguk igénytelen, rendszer nélküli, nemesítői akaratától nem zavart változatosságukban. Mert hiszen az élet egésze, az állat- és növényvilág is milyen hatalmas lendülettel haladt a maga évmilliókkal mért történelmi útján. Gondoljunk csak azokra a mesebeli őslényekre, amelyeknek fosszilis maradványait muzeumokban csodálhatjuk. Az életnek ahhoz a nagy fejlődéséhez képest, ami ilyenkor szemünk elé tárul, semmivé törpül a legnagyobb sikerrel dolgozó nemesítő minden eredménye.

Mintha az élet egész mindensége mögött is egy nagy nemesítő állana, aki nem siet, de lankadatlan tevékenységgel alakítja a neki tetsző irányban kövcit, növényeit, apró és nagy állatait.

Alakulóban van minden. Teljesen kialakulva talán nincsen semmi. A nagy változatosságban sok a torz, a félbenmaradt, az egyoldalúságban számkunkra érthetetlen lény. De minden megkezdett fejlődési irányban megvan a maga jövőbevezető útja és fejlődési reménysége. És ezért a mi tökéletlen, saját magát meg nem értő, végtelen között vergődő emberi fajzatunk sorsa sem kétségbeesztő és nehéz töprengéseink végül is megtalálhatják feloldásukat Madách zárszavában:

„Mondottam ember: küzdj és bizva bízzál!”

Vadászkürt Szálloda Arad

Központi fűtés, tiszta, kényelmes szobák. — Utazóknak, tisztviselőknek, papoknak nagy árkedvezmény. — Telefon interurban 16-73

S. A. FORESTIERA DIN MILOVA

Milovai Erdőipar R.-T.

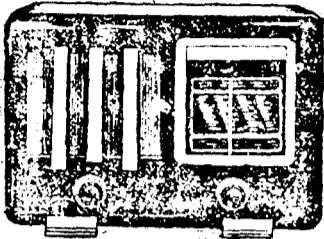
Arad, Str. Closca No. 11

Telefon: 18-28

A MI JÓTALLÁSUNK

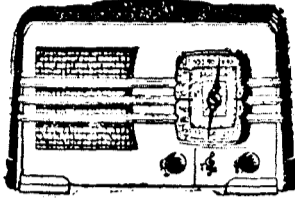
márkás készülékeink jó hírneve

Columbia

Tökéletesített superheterodyn kapcsolás. Kis készüléktől a legnagyobbig az összes modellrel választéka. Árban és teljesítményben a legmegfelelőbb gépek. Felszerelve minden hullámhossz vételére, fadingsautomata, hangerő- és hangszínszabályozóval. Könnyű kezelés, roppant szelektivitás.

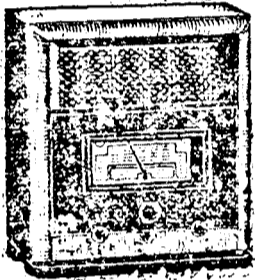
Emerson

A legkitűnőbb anyagokból gyártva (kadylyt, bakelit stb). Felszerelve belső antennával, automatikus hangerőszabályozóval, speciális hangszórával. Teljesen páncélozva por és nedvesség ellen. Univerzális szuperkapcsolás roppant teljesítménnyel.

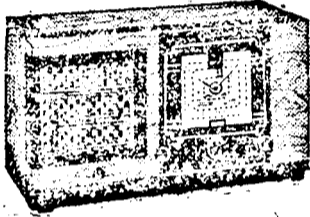

Marconi

Az 1937-38 évi technikai újítások vezérnek az egész világ rádiópiacán. E készülékek finombeállítás, mágikus szemmel, fadingsautomatával, hangmodulátorral, valamennyi hullámhossz vételével vannak ellátva. Külön modellek váltóáramra, univerzális táplálásra és telepas vételre.

RCA

Kitűnő gyártmány, hangban és erőben nincs konkurense. Gyors- és finombeállítás, teljesen stabil vétel, automatikus hangerőszabályozás, tökéletes hangszínszabályzó, az összes hullámhosszak vételére. A készülék háza jó rezonanciájú nemes fából van előállítva.

A LEGJOBB KÉSZÜLÉKEK—A LEGELŐNYÖSEBB ÁRONI

Kérje a készülék bemutatását helyi képviselőnként.

Fenti készülékeket **Gonda Róbert** helyi képviselő készségevel mutatja **Str. Bratianu 4.**

Ujabb 600 számmal növelték az aradi központ teljesítő-képességét

— Érdekes tudnivalók az automata-központ aktuális kérdéseiről —

December 23-án kilencedik hónapja annak, hogy Aradon automata-telefonközpont működik. Április 23-án ünnepélyes keretek között adták át a forgalomnak az ország legmodernebb telefonhálózatát, amellyel egyszeriben megszüntették az aradi telefonelőfizetők évtizedes harcát a régi, elavult telefonnal. Megszűntek a panaszok, idegeskedések, nem kellett harcolni, hogy szétválasszon a központ egy-egy számtól. Azóta magunk tárcsázzuk magunknak azt, akit akarunk és csak saját magunkat hibáztathatjuk, ha tévedésből más számokat forgatunk le.

Az aradi központ kilenchnapos működése alatt fényes eredményeket tud felmutatni. Azt, hogy 680 régi előfizető helyett már az automata megindulásakor 1040 előfizető tárcsázhatta fel

egymást. Azóta sok oly fontos újítás volt a központban, amelyek csak újabb és újabb előfizetőket vonzottak. Ilyen volt például az a tény, hogy a telefonközpontot tulajdonképpen 1200 előfizető számára építették, de gondos előrelátással, úgy hogy bármikor meglehessen nagyítani. Már a központ felavatása után hozzáálltak a munkához és ma már 1800 előfizetőt is ki tud szolgálni az aradi telefonközpont. A hatszáz új vonalat a társaságtól már megszokott gyors munkával építették meg és így egy pillanatnyi fennakadás sem állhat be az aradi telefonközpont-szolgálatban.

Hatalmasat javult az automata létesítése óta az interurbán-szolgálat. Azonkívül, hogy a központban kellemes meleg, légfűtéses városházában tölt-

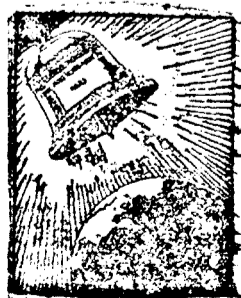
beti az idejét az, aki imen akar a vidékkel, vagy akár a külfölddel beszélgetni, azonkívül az interurbán-szolgálatos hölgyek figyelme és udvariassága, gyors kiszolgálása, amit azáltal értek el, hogy több alkalmazott dolgozik, ami hozzájárul az interurbán-beszélgetések megjavulásához. A vonalak a legnagyobb vihar esetén is kitűnőek, zavar csak egész kivételes esetekben, országos viszonylatban állhat elő, akkor is percek alatt új és új vonallal próbálják a zavart leküzdeni. Arad ezzel a tényvel, hogy automata-telefonközponttal rendelkezik, egy lépéssel közelebb került nyugat felé, minthogy közelebb került minden olyan romániai város, ahol automata-telefon van.

Ha már az ország többi városainál tartunk, érdekes megkérdezni Ilia urat, a telefontársaság bucuresti-i megbízottját, aki külföldben a telefonpalota felavatása óta Aradon tartózkodik. Válasz helyett a mindennél többet mondó izléses és a telefontársaság által kibocsájtott kis füzetet ad a kezünkbe, amely részletes felvilágosítással szolgál minden, hennünket érdeklő dologról. Kiderül, hogy Ardeal—Erdélyben Arad volt az első város, amely automata-telefonnal rendelkezett.

Minden vállalattal szemben azonban a nagyközönség előítéletekkel van. Szeret kifogásokat találni, hibákat keresni és Ilia ur nem titkolja a panaszokat sem, amelyek az automata-központ ellen az utóbbi időben felmerültek:

— Azt mondják egyesek — mondja a tisztviselő — az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy felveszik a kagylót és nem hallatszik a jól ismert sípolás, hanem percekig keresztül olyan a készülék, mintha megnémult volna. Ennek oka abban rejlik, hogy újabb hatszáz számmal nagyítottuk meg a központot és ezek a munkálatok okozták a zavarokat, amelyek azonban sohasem tartottak tovább öt, legfeljebb tíz percnél. Akadnak, akik azt kifogásolják, hogy nem járunk házhöz beszélni az előfizetési díjakat. Erre csak azt válaszolhatom, hogy a villany- vagy a gázgyárnak könnyű pénzbeszedőket járattani, mert májdnem minden házban van egy, hanem több előfizetőjük. Nekünk még nincsen minden házban abonnensünk és a pénzbeszedői munka így rendkívül nehéz volna. Azonkívül nem akarunk senkire ráérni, számlát benyújtani. A központunk a központban van. Egy hónapon mindenki előfordul, hogy a dolga az épületünk előtt visz el, ilyenkor bejárad, percek alatt kijezeti a havi nyugtáit. Az illetőt, aki feledékenységből nem fizeti a díjakat, telefonon figyelmezteti egyik udvarias tisztviselőnk. Előfordult már, hogy kétszer, háromszor, sőt négyszer is szólunk már. Ekkor sincs nagy baj, míg csak mint végső eszközt vesszük igénybe a készülék kikapcsolását.

És valóban az udvarias hang csak arra figyelmezteti az előfizetőt, hogy feledékenységből nem rendezte telefonszámláját. Nem rigorózus felszólítás, csupán udvarias figyelmeztető, emiatt oka panaszra senkinek sem lehet. Egyébként megszűntek azok az anomáliák is, amelyek első időben rémisztették az előfizetőket, hogy ismeretlen hangok északra zavarták őket, mert akkor még lehetetlen volt megállapítani, ki beszél. A központ felszereltette azt a különleges készüléket, amellyel a zavart vonalakat figyelni lehet és már előfordult több eset, hogy a telefon-kalózt leleplezték. A társaság ezt is úgy honvilitotta le, hogy nyilvánosságra nem hozta, de az illetők ellen kihágás miatt megindult az eljárás. Megállapítható tehát, hogy a központ nemcsak technikai szolgálatában haladt előre mérföldes lépésekkel, hanem adminisztrációjában is. Hogy udvarias a tisztviselői kar, hogy percek alatt lehet kapni a legtovább fekvő várost vagy országot is, ez mindennél fényesebb bizonyítéka annak, hogy a telefontársaság feladata magaslátán állva valósította meg mindazt, amit előfizetőinek ígért. Valószínűleg januárban, a jövő év elején ismét életbe lépteti néhány hétre a társaság azt a kivételes kedvezményt, hogy ebben az időben a 850 lejes szerelési díj nélkül kapcsolnak be új telefon-állomásokat. Ezt az alkalmat bizonyára még igen sokan használnák ki, hogy lakásukra, irodájukba vagy üzletükbe bevezessék az olcsó és modern, nélkülözhetetlen technikai vívmányt — a telefont.

HÖNIG FRIGYES
harangöntőde,

Alapított: 1840.

ARAD,
Str. Gh. Baritiu 10—21.

vas és fémöntőde

Telefon: 1967

Furnisor al

Curtii Regale

ALEXANDRU DOMĂN

Királyi udvari szállító — Königlicher Hoflieferant
MAGAZIN de COVOARE — TEPPICHEHAUS
SZŐNYEGHÁZ

ARAD.

Riunione Adriatica Di Sicurta Trieste (Adriai Biztosító)

**Aradi
 Vezérügynöksége**
 Bulevardul Regina Maria 9.

Legújabb divatu
férfi öltönyök,
téli-kabátok
 legolesóbban készülnek

ANGERER SANDOR

==== ur szabónál ====
 Marasesti- és Consistoriului-ucca sarok

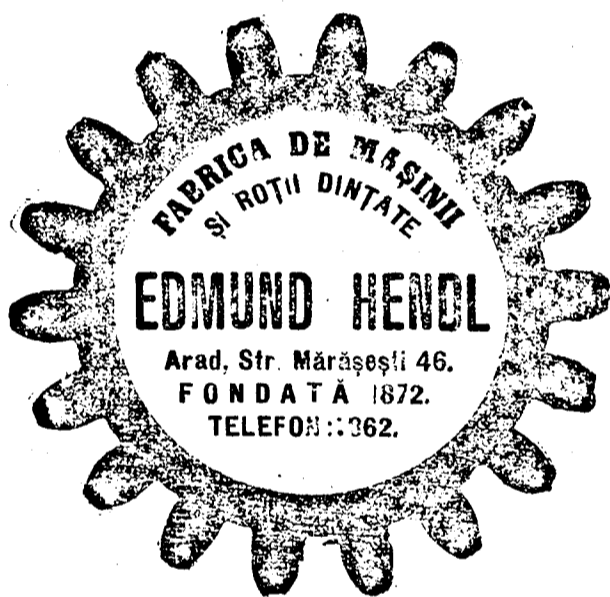
Szörmevásárlásával és mindennemű
 szücsmunkáival forduljon bizalommal a
 több mint fel évszázad óta fennálló és
 szolid áraitól, megbízhatóságáról közismert

Joanovits Antal szücs-céhhez
 ARAD, Str. Ioan Robu 2. Alapítva 1882.

Arca-RIP

a legjobb sportsockja

EDMUND HENDL

Arad, Str. Mărășești 46.
 FONDATA 1872.
 TELEFON: 362.

Uj cipőszalont nyitott
Tincu Ioan

P. Avram Iancu 12. I. emelet
 (Koch mészárszék felett)

külföldi és beltöldi elsőrangú
 bőrből.

Minden fájós lábra mérték
 után rendes és orthopéd
 cipőt készít

Olesó árak.

Elsőrendű kivitel.

A. SÁMSON

ur szabóságában

ARAD, str. Alexandril

Legujab divatu kétsoros smo-
 kingok, ugyszintén frakk öltö-
 nyök, a béli idényre a legmoder-
 nebb szabás szerint készülnek.

Szőveluidonságok nagy vé-
 lasztékban

Huppert és Goda

férfi és női angol szabó

TELEFON:
12-31.

ARAD,
Str. Baritiu No. 13.

Gyapjuüzem, Bu.év. Rogele Ferdi and
No. 56, a legjobb
paplan, gyapju- és szőnyeg-fonal kapható.

Aradiak szállodája
Pesten a

METROPOL

a város szívében, Rákóczy-ut 58.
150 kényelmes modern szoba.
Valódi erdélyi flekken és cső-
bensült hátkülönlegességek. Az
étteremben sz. Farkas Jóska
muzsikál, a télikertben Virány
swing-jazz-tánc. Lemérsékelt
szoba és pensioórák lapunk ol-
vasóinak.

Fabrica de ghete

S. A.

Telefon 47, 4-32.

Cipőgyár R. T.

Távircím:

Carmenshoe Oradea.

ORADEA.

Ajánlja férfi-, női- és gyermekcipőgyármányait, valamint

különféle anyagból készült házicipőit.

Gyártmányaink kaphatók Aradon kizárólag:

APPONYI TESTVÉREK és IVÁNYI MENYHÉRT
cégeknel.

GYAPJUIPAR R. T.

TIMISOARA

2000 alkalmazott.

Gyártja legfinomabb női és férfi szövetujdonságokat, a legmodernebb
kötött és kötszövött cikkeket, fonalat, szalagot a legjobb áron.